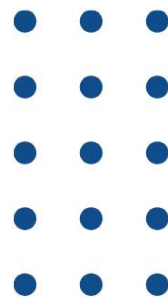

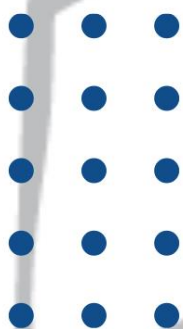
LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS
METINIS PRANEŠIMAS

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

2025

METINIS PRANEŠIMAS

TURINYS

ŽODIS SKAITYTOJUI	5
PIRMININKĖS KALBA PRISTATANT LEIDINĮ „PIRMIEJI LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO VEIKLOS DEŠIMTMEČIAI ATKŪRUS NEPRIKLAUSOMYBĘ“	8
INTERVIU APIE PARODĄ: TEISĖJO MANTIJA – ISTORIJA, KURI KALBA	14
LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO VEIKLA IR SUDĖTIS.....	21
REIKŠMINGIAUSIA BAUDŽIAMŲJŲ BYLŲ SKYRIAUS PRAKTIKA.....	25
REIKŠMINGIAUSIA CIVILINIŲ BYLŲ SKYRIAUS PRAKTIKA.....	47
LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO KREIPIMAIŠI Į LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINĮ TEISMĄ	68
LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO KREIPIMAIŠI Į EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMĄ.....	70
STATISTIKA.....	81
CIVILINIŲ BYLŲ SKYRIAUS TEISĖJAI.....	83
BAUDŽIAMŲJŲ BYLŲ SKYRIAUS TEISĖJAI.....	85
LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO PASTATO ATNAUJINIMO PROJEKTAS	87
DALYVAVIMAS TEISMŲ SAVIVALDOJE IR KITOJE VEIKLOJE	88
BENDRADARBIAVIMAS.....	90
ATVIRAS TEISMAS	100
METŲ ĮVYKIAI TRUMPAI	105

Gerbiamieji,

2025-uosius Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pradėjo su nauja menininko Vaido Pračkailos paroda „Laiko taku“. Parodos vizitine kortele tapusi instaliacija „Laikas“ pakvietė į meninę refleksiją apie laiko tėkmę ir atsakomybę joje: laikrodis čia apipintas žymių žmonių mintimis, primenančiomis, kad pokyčiai neįvyksta savaime – juos kuriame patys, mus keičia ne pats laikas, o tai, kaip jį išgyvename, kokiais pasirinkimais, sprendimais jį įprasminame.

Šis meninis laiko vaizdinys susiliejo su valstybės atmintimi. 2025 metais, kai minėjome 35-ąsias Lietuvos nepriklausomos valstybės atkūrimo metines, laikas tapo ne tik laisvės liudytoju, bet ir jos išbandymu. Tad tris dešimtmečius reformuotos teismų sistemos ir tiek pat Lietuvos Aukščiausiojo Teismo kasacinės kompetencijos metų pažymėjome ne kaip skaičių seką, o kaip nuoseklų, nors ir sudėtingą, bet kryptingą ėjimą teisingumo ir teisės darnos link. Jau kelis dešimtmečius Teismas formuoja vienodą teismų praktiką, tarsi brėžtų liniją, pagal kurią orientuojasi kiti.

Kaip žinoma, statuso įteisinimas įstatymu dar nereiškė tikrosios kokybės. Tai – tik pradžia. Turiningai veikti prireikia ne vieno dešimtmečio. Kai kuriais Vakarų teisės mokslininkų vertinimais, pokomunistinės Europos valstybės teismų praktikos vienodinimo atžvilgiu buvo „toli praeityje, ten, kur Vakarų šalys buvo maždaug prieš 50 metų“. Tad iš mūsų, ypač vykstant Lietuvos integracijai į Europą, buvo tikimasi vos per kelerius metus padaryti tai, ką Vakarų valstybės kūrė dešimtmečiais. Šiandien ir mes skaičiuojame dešimtmečius, tiesa, kuklesnius. Ko jie verti, kokią matome perspektyvą siekdami kuo didesnės teismų praktikos vienovės?

Atsakymų į šiuos ir kitus susijusius klausimus ieškojome net keliuose 2025 metų teismų renginiuose, tarp jų – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo organizuotoje rugsėjo 4–5 dienomis vykusioje tarptautinėje konferencijoje, taip pat siekėme atsakyti į šiuos klausimus sukaktims paminėti skirtame LAT leidinyje. Abu jie skirti esminei kasacinių teismų funkcijai – teisės aiškinimo ir taikymo vienodinimui, įvertinant LAT brandą, jo ir kitų valstybių kasacinių teismų patirtis, šioje srityje kylančias teorines ir praktines problemas. Siekėme kuo giliau pažvelgti į teismų praktikos vienodinimą, kuris sparčiai tampa vis didesniu iššūkiu dėl daugelio veiksnių. Apie šiuos veiksnius, įrankius jiems valdyti ir buvo kalbama pabrėžiant, kad ši tema pastaruoju metu neišnyksta iš paties aukščiausio lygio susitikimų darbotvarkių. Apie tai plačiau rašoma šio komunikato bendradarbiavimo ir metų įvykių trumpai dalyse. Gerai, kad klausimas įgyja intensyvų, periodinį pobūdį, leidžiantį daryti vis platesnes ir gilesnes įžvalgas lyginant mūsų patirtis, išgryninant geriausias. Jos tampa postūmiu ir suteikia drąsos pokyčiams.

Pagal Konstituciją (oficialiąją konstitucinę doktriną), precedentinėje Lietuvoje teismų praktikos vienodinimas yra ne tik Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, bet ir žemesniųjų teismų užduotis. Todėl ši konferencija buvo aktuali ir reikšminga visiems teismams. Vis dėlto neabejotinai didžiausia atsakomybė čia tenka Aukščiausiajam Teismui. Jo konstitucinė priedermė – užtikrinti vertikalųjį, t. y. plačiausią,

bendrosios kompetencijos teismų praktikos (teisės aiškinimo ir taikymo) vienodinimą. Todėl Aukščiausiojo Teismo nutartys tampa vienu svarbiausių teisės šaltinių, vienodinančių teismų praktiką ir plėtojančių teisę.

Jau kurį laiką visame pasaulyje matoma civilinės ir bendrosios teisės sistemų konvergencija – civilinės teisės šalyse didėja teismų praktikos reikšmė, o bendrosios teisės šalyse liberalizuojama precedento doktrina. Ši tendencija neaplenkė ir Lietuvos. Mūsų valstybė jau peržengia dvejopas bendrosios ir civilinės teisės sistemų klasifikacijas. Nors mūsų materialioji ir proceso teisė tvirtai įsišaknijusios civilinės teisės tradicijoje, pastarųjų 20 metų pokyčiai, pradedant 2006-aisiais, rodo aiškų teismo precedento vaidmens stiprėjimą. 2006 m. kovo 28 d., paskelbus Konstitucinio Teismo nutarimą, atsidūrėme precedento valstybėje. Šis Konstitucinio Teismo nutarimas, kaip nurodo ir buvęs Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, profesorius, ESTT generalinis advokatas Rimvydas Norkus, buvo reikšmingiausias žingsnis, privertęs teismus, ypač Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą, rimtai pažvelgti į teismų praktikos vienodinimo funkciją.

Tačiau šiandien, praėjus beveik 20 metų nuo Konstitucinio Teismo nutarimo, vis klausiamo, ar tikrai jau suformavome teismo precedento kultūrą, atspindinčią precedento turinį ir prigimtį bendrosios teisinės sistemos valstybėse, o gal turime lygiuotis į Europos teisės įkvėptą kontinentinės teisės precedentą, jo specifiką (apie tai ir Europos teisės poveikį keičiant jurisprudencijos sampratą 2024 metų spalį ES aukščiausiųjų teismų pirmininkų tinklo kolokviуме kalbėjo Prancūzijos Kasacinio Teismo pirmasis prezidentas Christophe'as Soulard'as). Ieškome atsakymų ir į kitus klausimus: ar visi teismo sprendimai turi precedento vertę ir reikšmę, ar tinkamai pakeitėme savo sprendimų rašymo, ypač argumentavimo, techniką, ar pakankamai diskutuojame universitetuose, kas yra precedentas, kokie jo požymiai, kaip nustatyti bylų tapatumą ar esmingą panašumą, kaip atskirti, kurie fakto klausimai reikšmingi vienam precedentui atskirti nuo kito? Ar apskritai teismo precedento sąvoka savo turiniu ir padariniais tapo mūsų teisės tradicijos dalimi?

Paradoksalu ir tai, kad teisiniame reguliavime terminas „precedentas“ kaip teisės šaltinis neegzistuoja. Kolega Gintaras Kryževičius jau 2010 metų spalį vienoje iš tarptautinių konferencijų kalbėjo apie Lietuvos įstatymų leidėjo ketinimus įgyvendinti precedento teoriją pirmiausia pakeičiant atitinkamus įstatymus – Teismų įstatymą, proceso įstatymus. Tačiau iki šiol nei Civilinio proceso kodekse, nei Baudžiamojo proceso kodekse, nei Teismų įstatyme nėra vartojama precedento sąvoka, o tik teismų praktikos, nors Teismų įstatymas akivaizdžiai buvo specifiškai keičiamas po Konstitucinio Teismo nutarimo, kodeksai taip pat buvo keičiami.

Teismų įstatymas įtvirtina, kad į Aukščiausiojo Teismo nutartyse esančius teisės taikymo išaiškinimus atsižvelgia visi, kurie taiko tą išaiškintą teisę, o Aukščiausiojo Teismo nutarties turinį apibūdinanti Civilinio proceso kodekso norma (361 straipsnio 4 dalis) nurodo, kad nutartyje turi būti suformuluota teismų praktikai aktuali teisės taikymo ir aiškinimo nagrinėjamoje byloje taisyklė. Tad ką reiškia, pvz., teismams „atsižvelgti“ – „privaloma vadovautis“ (taip priimta dabar) ar „privaloma žinoti“ tokius išaiškinimus, juos deklaruoti sprendimuose, tačiau nebūtinai jais vadovautis, argumentuotai nurodant, kodėl nesivadovaujama, ir taip skatinant Aukščiausiąjį Teismą dar kartą, tikėtina, platesne sudėtimi, analizuoti problemą? Ar precedentinę reikšmę turi tik Aukščiausiojo Teismo kasacinės nutartys, o gal, pvz., ir atrankos kolegijos nutartys, o gal precedentinę reikšmę turi tik tos nutartys, kuriose suformuluota teisės aiškinimo ir taikymo taisyklė? Ar teisės aiškinimo taisyklė turi būti suformuluota kiekvienoje kasacinėje byloje ar bent jau didžiojoje daugumoje jų, jei jau egzistuoja atranka, kuri suponuoja, kad atrenkamos tik kasacijos vertos bylos? Ar teisės aiškinimo taisyklė gali būti abstrakti ar

atitinkamai susieta su faktinėmis aplinkybėmis, kurios aiškiai atspindėtos pačioje toje taisyklėje, o neturi būti „išskaitomos“ iš viso nutarties teksto? Ar šiandien galima teigti, kad tiek apylinkių, tiek apygardų teismų lygmeniu veikia horizontalusis precedento efektas? Gal, kaip vienoje konferencijoje sakė profesorė, Konstitucinio Teismo teisėja Giedrė Lastauskienė, nepaisant situacijos *de jure*, kol kas *de facto* galima kalbėti tik apie teismų praktiką kaip teisės šaltinį ir jos reikšmę?

Keldama šiuos klausimus noriu tikėti, kad esame brandi valstybė, kurioje suvokiama, kad privalu labai atvirai kalbėti apie kiekvieną trikdį, nesklandumą ar trūkumą, kad kiekvieno valstybės sektoriaus tobulinimas, kiek tai įmanoma, yra būtina mūsų gyvenimo kokybinio vystymosi prielaida. Suprantama, kiekvienam pokyčiui reikia laiko, kad pasikeistų požiūris, reikia konstruktyvių diskusijų. Todėl ir toliau raginu tiek akademinę bendruomenę, tiek praktikus kelti šiuos klausimus ir ieškoti atsakymų ne tik teisės plėtojimo tikslais, bet ir siekiant geresnių praktinių sprendimų.

Šiomis mintimis dalinuosi jausdama didelę atsakomybę ir pareigą puoselėti mūsų bendras vertybes, ginti demokratiją ir žmogaus teises, tam kūrybiškai aiškinti ir taikyti teisę, kartu stiprinti LAT kaip instituciją, kuri užtikrina principingą ir viršnacionaliniu bendradarbiavimu grindžiamą teisinę pažangą. LAT jau įrodė savo reikšmingumą užtikrinant teisės taikymo vienovę, formuodamas kasdienio gyvenimo praktikas, dalyvaudamas profesinėse diskusijose, teisėkūros iniciatyvose. Kiekvienais metais siekiame šį vaidmenį pakylėti į vis aukštesnį lygmenį – kad LAT būtų ne tik lyderiaujantis, bet ir įkvepiantis bei vienijantis. Kviečiu susipažinti su LAT 2025 metų veiklos pranešimu ir tikiuosi, kad jis leis susidaryti aiškų vaizdą apie šias mūsų pastangas.

Pagarbiai

Dr. Danguolė Bublienė

Teismo pirmininkė

PIRMININKĖS KALBA PRISTATANT LEIDINĮ „PIRMIEJI LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO VEIKLOS DEŠIMTMEČIAI ATKŪRUS NEPRIKLAUSOMYBĘ“

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo 35-metį ir savo, kaip kasacinio teismo, veiklos trisdešimtmetį pažymėjo ne tik tarptautine rugsėjo 4–5 d. konferencija, bet ir proginiu plataus turinio bei solidžios apimties leidiniu „Pirmieji Lietuvos Aukščiausiojo Teismo veiklos dešimtmečiai atkūrus Nepriklausomybę“. Šis recenzuojamų mokslinių straipsnių rinkinys skirtas apžvelgti, kokį kelią mūsų valstybės teisinė sistema – teisės ir institucinė, o šios svarbi dalis yra kasacinis teismas, – nuėjo ir kur link einama. Šiam tikslui susitelkę esami ir buvę Aukščiausiojo Teismo teisėjai, Teismo teisininkai, mokslininkai parengė 18 publikacijų. Jose – kasacinio teismo praeities ir dabarties vertinimai, ateities iššūkiai ir perspektyvos. Skaitytojui pateikiamos įžvalgos apie Aukščiausiojo Teismo ir kasacinio proceso raidą, vienodo teisės aiškinimo įrankius, atskirų teisės institutų aiškinimo ir taikymo praktiką, šios kaitą ir galimas naujas kryptis, Aukščiausiajame Teisme nagrinėtas baudžiamąsias, civilines, administracinių nusižengimų bylas, ypač reikšmingas visuomenei ir padariusias didelę įtaką visai teisinei sistemai. Atskira dalis skirta žmonėms, kūrusiems ir puoselėjusiems Aukščiausiajį Teismą ir jo tradicijas.

Kviečiame prisiminti kelias šio leidinio pristatymo, įvykusio 2025 m. rugsėjo 3 d., akimirkas, taip pat susipažinti su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkės dr. Danguolės Bublienės mintimis, kuriomis ji pasidalijo apibendrinama mokslinius straipsnius.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkės doc. dr. Danguolės Bublienės kalba:

„Gerbiamieji renginio dalyviai, mieli svečiai ir kolegos,

2025-ieji žymi trisdešimt penkerius nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo metus, suteikusius jai, jos žmonėms ir naujų išbandymų, ir neįkainojamos patirties, ir visokeriopai plačią pažangą. Vienas iš svarbiausių mūsų valstybės šio laikotarpio pasiekimų – bendrosios kompetencijos teismų sistemą vainikuojantis Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, kuris nuo 1995 m. sausio 1 d. įgijo kokybiškai naują kompetenciją. Jis tapo tikru kasaciniu teismu, formuojančiu vienodą teismų praktiką aiškinant ir taikant teisę. Būtent toks kasacinio teismo statusas ir paskirtis visose demokratijose simbolizuoja ir yra orientuoti į aukščiausią teisės suvokimo standartą, jo puoselėjimą ir plėtrą.

Nėra geresnio šių dviejų sukakčių įprasminimo kaip įvertinti, kokį kelią mūsų valstybės teisinė sistema – teisės ir institucinė – o šios svarbi dalis yra kasacinis teismas – nuėjo ir kur link einama. Šiam tikslui sutelktų esamų ir buvusių Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjų, Teismo teisininkų, mokslininkų publikacijos sugulė į plataus turinio ir solidžios apimties leidinį. Jame rasite kasacinio teismo praeities, dabarties vertinimų, ateities iššūkių ir perspektyvos įžvalgų. Konkrečiau – apie Aukščiausiojo Teismo ir kasacinio proceso raidą, vienodo teisės aiškinimo įrankius, atskirų teisės institutų aiškinimo ir taikymo praktiką, šios pokyčius ir galimas naujas prognozes, Aukščiausiajame Teisme nagrinėtas bylas (baudžiamąsias, civilines, administracinių nusižengimų), ypač reikšmingas visuomenei ir ryškiai

paveikusias teisinę sistemą. Ir, žinoma, atskira dalis skirta žmonėms, kūrusiems ir puoselėjusiems Aukščiausiasį Teismą, jo tradicijas.

Tikimės, kad šios publikacijos atspindi esmines kokybines Aukščiausiojo Teismo transformacijas, patirtas per šį ypatingą trisdešimtmetį. Ypatingą, nes jam būdinga esmingai nauja ir sparti teisinio reguliavimo, teisės taikymo praktikos, teisės mokslo plėtotė ir kaita. Lietuvos Respublikos Konstitucija, naujieji kodeksai, Lietuvos integravimasis į tarptautines ir Europos bendrijas pareikalavo žymiai sudėtingesnės teisinės tvarkos, ši, be kita ko, lėmė daug naujų, sparčiai kintančių ir gausėjančių teisės šaltinių, o kartu – ir šių aiškinimą bei taikymą, pagrįstą Vakarų valstybių demokratinėmis vertybėmis ir teisės principais.

Kad ir koku terminu vadintume – „kasacija“, „revizija“ ar „apeliacija teisės klausimu“, Aukščiausiojo Teismo esmė ir misija – vykdant teisingumą formuoti vienodą teismų praktiką ir plėtoti teisę. Nuo 1999 metų Aukščiausiasis Teismas yra vienintelis mūsų valstybėje kasacinis teismas, kurio veikla, drąsiai noriu sakyti, atitinka demokratiškas Vakarų Europos valstybių tradicijas. Visus 35-erius nepriklausomybės metus žymi Aukščiausiojo Teismo siekis ir pastangos kuo veiksmingiau įgyvendinti savo misiją. Iki šiandienės kokybės nueitas ilgas kelias. Šiame kelyje Aukščiausiojo Teismo veikla 1990–1994 metų laikotarpiu vertintina kaip sudėtingas pradinis savo tikrosios paskirties paieškų etapas, kuris atvedė į 1995-uosius ir 1999-uosius. Jie tapo lūžio metais diegiant klasikinį kasacijos suvokimą. Kasacija tapo išimtinė teismų sprendimų ir nutarčių teisėtumo kontrolės forma, tokia yra ir dabar. Per šį laikotarpį keitėsi Aukščiausiojo Teismo organizacinė struktūra, teisėjų skaičius: nuo 1995 m. sausį Teismą sudariusių 15 teisėjų iki 37 teisėjų 1998 metų pabaigoje. 2012 metais Teismo teisėjų skaičių sumažinus dviem, o 2019 metais – dar trimis teisėjais, šiandien *de jure* Aukščiausiasį Teismą sudaro 32 teisėjai, po lygiai abiejuose skyriuose.

Istoriją svarbu žinoti, nes iš jos mokomės. Ji, aprašydama įvykius, atskleidžia mūsų tapatybę, kultūrą, vertybes, pateikia labai svarbių pamokų. Todėl mums svarbu pažinti ir suprasti viską, ką mūsų teisinė sistema patyrė ir paskelbus, ir atkūrus Nepriklausomybę.

Štai dar 1932 metais Mykolas Romeris taikliais žodžiais, kurie, beje, ir šiandien nepraranda aktualumo, apibrėžė kasacinio teismo prigimtį. Jis rašė, kad „teismo instancijomis“, per kurias pereina teismo byla, turėtų būti vadinami tik tie teismai, kurie dalyvauja išsprendžiant bylą iš esmės. Visiškai suprantama yra „pirmosios“ (iš esmės) ir „apeliacinės“ „instancijos“, tuo vardu vadinamos, bet „kasacinė instancija“ – tai <...> nesąmonė ir ryški terminologinė klaida. Yra „kasacinis teismas“, bet nėra kasacinės... instancijos. Kasacinis teismas sprendžia visai ką kita, negu sprendė abi teismo instancijos (pirmoji ir apeliacinė). Jis sprendžia ne pačią išspręstąją bylą, bet naują kažkokios rūšies ir turinio bylą, būtent – bylą dėl teismo sprendimo teisėtumo ir neteisėtumo. Anai išspręstajai bylai nėra jokios instancijos. Anosios bylos aktai pristatomi kasaciniam teismui tiktai kaip priedas ar medžiaga kilusiam ginčui dėl įvykusioje byloje sprendimo teisėtumo.“

Kol kas ši pamoka vis dėlto ne iki galo išmokta. Tačiau, nepaisant Teismų įstatyme ir Baudžiamojo proceso kodekse išlikusių ir sumaištį keliančių žodžių „kasacinė instancija“, proceso įstatymai įtvirtina kasacijos pagrindus, artimus tiems, kurie įteisinti Vakarų Europos valstybėse, o Aukščiausiojo Teismo kaip kasacinio teismo misija – formuoti vienodą teismų praktiką ir plėtoti teisę – jau yra tapusi savastimi.

Išskirtinė teismo sprendimo teisėtumo patikros forma, nukreipta į vienodą teisės aiškinimą ir jos plėtotę bei pasireiškianti tik teisės, o ne fakto klausimų sprendimu, kasacinio proceso išimtinumas (savitumas), teisės klausimų iškėlimas, suformulavimas ir argumentavimas atsakingai, kvalifikuotai, išsamiai – visos šios idėjos atsispindi ir paties Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje.

Vis dėlto dar kartkartėmis bandome kvestionuoti ir kelti klausimą, kokia – viešoji teisės aiškinimo funkcija ar privati, t. y. teisingumas individualioje byloje, turi vyrauti kasaciniame procese ir nusverti. Šis kontekstas išprovokuoja ir diskusijas dėl pasirinkto atrankos modelio, jo pagrįstumo. Ar spręsti individualius klausimus, t. y. užtikrinti individualų teisingumą, ar vis dėlto Aukščiausiojo Teismo veiklą nukreipti į visai visuomenei svarbias problemas – teisės aiškinimą ir tam sutelkti pajėgas į žemesnės instancijos teismų veiklos koordinavimą.

Akivaizdu, kad kol kas būtų sunku siekti teoriškai idealios kasacijos suabsoliutinant viešąją funkciją. Peržengti suvokimą, kad teismo paskirtis – vykdyti teisingumą visose bylose, net jei tai būtų ir Aukščiausiasis Teismas, – yra sudėtinga net ir patiems teisėjams. Ar galima ignoruoti, kad didžiausias viešasis gėris yra būtent teisingumas konkrečioje byloje? Todėl kasacinis skundas kartais yra priimamas net ir tuomet, kai formaliai keliami teisės klausimai neatitinka proceso įstatymuose įtvirtintų kasacijos pagrindų. Kita vertus, kaip rašo vienas iš autorių, „labai lengva primerkti akį ir priimti kasacinį skundą vien siekiant dar sykį pažvelgti į bylą ir ištaisyti galimai žemesnės instancijos teismo padarytą klaidą, tačiau toks „dosnumas“ kasacinio skundo atrankos etape neišvengiamai kirstų pačiam kasaciniam teismui vėlesniame bylos nagrinėjimo etape, nes nutartyje joks reikšmingas teisės aiškinimas neatsispindėtų. Tai susilpnintų kasacinių nutarčių precedentinę reikšmę.“

Taigi nėra tobulo recepto, kaip patenkinti abu tikslus. Nei kasacinių skundų priimtinumų padidinimas, nei teisėjų ar teisėjų padėjėjų skaičiaus padidinimas šios problemos neišsprendė. Vis dėlto tikimės, kad pastebėta, jog palaipti viešoji funkcija nusveria.

Taip pat priminsiu, kad kasacinių skundų atrankos procesas, išbandžius absoliučiai formalių kasacijos draudimų sistemą civiliniame procese, perėjo į leidimų sistemą: civiliniame procese – nuo 2003 metų pradžios, o baudžiamajame procese – po 5 metų, nuo 2008 metų pradžios. Taigi kasacinių skundų atrankos (leidimų) sistema civiliniame procese galioja jau daugiau nei du dešimtmečius, o baudžiamajame procese – daugiau nei dešimtmetį.

Beje, kasacinių skundų atrankos rezultatas, kitaip tariant, priimtų skundų skaičius, Lietuvoje, kaip ir bet kurioje kitoje valstybėje, priklauso ne tik nuo teisės aktuose suformuluotų kasacijos pagrindų. Jis taip pat priklauso nuo pačių teisėjų požiūrio, kasacijos pagrindų subjektyvaus suvokimo ir aiškinimo, kasacinio teismo politikos, teisėjų skaičiaus. Jokia paslaptis, kad tapačios ar beveik tapačios žodinės išraiškos filtravimo pagrindų formuluotėms suteikiamas skirtingas turinys.

Iš tiesų, sėkmingo teismų praktikos vienodinimo prielaidos sudarytų vientisą triadą – tai kasacijos pagrindai, kasacinių skundų atranka, kasacinių nutarčių motyvavimas. Natūralu, kad šie klausimai niekada nebuvo praradę aktualumo. Ir šiandien ieškome, kaip pagerinti kasacinių skundų atrankos, kasacinių nutarčių, o kartu ir teisės kokybę. Visos šios diskusijos ir paieškos atsispindi ir mūsų leidinyje.

Ar turi būti argumentuojamos atrankos kolegijos nutartys? Ar turėtų būti reikalaujamas atsiliepimas į kasacinį skundą dar atrankos procese? Ar gali būti priimamas kasacinis skundas iš dalies? Ar turėtų būti

motyvuojamos atrankos kolegijos nutartys – tiek kai kasacinis skundas priimamas, tiek kai atsisakoma jį priimti? Ar turėtų būti trumpinami kasacinio skundo padavimo terminai? Ar turėtų būti leidžiama pateikti pakoreguotą kasacinį skundą, t. y. pateikti jį kelis kartus? Ar nereikėtų didinti minimalaus teisėjų skaičiaus, pvz., iki 5 teisėjų, bylą nagrinėjančioje kolegijoje? Ar reikėtų dažniau taikyti žodinį procesą, imantis priemonių jį transliuoti tiesiogiai? Gal tikslinga taikyti papildomas organizacines priemones – pvz., sudaryti kelias atrankos kolegijas, ar taikyti principą, kai visi (visas skyrius ar Teismas *in corpore*) viską (tiek atrankos kausimus, tiek bylą) nagrinėja vienu metu, o gal stiprinti atrankos procesą sukuriant specialų skyrių, kuris dirbtų su atrankos klausimais, ar specialų analitinį skyrių? O gal perimti Estijos modelį, kai bylą nagrinėja kolegija, kuri atrankoje skundą ir priėmė?

Svarstyтина ir dėl ryžtingesnių pokyčių – tokių kaip preliminarus paklausimo Aukščiausiajam Teismui įvedimas į Lietuvos teisę. Juk šiandien aiškiai matome problemą, kad kai kuriais atvejais ginčai nepatenka ant Aukščiausiojo Teismo teisėjų stalo, nors akivaizdu, kad sritis reikalauja vienodinti teismų praktiką. Viena tokių sričių yra vartojimo kreditas. Yra daug „už“ ir gerokai mažiau „prieš“ pasinaudoti gerąja Nyderlandų patirtimi ir pasiekti didesnio teisės taikymo veiksmingumo bei spartos. Šiais klausimais ir rytoj diskutuosime Aukščiausiojo Teismo ir Vilniaus universiteto Teisės fakulteto organizuojamoje konferencijoje.

Leidiny s puikiai atspindi, kad per 35 Lietuvos nepriklausomybės metus įsiliejome į darnią Europos teismų ir teisėjų bendriją. Europos teisė (tiek konvencinė, tiek ES teisė), kurios taikymas ir aiškinimas unikalūs, tapo mūsų savastimi, praturtino mūsų nacionalinę teisę, suteikė jai naujos kokybės. Išmokome ir toliau mokomės remtis šia teise – naudotis jos suteiktais gynybos įrankiais, autonomišku, tiesioginiu ir viršenybiniu taikymu. Europos teisė tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai ne tik darė įtaką nacionalinei teisei, bet ir keitė nacionalinių kasacinių teismų, tarp jų – ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, nutarčių kokybę, argumentavimo kokybę ir stilių, teisinę techniką. Taip pat lėmė ir tam tikras institucines pertvarkas. Specifikos suteikė ir vadinamasis teisės ir teisėjo vaidmens fundamentalizavimas, kurį lėmė pagrindinių teisių plitimas į visas teisės šakas. Nacionalinis teisėjas tikrai tapo Europos teisėju ir žmogaus teisių teisėju.

Tiek Europos teisė, tiek Europos teismų praktika palietė ne vieną teisės sritį ir Aukščiausiojo Teismo formuojamą teismų praktiką. Jos sisteminė analizė, jos nuostatų ir Europos teismų praktikos pritaikymas Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje neabejotinai prisidėjo prie žmogaus teisių ir Europos Sąjungos teisėje įtvirtintų teisių įgyvendinimo ir apsaugos. Teisingumo vykdymo garantijos, tarp jų – teisė į teisingą teismą (į teisingą bylos nagrinėjimą), profesinė etika, teisėjų nepriklausomumas, nešališkumas, teisėjų nusišalinimo ir nušalinimo institutas ir bylų nagrinėjimas pagrįstais terminais; teisė kreiptis į teismą, teisinės pagalbos teikimas, teisė į teismo sprendimo peržiūrėjimą aukštesnės instancijos teisme, kitos procesinės garantijos, bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimas baudžiamajame ir administracinio nusižengimo procese – šios ir kitos susijusios temos pirmiausia veikė Aukščiausiojo Teismo praktiką ir žmogaus teisių sritį. Europos teisė ir ja grindžiama teismų praktika neabejotinai palietė turinio prasme tiek baudžiamosios, tiek civilinės teisės sritis: nusikalstamo veikos imitavimo modelio, genocido sampratos, asmenų neveiknumo, šeimos teisės, statinių griovimo bylose ir kitose srityse buvo mokomasi ir iš savų, ir iš kitų teismų klaidų.

Žmogaus teisių įtaka civilinei teisei pasireiškia ne tik vertikalios pobūdžio ginčuose, bet ir bylose, kylančiose iš savo esme grynai privatinų, t. y. horizontalaus pobūdžio, teisinių santykių. Tokiais atvejais teismui dažniausiai tenka spręsti kelių tarpusavyje konkuruojančių žmogaus teisių pusiausvyros dilemą.

Žmogaus teisėmis grindžiamos teismų praktikos svarbumas pasireiškia tuo, kad dažnai būtent šia praktika buvo kompensuotas įstatymų leidėjo neveiklumas „nepatogių“ klausimų srityse. Juk tai, kas politinei valdžiai atrodo „nepatogu“, „kol kas gali palaukti“, vis tiek reikalauja žmogaus teisių standartais pagrįstų sprendimų. Politinei valdžiai delsiant priimti tokius sprendimus, šią pareigą tenka vykdyti teismams, iš esmės tiesiogiai taikant iš Konstitucijos arba tarptautinės teisės išplaukiančią žmogaus teisių doktriną. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis dažniausiai remiasi tada, kai tam tikri jos taikymo aspektai yra labiau išplėtoti Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje nei atitinkamų nacionalinių konstitucinių nuostatų aiškinimas Konstitucinio Teismo praktikoje.

Europos Sąjungos teisę visų pirma taiko nacionaliniai teisėjai. Pasidalintos atsakomybės tarp nacionalinių teismų ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo principas užtikrina, kad Europos Sąjungos teisė būtų aiškinama ir taikoma tinkamai. Prejudicinio sprendimo procedūra yra pagrindinė nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo forma. Viena iš sričių, kurioje Aukščiausiasis Teismas daugiausia (10) kartų kreipėsi į Teisingumo Teismą, yra viešųjų pirkimų sritis. Mažai atsilieka ir vartotojų teisė. Savo leidinyje keliamo klausimus, ar esame radę tinkamą teisės aiškinimo pusiausvyrą laidavimo santykiuose, kai laiduojama vartojimo teisiniuose santykiuose, diskutuojame apie prekių ženklų teisę ir jos santykį su konkurencijos teise. Ne tik šiose, bet ir kitose srityse Europos Sąjungos teisė garantuoja tam tikras teises asmenims. Svarbu jas visas laiku atpažinti, tinkamai išaiškinti ir pritaikyti teisės normas. Nėra abejonių, kad taikant Europos Sąjungos teisę kyla tam tikrų iššūkių. Europos Sąjungos teisės kaita ir lėtai besiformuojanti teisės normų aiškinimo praktika taip pat prie to prisideda. Lietuvos Aukščiausiajam Teismui teko spręsti dėl tiesioginio (ir netiesioginio) direktyvų taikymo poveikio, nors Lietuvos teisėje dar nebuvo įgyvendintos atitinkamos direktyvos nuostatos.

Jūsų dėmesio laukia ir provokuojančios, kviečiančios diskutuoti idėjos, pvz., dėl kasacinio teismo teisėjo, taikančio vis didėjančią įtaką nacionalinei teisei darančius supranacionalinių teismų praktikoje suformuluotus bendruosius teisės principus, vaidmens ir diskrecijos ribų, keliančios klausimą ir ieškančios atsakymo, ar tokiu būdu kasacinio teismo teisėjas netampa teisės kūrėju, konkuruojančiu su įstatymų leidėju.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjai – Europos teisėjai. Tai ne vien skambus šūkis, bet realų Lietuvos Aukščiausiojo Teismo indėlį į ES teisės plėtrą iliustruojantis teiginys. Galime pasidžiaugti tuo, kad Aukščiausiojo Teismo kreipimaisi į Teisingumo Teismą atkreipia dėmesį į Europos Sąjungos teisės taikymo ir aiškinimo problemas, tampa pagrindu vėliau daryti pokyčius ir šiuose teisės aktuose. Per šiuos daugiau nei tris dešimtmečius tikrai užaugome, sustiprėjome ir toliau siekiame teikti kuo kokybiškesnę teisingumo vykdymo paslaugą savo piliečiams.

Ne mažiau reikšmingas ir Aukščiausiojo Teismo bei Konstitucinio Teismo dialogas. Abiejų teismų suderinta praktika sustiprina asmens teisių apsaugą ir prisideda prie teisės plėtos. Ne vienas Konstitucinio Teismo nutarimas turėjo įtakos Aukščiausiojo Teismo jurisprudencijai, o ir atvirkščiai – Aukščiausiojo Teismo kreipimaisi į Konstitucinį Teismą praturtino Konstitucinio Teismo jurisprudenciją. Kita vertus, tokio dialogo niekada nebūna per daug, tad skatintinas tiesioginis Konstitucijos taikymas pagal Konstitucinio Teismo nustatytus Konstitucijos aiškinimo standartus, o tam tikrais atvejais – ir aktyvesnis Aukščiausiojo Teismo kreipimasis į Konstitucinį Teismą.

Neįmanoma nepaminėti ir dialogo su kitais konstituciniais teismų sistemos partneriais.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra Lietuvos teismų sistemos lyderis. Tai atspindi ne tik Aukščiausiojo Teismo teisėjų aktyvus dalyvavimas tarptautinėse, įvairiose teismų savivaldos veiklose, teismo (laimei, kol kas negausi) formuojama praktika teisėjų drausmės bylose, aiškinant teisėjų etikos standartus, bet ir prisidėjimas prie kokybiškesnės teisėkūros. Nors teismo vaidmuo teisėkūros procese yra ribotas, vis dėlto išnaudojame visas tiek organizacines, tiek teisės aiškinimo galimybes, prisidedančias prie kokybiškos teisėkūros. Kokybiška teisėkūra neabejotinai yra itin reikšminga teisinės valstybės prielaida, stabilumo, teisinio tikrumo garantas. Nusikalstamos veikos sudėties kategorija, dėmesys teisinėms sąvokoms, jų tikslumui, aiškumui, subsidiarumo principo reikšmė baudžiamojoje teisėje, baudžiamųjų veikų kriminalizavimo politika, siejant su kitų teisės šakų nustatyto reguliavimu, *ultima ratio* principo taikymas baudžiamojoje teisėje – šie ir kiti klausimai taip pat laukia skaitytojų dėmesio.

Tikimės, kad leidinyje atspindėtos Aukščiausiojo Teismo pastangos išlaikyti aukštai iškeltą kartelę, pagal kurią kasacinis teismas yra nuosaikios pusiausvyros, nuoseklumo ir stabilumo, teisių apsaugos garantas, patvirtina ne tik Teismo trisdešimties metų pažangą, bet ir neabejotiną siekį toliau tobulinti savo veiklą. Taip pat tikimės, kad leidinys taps naudingu šaltiniu kiekvienam besidominčiam Lietuvos kasaciniu teismu, jo institucine ir jurisprudencine raida.

Baigdamą dėkoju straipsnių autoriams, jie turėjo išgirsti savo mintis ir įžvalgas per mano pristatytą mokslinių straipsnių apibendrinimą. Dėkoju visiems susirinkusiems į šį renginį. Laukia tikrai įdomus pokalbis.“

INTERVIU APIE PARODĄ: TEISĖJO MANTIJA – ISTORIJA, KURI KALBA

Pokalbis apie mantijų parodos idėją, teisingumo simbolius, Teismo atvirumą ir europinę dimensiją

2025 metų gruodį Lietuvos Aukščiausiajame Teisme (toliau – ir LAT, Teismas) veikusi išskirtinė paroda pakvietė pažvelgti į daugiau nei dvidešimties Europos teismų teisėjų mantijas ir prisiminti, kad mantija – tai ne tik darbo apranga. Tai – simbolis, kuris per šimtmečius išlaikė savo prasmę ir šiandien primena, kad teisingumas vykdomas valstybės vardu, o teisėjas, vilkintis mantiją, įkūnija nepriklausomumą, nešališkumą ir pagarbą įstatymui.

Ši paroda – tai ne tik kelionė per mantijų istoriją. Ją papildo ir kita ekspozicija, skirta LAT ištakoms bei pirmiesiems dešimtmečiams atkūrus Nepriklausomybę.

Kalbamės su LAT pirmininke dr. Danguole Bublione, Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininke dr. Gabriele Juodkaite-Granskiene ir Teisės tyrimų grupės vadove Edita Kisieliene.

Kalbant apie teisėjo mantiją, dažnas ją vis dar suvokia tik kaip formalų darbo atributą, reikalingą teismo posėdžiui. O ši paroda atskleidžia gerokai gilesnę šio drabužio prasmę. Ar galima sakyti, kad teisėjo mantija yra savotiška istorijos ir kultūros knyga, kurią skaitome per audinius, spalvas, simbolius? Kaip apibūdintumėte teisėjo mantijos reikšmę platesniame – istoriniame ir kultūriniame – kontekste? Ką, Jūsų vertinimu, ji iš tikrųjų reiškia ir kodėl šis drabužis toks svarbus teisingumo sampratai?

Mantija yra kur kas daugiau nei teisėjo darbo apranga. Mantijoje susipina skirtingų epochų istorija, tradicijos ir kultūra. Vienose šalyse ji mena monarchų prabangą, kitur – bažnytinį paveldą, universitetų autoritetą ar revoliucijos idėjas ir lygybės siekį.

Danguolė Bublienė: Akivaizdu, kad mantija yra kur kas daugiau nei teisėjo darbo apranga. Mantijoje susipina skirtingų epochų istorija, tradicijos ir kultūra. Vienose šalyse ji mena monarchų prabangą, kitur – bažnytinį paveldą, universitetų autoritetą ar revoliucijos idėjas ir lygybės siekį. Kiekviena detalė – tarsi pasakojimas apie civilizacijų raidą, vertybes ir požiūrį į teisingumą. Nepaisant kiekvienos epochos

korekcijų, mantija visais laikais turėjo aiškią simbolinę reikšmę – tai teisingumo, teismo ir teisėjo nešališkumo, nepriklausomumo ir valstybės vardu vykdomo teisingumo simbolis.

Mantijos leidžia pažvelgti į teismus per simbolius, kurie yra suprantami ir vizualiai paveikūs. Kai lankytojas pamato, kaip skirtingos Europos šalys per mantijas perteikia savo teisinę kultūrą, jis pradeda geriau suvokti, kad teismų veikla nėra abstrakti – ji remiasi šimtmečiais formuotomis vertybėmis. Tai padeda suprasti ir sprendimų logiką, ir teismo vaidmenį demokratinėje valstybėje. Taigi mantija nepraranda reikšmės ir šiuolaikiniame moderniaame pasaulyje.

Kai pirmą kartą pamatėte visas šias mantijas, kokia buvo Jūsų pirmoji emocija?

Edita Kisielienė: Pirmas įspūdis ir apėmęs jausmas buvo kupinas pagarbos, vidinio susitelkimo, rimties. Mantijos turi ypatingą gebėjimą sustabdyti akimirką primindamos, kad teisingumas nėra skubėjimas. Tai atsakomybė, pareiga ir pagarba. Tai tylus, bet labai stiprus pažadas būti teisingam, nešališkam, išklausti ir išgirsti.

Mantijos turi ypatingą gebėjimą sustabdyti akimirką primindamos, kad teisingumas nėra skubėjimas. Tai atsakomybė, pareiga ir pagarba.

Matant skirtingas teisėjų mantijas iš visos Europos vienoje vietoje, tampa akivaizdu, kad jas visas jungia bendros vertybės – teisingumas, pagarba žmogui ir atsakomybė. Tuomet aiškiai suprantanti, kad teisingumas neturi sienų.

Parodoje lankytojai tarsi keliauja epochomis. Kodėl teisėjų mantijų kilmės istorija siejama būtent su senovės Roma? Kaip politinės ir kultūrinės epochos paveikė jų išvaizdą ir reikšmę?

Gabrielė Juodkaitė-Granskienė: Kaip sakoma, visi keliai veda į Romą. Senovės Roma padėjo pamatus ne tik Europos teisės sistemai, bet ir teisingumo simbolikai, kuri išliko iki šių dienų. Senovės Romoje teisėjai vilkėjo baltas togas su plačiu raudonai violetiniu apvadu, kuris aiškiai išskyrė juos iš kitų piliečių. Šis apvadas simbolizavo jų statusą, autoritetą ir pilietinę pareigą.

Vėlesniais amžiais mantijos akivaizdžiai keitėsi. Štai Viduramžiais, kai dominavo monarchija ir stipri Bažnyčia, teisėjų apranga įgijo dvasininkų abitui būdingų bruožų, o raudonas ilgas apsiaustas simbolizavo valdovo autoritetą. Renesanso ir Baroko laikais mantijos tapo prabangios – buvo siuvinamos iš šilko, aksomo, brokato, puošiamos kailiu ir siuvinėjimais. Būtent tuomet įsitvirtino juoda mantija.

Po Didžiosios Prancūzijos revoliucijos mantija įgijo dar vieną svarbią prasmę – tapo lygybės simboliu: visų teisėjų, kad ir kokios jie būtų buvę kilmės, apranga buvo vienoda. Tai buvo labai stiprus ženklas, kad čia nėra vietos puikybei, čia – lygybė.

XVIII a. pabaigoje, po Didžiosios Prancūzijos revoliucijos mantija įgijo dar vieną svarbią prasmę – tapo lygybės simboliu: visų teisėjų, kad ir kokios jie būtų buvę kilmės, apranga buvo vienoda. Tai buvo labai stiprus ženklas, kad čia nėra vietos puikybei, čia – lygybė.

Juoda mantija šiandien atrodo tarsi savaime suprantama. Kodėl ji tapo tokia ypatinga ir dominuojanti ar net universali?

Gabrielė Juodkaitė-Granskienė: Juoda spalva turi ypatingą galią. Ji sukuria rimties erdvę. Ji ramina, sutelkia, suteikia autoritetą. Juoda spalva – tai tyla. Tyla, kurioje gimsta teisingumas. Juoda spalva pabrėžia neutralumą ir nešališkumą. Manychiau, visos šios savybės ir nulėmė juodos mantijos paplitimą.

Kurių šalių teisėjų mantijos, Jūsų manymu, ryškiausiai atskleidžia savo valstybės istoriją?

Danguolė Bublienė: Tikrai galėčiau įvardinti bent tris šiuo atžvilgiu išsiskiriančias šalis. Italijos šventinė mantija – raudono aksomo, puošta aukso virvutėmis ir baltu žabo – puikiai atspindi monarchinę ir akademinę tradiciją; ji tiesiog spindi, tikras meno kūrinys. Latvijos mantija – labai jautrus valstybės tęstinumo simbolis; ją puošiančios tarpukariu buvusios spalvos atkurtos po nepriklausomybės. O Portugalijos bronzinė grandinė su Dvylikos lentelių įstatymų simbolika – tai aiški nuoroda į senovės Romos teisės tradiciją.

Ne tik šios, kiekviena mantija turi savo charakterį, kiekviena pasakoja savitą istoriją, byloja apie savitas tradicijas ir vertybes. Tačiau kad ir kokios būtų iškilmingos kitų šalių mantijos, Lietuvos mantijos, kurios kilmės istorija, be kita ko, yra ne mažiau įdomi už kitų Europos šalių mantijų istorijas, į jokią kitą, tikiu, neiškeistų nė vienas teisėjas.

Kiekviena mantija turi savo charakterį, kiekviena pasakoja savitą istoriją, byloja apie savitas tradicijas ir vertybes.

Ši paroda nėra tik vaizdinis pasakojimas apie mantijas – ji aiškiai turi platesnį tikslą ir akivaizdžiai peržengia estetikos ar istorinio smalsumo ribas. Koks buvo pagrindinis jos sumanymas ir žinia visuomenei? Ar sumanymą pavyko įgyvendinti?

Teismas nėra beveidė institucija. Jis turi savo istoriją, savo žmones, savo simbolius.

institucija. Jis turi savo istoriją, savo žmones, savo simbolius. Ir tai tikrai sukuria ryšį. Tikrą ryšį. Teismas tampa nebe tolimas, o artimas. Man atrodo, kad būtent tokios akimirkos kuria pasitikėjimą, tikrai smarkiai prisideda prie jo.

Danguolė Bublienė: Paroda, kuria siekta priartinti teismą prie visuomenės, padėti žmonėms suprasti teismų vaidmenį, tikrai pavyko. Žmonės ateidavo, sustodavo, žiūrėdavo ilgiau, nei tikėtasi. Jie klausė nebūtinai garsiai, dažnai savyje, jie domėjosi, stebėjosi. Jie pamatė, kad teismas nėra beveidė

Gabrielė Juodkaitė-Granskienė: Visiškai pritariu. Pagrindinė parodos idėja – supratimas ir pasitikėjimas. Mums labai svarbu, kad visuomenė suprastų teismų veiklą, sprendimų logiką bei vaidmenį teisinėje valstybėje. Kuo daugiau visuomenė turės patikimos informacijos apie teismų darbą, tuo mažiau liks mitų, klaidingų įsivaizdavimų, stiprės teisingas suvokimas ir gebėjimas vertinti teismų sprendimus. Tad buvo ieškoma tokios formos, kuri leistų visuomenei priartėti prie teismo ne per abstrakčias sąvokas, o per gyvą patirtį ir istoriją.

Juk Europos šalių teisėjų mantijų paroda taip pat turi aiškią tarptautinę žinią. Kokia ji?

Europos teisė šiandien yra neatsiejama mūsų kasdienės praktikos dalis, o aktyvus procesinis dialogas su kitų šalių teismais leidžia prisidėti prie bendros Europos teisinės tvarkos kūrimo.

Danguolė Bublienė: Europos teisė šiandien yra neatsiejama mūsų kasdienės praktikos dalis, o aktyvus procesinis dialogas su kitų šalių teismais leidžia prisidėti prie bendros Europos teisinės tvarkos kūrimo. Mantijų ekspozicija tampa vienijančiu simboliu – ji parodo, kad esame lygiaverčiai Europos teisėjų bendruomenės partneriai. Mūsų teisėjai, kaip ir kolegos Europoje,

vilki mantijas, kurios įkūnija bendras vertybes, kuria bendrą teisinę kultūrą.

Parodoje šalia Europos teisėjų mantijų pristatoma ir LAT istorija. Kodėl buvo svarbu šią parodą papildyti ir ekspozicija apie LAT istoriją, ko siekta šiuo istoriniu kontekstu?

Danguolė Bublienė: 2025 metai tiek LAT, tiek visai teismų sistemai buvo sukakčių metai. Prieš 30 metų, 1995 m., pradėjo funkcionuoti kokybiškai nauja teismų sistema, o LAT tapo kasaciniu teismu, kuriam buvo pavesta formuoti vienodą bendrosios kompetencijos teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus. LAT tapo tikru kasaciniu teismu, sprendžiančiu dėl teisės, ne dėl fakto.

Moderni teismų sistema neatsirado per vieną dieną – ją kūrė žmonės, kurie tikėjo teisinės valstybės idėja. Šiandien galime didžiuotis, kad turime vakarietišką, modernų kasacinį teismą, tačiau tam reikėjo nueiti netrumpą sudėtingų pokyčių kelią.

Turbūt sutiksite, kad be praeities neįmanoma suprasti dabarties – negalime žinoti, kur einame, jei nežinome, pamištame, iš kur atėjome. LAT ištakų ir pirmųjų veiklos dešimtmečių po Nepriklausomybės atkūrimo ekspozicija leidžia pažvelgti į nueitą kelią. Ji primena, kad moderni teismų sistema neatsirado per vieną dieną – ją kūrė žmonės, kurie tikėjo teisinės valstybės idėja. Šiandien galime didžiuotis, kad turime vakarietišką, modernų kasacinį teismą, tačiau tam, kaip sakiau, reikėjo nueiti netrumpą sudėtingų pokyčių kelią.

Trisdešimtmetis – brandos ženklas. Tai – pokyčiai, kurių siekėme visi kartu. Kartais lėtai, kartais nedrąsiai, kartais abejodami. Bet visada – tikėdami.

Gabrielė Juodkaitė-Granskienė: Neabejotina, kad šios ekspozicijos istorinis kontekstas labai stiprus. Trisdešimtmetis – brandos ženklas. Tai – pokyčiai, kurių siekėme visi kartu. Kartais lėtai, kartais nedrąsiai, kartais abejodami. Bet LAT Teismo dešimtmečiams skirtą ekspoziciją, suprantu, kiek daug padaryta. Ši paroda būtent tai ir primena.

Ekspozicija apima daug „kampų“, tarp jų – kasdienį Teismo darbą. Kokius istorinius eksponatus lankytojai galėjo pamatyti?

Edita Kisielienė: Ekspozicijoje buvo galima išvysti eksponatus, atspindinčius LAT veiklą skirtingais laikotarpiais. Pavyzdžiui, lankytojai galėjo pamatyti teisėjo priesaikos tekstą, ne vieną tarpukario Lietuvos teisės leidinį (1928–1929 m. Vyriausiojo Tribunolo sprendimų rinkinį, 1903 m. kirilica spausdintą baudžiamąjį įstatymą), autentiškus teisėjų darbo atributus (teisėjo plaktuką, spausdinimo mašinėlę). Tai – daiktai, turintys sielą ir matę daugiau, nei galime įsivaizduoti. Jie gyvi liudijimai, kaip keitėsi LAT kasdienybė.

Taip pat lankytojai galėjo susipažinti su reikšmingiausiais per trisdešimt penkerius Nepriklausomybės metus priimtais LAT sprendimais. Jie leidžia įsivaizduoti, kaip funkcionuoja LAT, kaip formuojama teismų praktika, ir primena, kad teisingumo vykdymas visada buvo kruopštus, atsakingas ir aukštos profesinės kompetencijos reikalaujantis darbas.

Kaip minėjote, parodoje buvo galima sužinoti ir apie konkrečias bylas, turėjusias didelę reikšmę Lietuvos teisės raidai. Gal trumpai apie jas.

Edita Kisielienė: Lankytojai turėjo galimybę išgirsti ir apie 35 reikšmingiausias Aukščiausiojo Teismo bylas, nagrinėtas per trisdešimt penkerius atkurtos Nepriklausomybės metus. Kiekvieniems metams atrinkome po vieną, mūsų nuomone, išskirtinės reikšmės bylą. Viena iš jų – Boriso Dekanidzės byla, kuri buvo reikšminga ne tik savo išaiškinimais kovos

Lankytojai turėjo galimybę išgirsti ir apie 35 reikšmingiausias Aukščiausiojo Teismo bylas, nagrinėtas per trisdešimt penkerius atkurtos Nepriklausomybės metus.

Šios bylos padeda suprasti, kaip brendo mūsų teisinė sistema, primena, kad teisingumas kartais būna labai sunkus, reikalauja drąsos ir kad mūsų vertybės bręsta, tvirtėja.

su organizuotu nusikalstamumu kontekste, bet ir tuo, kad joje paskutinį kartą Lietuvoje buvo pritaikyta mirties bausmė. Aukščiausiojo Teismo nutartys, priimtose Medininkų žudynių, Sausio 13-osios baudžiamosiose bylose, – istorinio teisingumo sprendimai, susiję su Lietuvos valstybingumo atkūrimu ir asmenų patraukimu

baudžiamojon atsakomybėn už karo nusikaltimus ir nusikaltimus žmoniškumui. Šios bylos padeda suprasti, kaip brendo mūsų teisinė sistema, primena, kad teisingumas kartais būna labai sunkus, reikalauja drąsos ir kad mūsų vertybės bręsta, tvirtėja.

Jau minėta, kad paroda pavyko. Kokio visuomenės dėmesio ji sulaukė? Kaip lankytojai reagavo į ją, kas juos domino ir ką jų susidomėjimas parodė pačiam Teismui?

Gabrielė Juodkaitė-Granskienė: Ne tik mūsų – rengusiųjų parodą – nuomone, paroda tikrai pavyko. Ji sulaukė labai didelio susidomėjimo, o mes – pačių geriausių atsiliepimų. Turėjome pratęsti jos veikimą. Tarp daugiau nei 500 lankytojų – Trečiojo amžiaus universiteto klausytojai, teisės studentai, kolegos iš kitų teismų.

Lankytojų įsitraukimas ir aktyvus domėjimasis patvirtino, kad visuomenei svarbu pažinti teismą iš arčiau – ne formaliai, o per istoriją ir gyvą pasakojimą.

Lankytojų įsitraukimas ir aktyvus domėjimasis patvirtino, kad visuomenei svarbu pažinti teismą iš arčiau – ne formaliai, o per istoriją ir gyvą pasakojimą. Tiesą sakant, to ir tikėjomės.

Edita Kisielienė: Buvau viena iš vedusių ekskursijas. Ekskursijų lankytojų klausimai dažniausiai buvo susiję su teismų įvaizdžiu, veiklos simbolika, LAT istorija. Lankytojai domėjosi, kada dėvimos mantijos, kada dėvimos proginės mantijos kitose šalyse, ar visur teisėjai vilki mantijas, ar dėvi perukus, ar Lietuvoje naudojamas teisėjo plaktukas. Buvo užduodami ir tokie klausimai, kaip, pavyzdžiui, kokios mantijos skirtos dėvėti vyrams, ar teisėjai mantijas dėvi ant drabužių, ar su jomis galima vaikščioti gatvėje.

Lankytojai uždavė ir gerokai gilesnių, su LAT funkcijomis ir sprendimų priėmimu, jų reikšme susijusių klausimų. Buvo klausama, kuo LAT skiriasi nuo Konstitucinio Teismo, ar trėmimas į Sibirą laikytinas

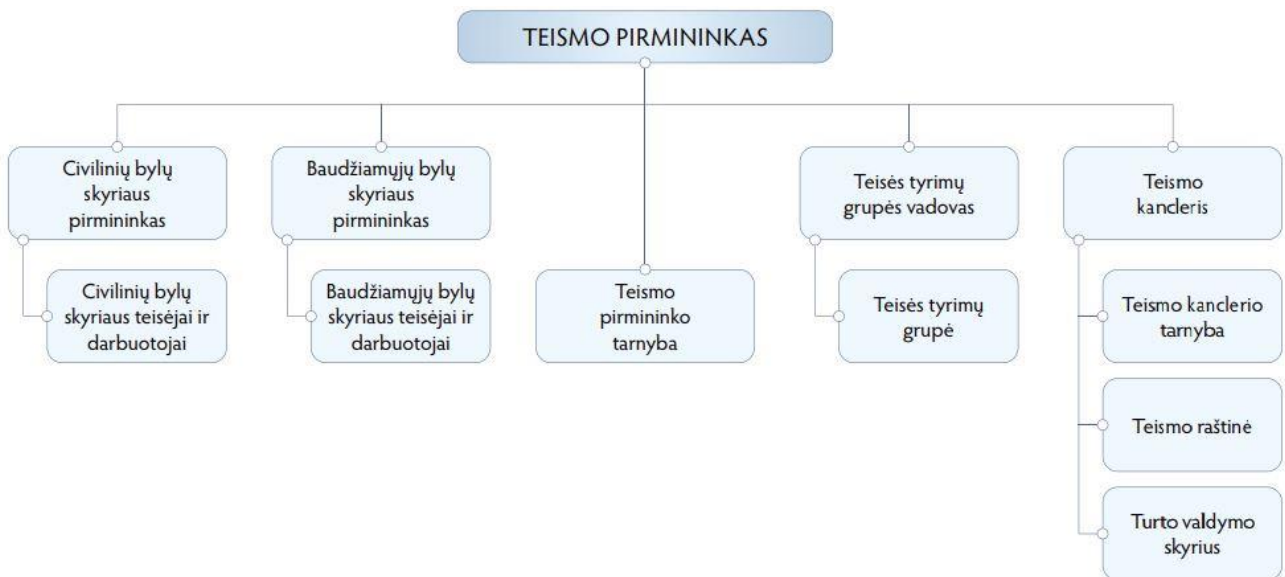

genocidu, kodėl kai kuriose iš esmės panašiose bylose priimami skirtingi sprendimai, taip pat ar galima apskųsti LAT nutartis, jei taip, tai kokiais atvejais. Taigi domėtasi ne tik teisėju, teismų simbolika ar tradicijomis, istorija, bet ir siekta suprasti sudėtingus teisinius procesus, teismų sistemą, teismų vaidmenį valstybėje ir konkrečių sprendimų poveikį visuomenei.

Jeigu reikėtų vienu sakiniu apibendrinti šios parodos prasmę, koks jis būtų?

Danguolė Bublienė: Tai – ne tik ekspozicijos, tai – susitikimas su Teismu, jo istorija, jo žmonėmis, kvietimas užmegzti dialogą, pažinti ir sukurti gyvą ryšį tarp teismo ir visuomenės.

LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO VEIKLA IR SUDĖTIS

Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. gruodžio 12 d. nutarimu yra nustatytas 32 LAT teisėjų skaičius. 2025 m. gruodžio 31 d. Teisme dirbo 30 teisėjų (15 – Baudžiamųjų bylų skyriuje, 15 – Civilinių bylų skyriuje), iš jų 11 – teisės mokslų daktarai. Pažymėtina, kad Teismas darbą 2025 m. pradėjo būdamas visos teisėjų sudėties.

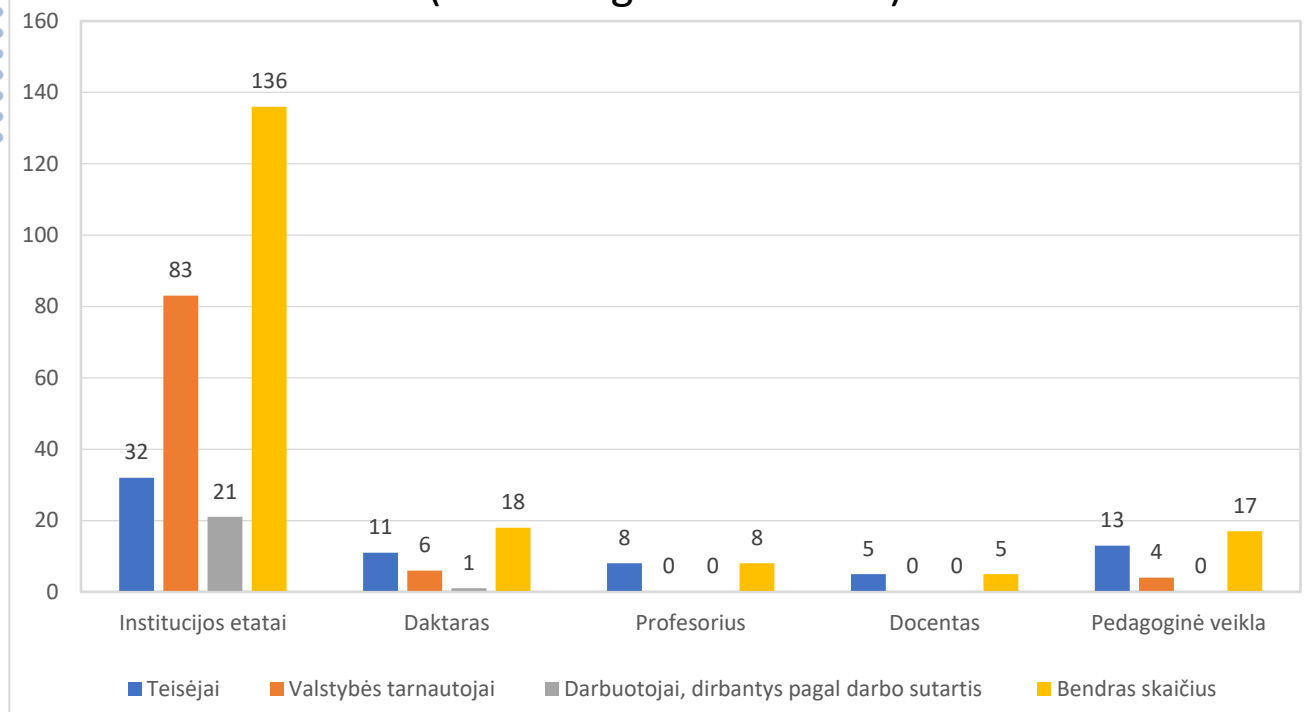
Teisėjų skaičius 2025 m. gruodžio 31 d.

■ Vyrai – 15 ■ Moterys – 15 ■ ■

Teisme dirba daugiau kaip 100 valstybės tarnautojų ir kitų darbuotojų. Be jų sklandi ir kokybiška Teismo veikla būtų sunkiai įmanoma.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo personalas (2025 m. gruodžio 31 d.)

LAT – vienintelis Lietuvoje teismas, kasacine tvarka nagrinėjantis baudžiamosiose ir civilinėse bylose paduotus ir priimtus kasacinius skundus ir peržiūrintis apeliacine tvarka išnagrinėtose bylose priimtus įsiteisėjusius bendrosios kompetencijos teismų procesinius sprendimus.

Kasaciniam teismui paduotų kasacinių skundų priimtumo klausimą išsprendžia sudaryta speciali atitinkamai Baudžiamųjų bylų skyriaus arba Civilinių bylų skyriaus trijų teisėjų atrankos kolegija (toliau – atrankos kolegija). Atrankos metu kasacinė byla nėra išsprendžiama iš esmės – atrankos kolegija šiame etape tik įvertina, ar yra įstatyme nustatytos sąlygos ir pagrindai peržiūrėti bylą kasacine tvarka. Nustačius, kad kasacija yra galima, ir priėmus kasacinį skundą, byla perduodama teisėjų kolegijai nagrinėti iš esmės.

Svarbiausias kasacijos rezultatas – teismų praktikai aktualus teisės taikymas ar aiškinimas konkrečioje byloje. Taip kasacinis teismas ne tik išnagrinėja individualią teisinio ginčo situaciją, bet ir savo sprendimuose plėtodamas teisę užtikrina, kad ji visoje valstybėje būtų taikoma ir aiškinama vienodai. LAT pateikti išaiškinimai saisto tiek patį kasacinį teismą, tiek kitus bendrosios kompetencijos teismus, nagrinėjančius analogiškas ar iš esmės panašias bylas. Laikantis kasacinio teismo suformuotos praktikos, kuriami stabilūs teisiniai santykiai, pasitikėjimas teisingumu ir valstybe.

LAT įstatymais yra pavesta ir kita svarbi funkcija – spręsti klausimus dėl administracinių nusižengimų, baudžiamųjų ir civilinių bylų atnaujinimo.

Taigi pagrindinė LAT paskirtis ir funkcijos yra:

- formuoti vienodą bendrosios kompetencijos teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus bei kitus teisės aktus, plėtoti teisę;
- užtikrinti, kad konkrečioje byloje asmens, visuomenės teisės ir teisėti interesai būtų realiai ir veiksmingai apginti ir būtų įvykdytas teisingumas pagal teisę;
- nagrinėti prašymus atnaujinti administracinio nusižengimo, baudžiamąją ar civilinę bylą, kai Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – ir EŽTT) pripažįsta, kad Lietuvos Respublikos teismų sprendimai prieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai (administracinio nusižengimo ir baudžiamojoje byloje – ir tuo atveju, jei Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komitetas pripažįsta, kad sprendimas patraukti asmenį atsakomybėn yra priimtas pažeidžiant Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą), ar Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas pripažįsta, kad tam tikras įstatymas ar kitas teisės aktas prieštarauja Konstitucijai, ir šiuo teisės aktu remdamasis teismas konkrečioje asmens byloje priėmė sprendimą, pažeidžiantį šio asmens konstitucines teises ar laisves;
- nagrinėti prašymus atnaujinti administracinio nusižengimo bylą dėl priimant teismo sprendimą padaryto esminio materialiosios ar (ir) proceso teisės pažeidimo;
- nagrinėti pareiškimus atnaujinti baudžiamąją bylą dėl aiškiai netinkamo baudžiamojo įstatymo pritaikymo, taip pat naujai paaiškėjusių aplinkybių;
- nagrinėti prašymus atnaujinti civilinę bylą, jeigu bylą išnagrinėjo neteisėtos sudėties LAT teisėjų kolegija.

Bylas LAT paprastai nagrinėja atitinkamai Baudžiamųjų bylų skyriaus arba Civilinių bylų skyriaus trijų teisėjų kolegija. Bylas taip pat gali nagrinėti atitinkamai Baudžiamųjų bylų skyriaus arba Civilinių bylų skyriaus išplėstinė septynių teisėjų kolegija ar atitinkamo skyriaus plenarinė sesija. Išplėstinė septynių teisėjų kolegija arba plenarinė sesija bylai nagrinėti paprastai sudaroma tais atvejais, kai tinkamas materialiosios ar proceso teisės normos pritaikymas byloje reikštų naują teisės normos aiškinimą teismų praktikoje, byloje atsirastų pagrindas nukrypti nuo LAT praktikos arba kai byloje yra iškilęs sudėtingas teisės aiškinimo ar taikymo klausimas. Bylai nagrinėti, be kita ko, gali būti sudaroma ir mišri Baudžiamųjų bylų skyriaus ir Civilinių bylų skyriaus trijų ar išplėstinė septynių teisėjų kolegija, taip pat viso Teismo plenarinė sesija.

Nagrinėdamas bylas LAT yra saistomas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų faktinių aplinkybių. Apskųstus žemesnės instancijos teismų sprendimus LAT tikrina tik teisės taikymo aspektu ir yra saistomas paduoto kasacinio skundo, prašymo (pareiškimo) atnaujinti bylą ribų. Sprendimai byloje priimami balsų dauguma. Teisėjų kolegijos teisėjas, turintis kitą nuomonę dėl sprendimo, turi teisę raštu išdėstyti atskirąją nuomonę. Teisėjo atskiroji nuomonė skelbiant sprendimą byloje neskaitoma, bet yra pridedama prie bylos. LAT priimti sprendimai yra galutiniai ir instancine tvarka neskundžiami.

Išnagrinėjęs bylą ir nustatęs, kad padaryta teisės taikymo klaida, LAT gali ne tik panaikinti skundžiamą sprendimą ir perduoti bylą nagrinėti pirmosios ar apeliacinės instancijos teismui, bet ir pakeisti sprendimą (-us) arba panaikinti apeliacinės instancijos teismo sprendimą ir palikti galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą. Atnaujintose administracinių nusižengimų ir civilinėse bylose Aukščiausiasis Teismas gali priimti ir naują sprendimą. Visa tai sudaro prielaidas operatyviai išnagrinėti bylą, nes LAT gali pats ištaisyti nustatytas klaidas, negrąžindamas bylos nagrinėti žemesnės instancijos teismui.

Kasacinio teismo nutartyje išdėstyti nurodymai (baudžiamosiose bylose) ir išaiškinimai (civilinėse bylose) yra privalomi teismui, iš naujo nagrinėjančiam bylą, jei LAT perduoda bylą nagrinėti žemesnės instancijos teismui.

Be bylų nagrinėjimo, LAT taip pat:

- plėtodamas ir užtikrindamas vienodą teisės aiškinimą ir taikymą bendrosios kompetencijos teismuose, analizuoja nacionalinių, Europos Sąjungos ir tarptautinių teismų praktiką, kitus teisės šaltinius, rengia praktikos apibendrinimus, apžvalgas, viešina informaciją apie savo veiklą:
 - 2025 metais parengė LAT praktikos bylose dėl [teisės j nepriklausomą ir nešališką teismą įgyvendinimo](#) (aktyvi nuoroda), [bylos perdavimo prokurorui dėl kaltinamojo akto neatitikties Baudžiamojo proceso kodekso nustatytiems reikalavimams ar iš naujo nagrinėti teismui](#) (aktyvi nuoroda), [servitutu](#) (aktyvi nuoroda) ir [ieškinio elementų ir pažeistų asmens teisių gynbos būdų](#) (aktyvi nuoroda) apžvalgas;
 - periodiškai rengia ir viešai savo tinklalapyje skelbia aktualiausias LAT praktikos atnaujintose administracinių nusižengimų, baudžiamosiose ir civilinėse bylose apžvalgas;
 - tvarko visiems Lietuvos bendrosios kompetencijos teismams ir Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui prieinamą Aukščiausiojo Teismo sukurtą elektroninį įrankį, skirtą LAT praktikoje suformuluotų teisės taikymo ir aiškinimo taisyklių paieškai;
- leidžia biuletinį „Teismų praktika“, jame skelbia LAT nutartis, teismų praktikos apibendrinimus ir apžvalgas, kurių skelbimui pritarė atitinkamai Baudžiamųjų bylų skyrius arba Civilinių bylų skyrius, taip pat EŽTT sprendimų temines santraukas, be to, gali skelbti ir kitą informaciją apie LAT veiklą, medžiagą, reikšmingą vienodam teisės aiškinimui ir taikymui užtikrinti, teismų praktikai aktualiausių Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ir Teisingumo Teismas, ESTT) sprendimų santraukas (nuo 2020 m. LAT rengia elektroninę, nemokamą, plačiai ir patogiai prieinamą biuletenio „Teismų praktika“ versiją);
- dalyvauja sprendžiant klausimus dėl civilinių bylų teisingumo, kurių kyla tarp administracinių ir bendrosios kompetencijos civilines bylas nagrinėjančių teismų;
- dalyvauja asmenų, represuotų už pasipriešinimą okupaciniams režimams, pilietinių teisių atkūrimo (reabilitavimo) procese: specialiojo įstatymo nurodytais pagrindais ir tvarka išduoda teisių atkūrimo pažymėjimus, nagrinėja skundus (teikimus) dėl sprendimo išduoti pažymėjimą arba atsisakyti jį išduoti, pareiškimus dėl pilietinių teisių atkūrimo bylos atnaujinimo;
- nagrinėja skundus dėl Teisėjų garbės teismo sprendimų ir esminių procedūrinių pažeidimų, galėjusių turėti įtakos objektyviam atrankoje dalyvavusių pretendentų į teisėjų vietas įvertinimui;
- atskirais atvejais teikia pastabas ir pasiūlymus dėl įstatymų projektų.

Įstatymų leidėjas 2010 m. gruodžio 31 d. įsigaliojusiais Teismų įstatymo pakeitimais LAT patikėjo teismų administracinės veiklos priežiūros funkcijas – LAT pirmininkui pavesta atlikti Lietuvos apeliacinio teismo administracinės veiklos priežiūrą. Tokia priežiūra nepažeidžia teisėjų nepriklausomumo principo, nes apima tik organizacinės veiklos kontrolę.

2025 metais vykdydamas Lietuvos apeliacinio teismo administracinės veiklos priežiūrą LAT:

- analizavo atsitiktinės atrankos būdu atrinktų Lietuvos apeliacinio teismo baigiamųjų aktų civilinėse bylose atitiktį Teisėjų tarybos 2016 m. gegužės 27 d. nutarimu Nr. 13P-65-(7.1.2) patvirtintiems Rekomenduojamiems teismų procesinių sprendimų kokybės standartams;
- rengė Lietuvos apeliacinio teismo administracinės veiklos aptarimus.

REIKŠMINGIAUSIA BAUDŽIAMŪJŲ BYLŲ SKYRIAUS PRAKTIKA

ĮSTATYMO GRĮŽTAMOJI GALIA

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus teisėkūros subjektams, tarp jų – kad įstatymų ir teisės aktų galia turi būti nukreipta į ateitį, – jų grįžtamoji galia neleidžiama (*lex retro non agit*), nebent jais būtų švelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (*lex benignior retro agit*) (Konstitucinio Teismo 2011 m. spalio 25 d., 2012 m. birželio 29 d., 2018 m. birželio 19 d., 2020 m. gruodžio 7 d. nutarimai). Taigi teisės aktų negaliojimo atgaline tvarka principas nėra absoliutus – įstatymai ir kiti teisės aktai, kuriais sušvelninama teisinių santykių subjektų padėtis ir kartu nepakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams, turi grįžtamąją galią. Šie principai yra įtvirtinti ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse (toliau – ir ANK), pagal kurį fizinis asmuo atsako tuo atveju, jeigu jo padaryta veika, už kurią šiame kodekse yra nustatyta tam tikra sankcija, buvo uždrausta jos padarymo metu galiojusiame teisės akte. Asmuo, padaręs administracinį nusižengimą, atsako pagal įstatymus, galiojusius to nusižengimo padarymo metu. Įstatymas, švelninantis ar panaikinantį atsakomybę už administracinius nusižengimus arba kitaip lengvinantis administracinę atsakomybę traukiamo asmens ar asmens, kuriam paskirta, bet dar nebaigta vykdyti administracinė nuobauda, teisinę padėtį, turi grįžtamąją galią (ANK 2 straipsnio 1 dalis, 3 straipsnio 1, 2 dalys).

2025 metais LAT nagrinėtose bylose ne kartą sprendė klausimą, susijusį su administracinės atsakomybės už medžiojimą draudžiamais įrankiais ir priemonėmis panaikinimu dėl nuo 2024 m. gegužės 1 d. pasikeitusio ANK 290 straipsnio 5 dalies reglamentavimo. Po pakeitimo šios normos dispozicija buvo išdėstyta jau nebe viename, o dviejuose teisės aktuose ir draudžiamus įrankius ir priemones apibrėžė nebe aplinkos ministro tvirtinamas poįstatyminis aktas – Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministro 2000 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 258 patvirtintos Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklės, o aukštesnės galios teisės aktas – Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymas. Pasisakydamas dėl retrospektyvaus teisinio reguliavimo taikymo galimybės, LAT išaiškino:

Tiek veikos baudžiamumas, tiek baudžiamumo panaikinimas gali būti nustatyti tik įstatymu, o ne žemesnės galios teisės aktais. <...> Priimant ANK 290 straipsnio 5 dalies ir Medžioklės įstatymo pakeitimus, jokių išimčių dėl šių įstatymų pakeitimų įsigaliojimo ir administracinės atsakomybės taikymo nenustatyta, todėl <...> turi būti taikoma ANK 3 straipsnio 2 dalis, be kita ko, nustatanti, kad įstatymas, panaikinantį atsakomybę už administracinius nusižengimus, turi grįžtamąją galią <...>. Kadangi ANK 3 straipsnio 2 dalyje yra įvardyta, kad grįžtamąją galią turi įstatymas (o ne bet koks kitas teisės aktas), ši norma be išlygų turėtų būti taikoma tik priimant įstatymą. Kitais atvejais turėtų būti sprendžiama atsižvelgiant į konkrečios bylos aplinkybes, į tai, ar poįstatyminis aktas turi įstatymu įtvirtintą pagrindą ir panašiai, kadangi Administracinių nusižengimų kodeksas patvirtintas įstatymu, o poįstatyminiais teisės aktais realizuojamos įstatymo normos, tačiau poįstatyminiai teisės aktai negali

*pakeisti paties įstatymo ir sukurti naujų bendro pobūdžio teisės normų.
Administracinio nusižengimo byla Nr. [2AT-16-719/2025](#) (aktyvi nuoroda)
Administracinio nusižengimo byla Nr. [2AT-24-891/2025](#) (aktyvi nuoroda)
Administracinio nusižengimo byla Nr. [2AT-32-628/2025](#) (aktyvi nuoroda)*

ASMENS NEBLAIVUMO FAKTO KONSTATAVIMAS

Viena iš priemonių, užtikrinančių saugų transporto eismo funkcionavimą, – teisingas įstatymų, nustatančių atsakomybę už veikas, kuriomis kėsinama į šią vertybę, taikymas. Transporto priemonės vairavimas apsvaigus nuo alkoholio, kai vairuotojui nustatytas neblaivumas yra ne mažiau negu 0,41 promilės, bet ne daugiau negu 1,5 promilės, užtraukia administracinę atsakomybę (ANK 422 straipsnio 5 dalis), o vairavimas apsvaigus nuo alkoholio, kai vairuotojui nustatytas 1,51 ir daugiau promilių neblaivumas, – baudžiamąją atsakomybę Baudžiamojo kodekso (toliau – BK) BK 281¹ straipsnis). Neblaivus vairuotojas gali būti traukiamas atsakomybėn tik tuo atveju, kai bylos duomenys neabejotinai patvirtina, kad vairuodamas transporto priemonę asmuo buvo neblaivus, t. y. jam turi būti nustatytas konkretus ir abejonių nekeltis neblaivumo laipsnis. Asmens neblaivumo faktas yra konstatuojamas įrodymų vertinimo, kaip reikšmingų bylos aplinkybių nustatymo, proceso metu.

2025 metais nagrinėtose atnaujintose administracinių nusižengimų bylose pareiškėjai ne kartą ginčijo alkokotesterių rezultatus teigdami, kad asmens neblaivumo laipsnį tiksliau parodo kraujo tyrimo, o ne alkokotesterio rezultatai, todėl medicininei apžiūrai turi būti suteikiama didesnė įrodomoji reikšmė. Tačiau LAT laikėsi nuosekliai formuojamos praktikos dėl asmens neblaivumo patikrinimo alkokotesteriu rezultatų įrodomosios reikšmės:

<...> pagrindinis neblaivumo nustatymo metodas yra alkokotesteris, o medicininė apžiūra – tik pagalbinis metodas. <...> sprendžiant klausimą dėl asmens atsakomybės pagal ANK 422 straipsnį, asmens neblaivumo laipsnis svarbus tik toks, koks jis buvo vairavimo metu. Taigi įvykio vietoje atlikto vairuotojo blaivumo patikrinimo alkokotesteriu rezultatai, nesant duomenų apie pažeistą patikrinimo procedūrą, paprastai geriausiai atspindi asmens būseną vairavimo metu <...>. Per medicininę apžiūrą, kuri atliekama praėjus tam tikram laikui po reikšmingo įvykio, nustatytas neblaivumo laipsnis neparodo to neblaivumo laipsnio, kuris buvo prieš tam tikrą laiką tarpą, taigi, administracinę atsakomybę traukiamo asmens iniciatyva atlikto kraujo tyrimo rezultatai patys savaime nepaneigia testavimo techninėmis priemonėmis duomenų; jie <...> taip pat turi būti vertinami pagal tas pačias taisykles, kaip ir kiti įrodymai <...>. Tačiau dėl įvykio metu užfiksuoto asmens neblaivumo laipsnio neturi kilti jokių abejonių <...>.

Administracinio nusižengimo byla Nr. [2AT-31-1073/2025](#) (aktyvi nuoroda)

<...> patikrinimas alkokotesteriu Transporto priemonės vairuojančių ir kitų asmenų neblaivumo ar apsvaigimo nustatymo taisyklėse (toliau – Taisyklės) yra įtvirtintas kaip pagrindinis policijos pareigūnų naudojamas būdas neblaivumui patikrinti, o medicininė apžiūra (ir kraujo tyrimas) atliekama tik kai asmuo dėl savo būklės negali būti patikrintas alkokotesteriu arba kai nesutikdamas su patikrinimo alkokotesteriu rezultatais asmuo pats savarankiškai nuvyksta į sveikatos priežiūros įstaigą. <...> nei Taisyklių, nei ANK 422 straipsnio nuostatos neįtvirtina kurio nors vieno iš neblaivumo nustatymo būdų pranašumo prieš kitą įrodinėjimo procese.

Administracinio nusižengimo byla Nr. [e2AT-35-788/2025](#) (aktyvi nuoroda)

ADMINISTRACINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ TARPTAUTINIŲ SANKCIJŲ PAŽEIDIMĄ

Dėl susiklosčiusios geopolitinės situacijos – karo Ukrainoje – Rusijai ir Baltarusijai taikant tarptautines sankcijas, LAT neišvengiamai teko susidurti ir su administracinių nusižengimų bylą, susijusių su taikomų tarptautinių sankcijų ir papildomų ribojamųjų priemonių pažeidimu, nagrinėjimu.

Lietuvos Respublikos tarptautinių sankcijų įstatymo (toliau – ir TSĮ) 4 straipsnyje nustatyta, kad Lietuvos Respublikoje įgyvendinamų tarptautinių sankcijų šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka privalo laikytis ir jas įgyvendinti visi fiziniai ir juridiniai asmenys. Būtina imtis veiksmų, privalomų dėl Lietuvos Respublikoje įgyvendinamų tarptautinių sankcijų, ir (arba) susilaikyti nuo bet kokių veiksmų, jeigu dėl to būtų nesilaikoma ar išvengiama Lietuvos Respublikoje įgyvendinamomis tarptautinėmis sankcijomis nustatytų apribojimų ir įpareigojimų.

Fizinių asmenų administracinė atsakomybė už Lietuvos Respublikoje įgyvendinamų tarptautinių sankcijų arba Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytų ribojamųjų priemonių pažeidimus yra įtvirtinta ANK 515 straipsnyje.

LAT 2025 metais pateikė ne vieną išaiškinimą dėl šio ANK straipsnio taikymo. Kadangi šios normos dispozicija yra blanketinė, joje įtvirtinti draudimai (ribojimai) atnaujintose administracinių nusižengimų bylose buvo atskleidžiami įvertinant, be kita ko, 2014 m. liepos 31 d. Tarybos reglamentą (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje, kuris iš dalies pakeistas 2022 m. balandžio 8 d. Tarybos reglamentu (ES) 2022/576, (toliau – Reglamentas 833/2014) ir kitus tarptautinius ir (ar) nacionalinius teisės aktus, reglamentuojančius Lietuvos Respublikoje įgyvendinamų tarptautinių sankcijų, ribojamųjų priemonių nustatymą, jų įgyvendinimą ir vykdymą.

LAT išnagrinėjo ir atnaujintą administracinio nusižengimo bylą, kurioje bendrovės direktorius buvo nubaustas pagal ANK 515 straipsnio 1 dalį už tai, kad šioje byloje aktuali tarptautinių sankcijų įgyvendinimo laikotarpiu bendrovė, kurios 51 procentas akcijų tuo metu priklausė Rusijos piliečiui, o sankcijos draudė toliau vykdyti viešojo pirkimo būdu sudarytas sutartis, jeigu 50 procentų ar daugiau bendrovės nuosavybės teisių tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso Rusijos piliečiui, toliau vykdė su VĮ Ignalinos atominė elektrinė sudarytą apsauginių antklodžių viešojo pirkimo–pardavimo sutartį. Išnagrinėjęs šią bylą LAT pažymėjo:

<...> tiek Reglamentas 833/2014, tiek TSĮ nuostatos visiems juridiniams bei fiziniams asmenims imperatyviai nustatė draudimą tarptautinių sankcijų įgyvendinimo laikotarpiu sudarinėti naujas prievoles, vykdyti seniau sudarytas prievoles, šias nutraukiant vienašališkai ar šalių susitarimu arba jų vykdymą sustabdyti. Akcentuotina, kad minėtas teisinis reglamentavimas subjektams nustato pareigą imtis aktyvių veiksmų, kad būtų užtikrintas sankcijų įgyvendinimas (TSĮ 4 straipsnio 2 dalis). <...> Reglamento 833/2014 ir TSĮ imperatyvioms nuostatoms įgyvendinti aktualus ne procesinis, o materialusis aspektas – tarptautinėmis sankcijomis nustatytų apribojimų ir įpareigojimų vengimo užkardymas. Tai, kad faktiškai aptariamos sutarties vykdymas nebuvo sustabdytas, parodo ir tolesnis jos laikymasis <...>.

Administracinio nusižengimo byla Nr. [2AT-18-387/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kitose atnaujintose administracinių nusižengimų bylose, susijusiose su taikomų tarptautinių sankcijų ir papildomų ribojamųjų priemonių pažeidimu, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas sprendė klausimą dėl tarptautinių sankcijų, nustatytų Reglamento 833/2014 5i straipsnio 1 dalyje, pagal kurią yra draudžiama Rusijai arba bet kuriam fiziniam ar juridiniam asmeniui, subjektui ar organizacijai Rusijoje, įskaitant Rusijos vyriausybę ir centrinį banką, arba naudojimui Rusijoje parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti bet kuria oficialiąja valstybės narės valiuta denominuotus banknotus, kai šiame straipsnyje

yra įtvirtintos dvi išimtys, skirtos šio draudimo netaikymui¹, pažeidimo. Atsižvelgdamas į ESTT suformuotą praktiką, pagal kurią išimtys turi būti aiškinamos siaurai, kad bendrosios taisyklės neprarastų savo prasmės, LAT išaiškino:

<...> Reglamento Nr. 833/2014 nuostatos visiems juridiniams bei fiziniams asmenims nustatė imperatyvų draudimą tarptautinių sankcijų įgyvendinimo laikotarpiu euro banknotus parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti į Rusiją, išskyrus Reglamento Nr. 833/2014 5i straipsnio 2 dalies a punkte nustatytą išimtį. Toks reguliavimas suponuoja asmens pareigą deklaruoti muitinėje visus eksportuojamus eurus ar bet kuria kita oficialiąja ES valstybės narės valiuta denominuotus banknotus, nepriklausomai nuo gabenamos sumos. Be kita ko, tokiam asmeniui <...> tenka pareiga pagrįsti, kad šie grynieji pinigai parduodami, tiekami, perduodami ar eksportuojami esant vieninteliam teisėtam pagrindui – aptartai išimčiai.

Administracinio nusižengimo byla Nr. [2AT-43-719/2025](#) (aktyvi nuoroda)

<...> draudimo parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti į Rusiją banknotus, denominuotus bet kuria oficialiąja valstybės narės valiuta, paskirtis – užkirsti kelią Rusijos vyriausybei, jos centriniam bankui ir fiziniams ar juridiniams asmenims Rusijoje gauti prieigą prie banknotų, denominuotų bet kuria oficialia valstybės narės valiuta, neleisti Rusijos ekonominei sistemai naudotis grynaisiais pinigais, denominuotais paminėta valiuta, siekiant dar labiau padidinti Rusijos veiksmų prieš Ukrainą kainą (sąnaudas). <...> Y. L. darbo pajamų santaupų euro banknotais (6190 Eur), skirtų būsto paskolos įnašui Rusijos banke, iš Lietuvos į Rusiją gabenimas nėra eksportas, būtinas šio asmens asmeniniam naudojimui Reglamento 833/2014 5i straipsnio 2 dalies a punkte įtvirtintos draudimo išlygos prasme. Administracinio nusižengimo byla Nr. [2AT-44-628/2025](#) (aktyvi nuoroda)

ADMINISTRACINĖN ATSAKOMYBĖN TRAUKIAMO ASMENS TINKAMAS INFORMAVIMAS

Tinkamo proceso principas reikalauja, kad teismo sprendimas būtų priimtas teismui išklausius abi ginčo puses. EŽTT yra nurodęs, kad proceso šalių lygybės principas, esantis sudėtinė platesnės teisingo bylos nagrinėjimo koncepcijos dalimi, įpareigoja užtikrinti, kad kiekviena šalis turėtų prieinamą galimybę pristatyti savo bylą tokiu būdu, kuriuo ji nepatektų į žymiai nepalankesnę padėtį, palyginti su oponente (pvz., EŽTT 2001 m. birželio 7 d. sprendimas byloje *Kress prieš Prancūziją*, peticijos Nr. 39594/98). Šalių lygybės principas prarastų prasmę, jei vienai iš jų nebūtų pranešta apie teismo posėdį tokiu būdu, kad ji turėtų galimybę jame dalyvauti, norėdama įgyvendinti savo teises, įtvirtintas nacionalinėje teisėje, o tuo metu kita šalis tokias savo teises veiksmingai įgyvendintų (pvz., EŽTT 2008 m. lapkričio 25 d. sprendimas byloje *Švenčionienė prieš Lietuvą*, peticijos Nr. 37259/04).

Sparčiai tobulėjant informacinėms technologijoms ir joms vis labiau įsitvirtinant kasdienėje veikloje, teismo procese vis labiau aktualu yra tai, kad proceso šalys būtų informuojamos ir procesiniai dokumentai būtų įteikiami elektroninėmis ryšio priemonėmis. 2025 metais, kaip ir ankstesniaisiais, LAT atnaujintose administracinių nusižengimų bylose ne kartą pasisakė dėl administracinėn atsakomybėn traukiamo asmens tinkamo informavimo, siunčiant procesinius dokumentus elektroniniu paštu.

¹ Draudimas netaikomas bet kuria oficialiąja valstybės narės valiuta denominuotų banknotų pardavimui, tiekimui, perdavimui ar eksportui, jei toks pardavimas, tiekimas, perdavimas ar eksportas yra būtinas: a) į Rusiją vykstančių fizinių asmenų ar kartu keliaujančių jų artimiausių šeimos narių asmeniniam naudojimui arba b) diplomatinių atstovybių, konsulinių įstaigų arba tarptautinių organizacijų Rusijoje, kurios pagal tarptautinę teisę naudojasi imunitetais, oficialiems tikslams.

Atnaujintoje administracinio nusižengimo byloje, kurioje buvo keliamas klausimas, ar administracinėn atsakomybėn traukiamas juridinio asmens vadovas buvo tinkamai informuotas apie procesą institucijai pranešimus išsiuntus juridinio asmens, o ne jo vadovo asmeniniu elektroninio pašto adresu, LAT nurodė:

<...> pranešimų dėl juridiniam asmeniui priklausančia transporto priemone padarytų administracinių nusižengimų siuntimas juridinio asmens vadovui juridinio asmens elektroniniu paštu, pateiktu Juridinių asmenų registrai ir realiai egzistuojančiu bei naudojamu, atitinka ANK 611 straipsnio 2 dalies ir 573 straipsnio 1 dalies nuostatas. Juridinio asmens vadovas turi užtikrinti, kad jį pasiektų juridinio asmens elektroniniu paštu gauti pranešimai, į kuriuos įstatymo nustatyta tvarka jis turi pareigą atitinkamai reaguoti.

Administracinio nusižengimo byla Nr. [2AT-12-511/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kitoje atnaujintoje administracinio nusižengimo byloje, kurioje buvo sprendžiama, ar tinkamai buvo išsiųsti procesiniai dokumentai ne administracinėn atsakomybėn traukiamo asmens nurodytu elektroninio pašto adresu, o elektroninio pašto adresu, kuris jo paties buvo nurodytas kaip jo naudojamas elektroniniu būdu teikiamoms paslaugoms gauti valstybės informacinėse sistemose ar registruose, LAT pažymėjo:

<...> tais atvejais, kai asmuo, nurodęs elektroninio pašto adresą Lietuvos Respublikos gyventojų registre ar valstybės informacinėse sistemose ar registruose, kartu išreiškia ir pageidavimą gauti procesinius dokumentus konkrečioje administracinio nusižengimo byloje elektroniniu paštu, tačiau kitu, nei nurodyta Gyventojų registre ar valstybės informacinėse sistemose ar registruose, būtent institucijai išlieka pareiga užtikrinti, jog administracinio nusižengimo byloje dalyvaujančiam asmeniui siunčiami dokumentai būtų tinkamai įteikti. Tokiu atveju turėtų būti nustatoma, dėl kokių priežasčių skiriasi nurodyti elektroninių ryšių rekvizitai, be kita ko, kuris iš nurodytų el. pašto adresų yra aktyvus ir naudojamas asmens. Priešingu atveju, t. y. nenustačius šių aplinkybių, procesiniai dokumentai turėtų būti siunčiami kitais įstatyme nurodytais alternatyviais būdais, pavyzdžiui, registruotąja pašto siunta.

Administracinio nusižengimo byla Nr. [2AT-28-495/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Nuosekliai plėtodamas praktiką dėl institucijos pareigos neapsiriboti formaliu reikalavimo pateikti informaciją apie transporto priemonės naudotoją išsiuntimu, dar vienoje administracinio nusižengimo byloje LAT nurodė:

<...> sistemiškai vertinant ANK 573 ir 611 straipsnių normas, matyti, kad šaukimų ir kitų procesinių dokumentų įteikimo reglamentavimas skirtas užtikrinti, jog administracinio nusižengimo byloje dalyvaujantiems asmenims tie dokumentai būtų tinkamai įteikti. Toks tikslas matyti ir iš ANK 573 straipsnio pavadinimo. Valstybės institucijos ir pareigūnai turi imtis priemonių, kad ši norma nebūtų taikoma formaliai, o užtikrintų realias ir efektyvias administracinio nusižengimo byloje dalyvaujančių asmenų, ypač – administracinėn atsakomybėn patraukto asmens, teises. Dėl to šis įstatymu įtvirtintas reikalavimas neapsiriboja formaliu dokumento išsiuntimu, o reiškia faktą, kad asmuo yra tinkamai informuotas, ir garantijas, kad jis galės pasinaudoti savo teisėmis <...>. <...> Institucija neturėtų apsiriboti formaliu reikalavimo pateikti duomenis Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka (teisės pažeidimo išaiškinimo tikslu) išsiuntimu, o privalo imtis priemonių įsitikinti, kad procesinis dokumentas – pranešimas apie administracinį nusižengimą su reikalavimu pateikti duomenis apie asmenį, kuris administracinio nusižengimo padarymo metu naudojosi transporto priemonės savininkui (valdytojui) priklausančia transporto priemone, buvo įteiktas aptariamoje normoje išvardytiems asmenims. Tuo labiau kad aptariamo reikalavimo įteikimas transporto priemonių savininkams (valdytojams) ar juridinio asmens

vadovui, ar kitam atsakingam asmeniui yra būtina sąlyga administracinei atsakomybei kilti ir tai yra administracinio nusižengimo byloje įrodinėtina aplinkybė <...>.

Administracinio nusižengimo byla Nr. [2AT-39-719/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kitoje atnaujintoje administracinio nusižengimo byloje, pasisakydamas dėl administracinės atsakomybės patraukto asmens argumento, kad buvo pažeista jo teisė dalyvauti nagrinėjant bylą ir pateikti paaiškinimus dėl padaryto pažeidimo, nes institucijos siųstas elektroninis laiškas pateko į „šlamšto“ aplanką, LAT konstatavo:

<...> asmens naudojamos elektroninio pašto dėžutės parinkčių nustatymai yra elektroninį laišką gaunančio asmens veiklos ir atsakomybės sritis, nes institucija jų negali paveikti. Taigi jei institucijos asmeniui siųstas elektroninis laiškas su surašytu administracinio nusižengimo protokolu ir informacija apie administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimo ne teismo tvarka vietą ir laiką pateko į „šlamšto“ aplanką, nėra pagrindo pripažinti, kad asmuo nebuvo tinkamai informuotas apie surašytą administracinio nusižengimo protokolą, administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimo ne teismo tvarka vietą ir laiką.

Administracinio nusižengimo byla Nr. [2AT-40-1073/2025](#) (aktyvi nuoroda)

BAUDŽIAMĄJĄ ATSAKOMYBĘ ŠALINANTI APLINKYBĖ – PROFESINIŲ PAREIGŲ VYKDYMAS (BK 30 STRAIPSNIS)

Pagal baudžiamąjį įstatymą atsako tik tas asmuo, kurio padaryta veika atitinka baudžiamojo įstatymo nurodytą nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo sudėtį (BK 2 straipsnio 4 dalis). Tam tikrais atvejais veikos, formaliai atitinkančios nusikalstamos veikos požymius ir darančios žalą baudžiamojo įstatymo saugomoms vertybėms, nelaikomos pavojingomis. Veikos praranda pavojingumą dėl to, kad tam tikromis aplinkybėmis padaryta žala keičia padarytos veikos socialinę reikšmę. Taigi baudžiamąją atsakomybę šalinančios aplinkybės suprantamos kaip dviejų elementų, t. y. veikos, dėl kurios pašalinama baudžiamoji atsakomybė, ir aplinkybių, kurioms esant pašalinama baudžiamoji atsakomybė už padarytą veiką, derinys.

Viena iš tokių baudžiamąją atsakomybę šalinančių aplinkybių – profesinės pareigos vykdymas – yra įtvirtinta BK 30 straipsnyje. Pagal šio straipsnio nuostatas, asmuo pagal BK neatsako už žalą, padarytą vykdant profesines pareigas, jeigu jis neviršijo įstatymų ar kitų teisės aktų nustatytų įgaliojimų (BK 30 straipsnio 1 dalis). Taigi profesinių pareigų vykdymas yra baudžiamąją atsakomybę šalinanti aplinkybė tik tuo atveju, jei tokios pareigos atliekamos vadovaujantis įstatyme ar kitame teisės akte nustatytais sąlygomis ir jas vykdant neperžengiamos įstatymo ar kito teisės akto nustatytos ribos.

LAT 2025 metais nagrinėtose bylose pasisakė įvairiais aktualiais šios baudžiamąją atsakomybę šalinančios aplinkybės taikymo aspektais.

Kasacinis teismas, pasisakydamas dėl profesinių pareigų vykdymo, kaip baudžiamąją atsakomybę šalinančios aplinkybės, taikymo sąlygų, išaiškino:

<...> įstatymas nustato dvi žalos padarymo teisėtumo sąlygas vykdant profesines pareigas. Jų visuma šalina asmens baudžiamąją atsakomybę. Pirma sąlyga nustato, kad žala padaroma vykdant profesines pareigas – žala padaroma darbo santykių srityje ir žalos padarymas susijęs su profesinių funkcijų vykdymu. Antra sąlyga siejama su veikimu pagal įgaliojimus ir jų neviršijimu <...>. Profesinių pareigų vykdymas yra baudžiamąją atsakomybę šalinanti aplinkybė tik tuo atveju, jei tokios pareigos atliekamos vadovaujantis įstatyme ar kitame teisės akte nustatytais sąlygomis ir jas vykdant

neperžengiamos įstatymo ar kito teisės akto nustatytos ribos. Taigi BK 30 straipsnyje nurodytos baudžiamąją atsakomybę šalinančios aplinkybės vienas esminių požymių yra veiksmų, atliekamų vykdant profesines pareigas, teisėtumas <...>.

Baudžiamoji byla Nr. [2K-32-648/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kitoje nagrinėtoje byloje, kurioje buvo sprendžiamas klausimas dėl profesinių pareigų vykdymo ir būtinosios ginties atribojimo, kasacinis teismas įvardijo šių baudžiamąją atsakomybę šalinančių aplinkybių atribojimo kriterijus:

<...> iš esmės panašius – būtinosios ginties ir profesinės pareigos vykdymo – institutus atriboja veikiantis subjektas. Būtinoji gintis suprantama kaip prigimtinė kiekvieno asmens teisė, o nepasinaudojimas ja neužtraukia jokios teisinės atsakomybės. Profesinių pareigų vykdymo atveju asmuo veikia įpareigotas įstatymo ar kito teisės akto, o pareigų nevykdymas jam gali užtraukti atsakomybę. Pareigūno veiksmų naudojant prievartą teisėtumą pirmiausia lemia jo tarnybinius įgaliojimus apibrėžiantys teisės aktai, o teisės į būtinąją gintį taisyklės tampa aktualios išimtiniais atvejais, kai tarnybinių įgaliojimų reglamentavimas nėra pakankamas teisėtumo klausimui išspręsti. Žalos padarymas vykdant profesines pareigas lemia BK 30 straipsnio taikymo pirmenybę. Tokią išvadą leidžia daryti ir teismų praktika, ji de facto (faktiškai) BK 30 straipsnį laiko specialiąja profesines pareigas vykdančių asmenų baudžiamąją atsakomybę šalinančia aplinkybe, kuri yra skirta tų asmenų veiksmams, atliktiems būtinojo reikalingumo, būtinosios ginties, nusikalstamą veiką padariusio asmens sulaikymo sąlygomis, pateisinti <...>.

<...> nustatant teisėtai naudojamos fizinės prievartos ribas, reikšmės turi ir tokios prievartos naudojimo pagrindas. Pavyzdžiui, pareigūnas, gindamasis ar gindamas kitus asmenis nuo pavojingo kėsینimosi ar sulaikydamas aktyviai besipriešinantį asmenį, gali padaryti didesnę žalą nei tam, kuris nevykdo teisėto pareigūno reikalavimo, bet nesipriešina. Prievartos rūšį ir jos naudojimo mastą pasirenka pareigūnas, atsižvelgdamas į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį ir individualias pažeidėjo savybes. Taigi <...> teismai, spręsdami apie teisėtai naudojamos fizinės prievartos proporcingumą, taip pat turi nustatyti ir vertinti nurodytas aplinkybes (tai, dėl kokios priežasties ir koku pagrindu prievarta panaudota, sulaikytojo galimai padaryto teisės pažeidimo pobūdį, individualias pažeidėjo savybes, jo elgesį prieš panaudojant prievartą ar prievartos panaudojimo metu).

Asmenų, kurie padaro žalos, vykdydami profesines pareigas, tačiau neviršydami įstatymų ar kitų teisės aktų nustatytų įgaliojimų, baudžiamoji atsakomybė šalinama visais atvejais, taigi pareigūnas neturi būti traukiamas baudžiamojon atsakomybėn ir padaręs didesnę žalą (pavyzdžiui, sunkų sveikatos sutrikdymą), jeigu vykdydamas profesines pareigas neperžengia teisės aktuose nustatytų ribų.

Baudžiamoji byla Nr. [2K-7-119-594/2025](#) (aktyvi nuoroda)

TURTO KONFISKAVIMAS (BK 72 STRAIPSNIS)

Turto konfiskavimas – tai priverstinis neatlygintinas konfiskuotino bet kokio pavidalo turto – nusikalstamos veikos įrankio, priemonės ar rezultato, esančio pas kaltininką, paėmimas valstybės nuosavybėn (BK 72 straipsnio 1, 2 dalys). Pareiga konfiskuoti nusikalstamos veikos priemones ir iš nusikalstamos veikos gautas pajamas įtvirtinta ir 1988 m. Jungtinių Tautų konvencijoje dėl neteisėtos narkotinių priemonių apyvartos, 1990 m. Europos Tarybos konvencijoje dėl pinigų plovimo ir nusikalstamu būdu įgytų pajamų paieškos, arešto bei turto konfiskavimo, 2000 m. Jungtinių Tautų konvencijoje prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą ir kituose tarptautiniuose dokumentuose. Turto konfiskavimo kontekste taip pat reikšmingi ir kiti tarptautiniai dokumentai: 2005 m. vasario 24 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2005/212/TVR dėl nusikalstamu būdu įgytų lėšų, nusikaltimo priemonių

ir turto konfiskavimo; 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/42/ES dėl nusikaltimų priemonių ir pajamų iš nusikaltimų įšaldymo ir konfiskavimo Europos Sąjungoje; 2024 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1260 dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo.

Turto konfiskavimo tikslas – visų pirma panaikinti galimybę kaltininkui ar kitiems asmenims iš nusikalstamos veikos gauti turtinės naudos, t. y. padaryti nusikalstamą veiką ekonomiškai nenaudingą, taip pat išimti iš apyvartos turtą, kuris naudojamas nusikalstamai veikai daryti, užkirsti kelią toliau naudoti šį turtą tokiais tikslais.

Ir pagal EŽTT, ir pagal kasacinio teismo praktiką, nuosavybės teisių apribojimas turi ne tik būti nustatytas įstatymo, bet ir atitikti bendrąjį interesą ir būti proporcingas. EŽTT praktikoje, vertinant konfiskavimo proporcingumą, svarbią reikšmę turi atitinkamo turto kilmės teisėtumas, susijusių teisių pažeidimų pavojingumas ir žala teisės saugomiems gėriams. Konfiskavimas paprastai pripažįstamas neproporcingu, kai konfiskuojamas teisėtai gautas turtas, dėl kurio vėliau nesilaikoma tam tikrų formalių reikalavimų (pavyzdžiui, pareigos deklaruoti, nesusijusios su mokestinių prievolių išvengimu), o jų pažeidimas nepadaro teisės saugomiems gėriams tokios didelės žalos, kad tai pateisintų ne tik baudos, bet ir konfiskavimo taikymą (EŽTT 2008 m. lapkričio 6 d. sprendimas byloje *Ismayilov prieš Rusiją*, peticijos Nr. 30352/03; 2021 m. gruodžio 9 d. sprendimas byloje *Yaremychuk ir kiti prieš Ukrainą*, peticijų Nr. 2720/13 ir šešios kitos; 2023 m. rugsėjo 12 d. sprendimas byloje *Yaşaroğlu prieš Turkiją*, peticijos Nr. 78661/11).

LAT 2025 metais plėtojo kasacinio teismo praktiką turto konfiskavimo klausimais vertimosi neteisėta ūkine, komercine ar finansine veikla (BK 202 straipsnis) baudžiamosiose bylose.

Vienas iš klausimų, kurį sprendė LAT Baudžiamųjų bylų skyriaus plenarinė sesija (toliau – plenarinė sesija), buvo susijęs su turto konfiskavimu asmeniui, pripažintam kaltu ir nuteistam pagal BK 202 straipsnio 1 dalį už vykdytą statybų veiklos organizavimą neįregistravus individualios veiklos.

Plenarinė sesija, įvertinusi EŽTT praktiką dėl turto konfiskavimo proporcingumo, atkreipė dėmesį į tai, kad EŽTT atskirose bylose nėra nustatęs, kad pajamų, gautų iš savaime teisėtos komercinės veiklos, vykdomos nesilaikant įstatymo reikalavimų, kuriais siekiama kovoti su mokesčių vengimu, skatinti atsakomybę verslo srityje, kitų svarbių viešojo intereso tikslų, konfiskavimas pažeistų Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją, o kasacinio teismo praktikoje nuosekliai aiškinama, jog turto konfiskavimo klausimas negali būti vienodai sprendžiamas tose situacijose, kai pinigai gaunami iš veiklos, kuri apskritai negali būti laikoma teisėta (pvz., narkotinių ar psichotropinių medžiagų platinimas, prekyba žmonėmis, kyšininkavimas ir pan.), kai visos iš tokios veiklos gautos lėšos be jokių išimčių turi būti konfiskuojamos, ir tose situacijose, kai pajamos gaunamos vykdant veiklą, kuria teisės aktų nustatyta tvarka gali būti verčiamasi teisėtai, nors konkrečiu atveju padaryti nustatytos tvarkos pažeidimai suponuoja tokios veiklos nusikalstamumą. Atsižvelgdama į tai, plenarinė sesija išaiškino:

<...> sprendžiant, koks turtas (kaip nusikalstamos veikos rezultatas) yra konfiskuotinas bylose dėl BK 202 straipsnyje nustatytos nusikalstamos veikos, susijusios su vertimosi neteisėta ūkine, komercine ar finansine veikla, taip pat būtina nustatyti, kokio pobūdžio neteisėta veika – ar tokia, kuria verstis, tinkamai ją įregistravus, asmuo būtų galėjęs, ar tokia, kuria verstis asmuo apskritai nebūtų galėjęs (neturėtų teisės), – yra inkriminuota, nes tai gali lemti išvadą, kokios apimties turtas, t. y. gautos iš neteisėtos ūkinės, komercinės ar finansinės veiklos pajamos, pripažintinas nusikalstamos veikos rezultatu.

Baudžiamoji byla Nr. [2K-P-42-976/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Toje pačioje byloje plenarinė sesija pasisakė ir dėl galimybės apskaičiuoti mokestinę prievolę tais atvejais, kai ūkine, komercine ar finansine veikla verčiamasi tinkamai neįregistruotoms vykdomoms veikloms, iš esmės siekiant nuslėpti iš jos gaunamas pajamas nuo mokesčių administratoriaus, ir tais atvejais, kai tokio pobūdžio veikla asmuo apskritai negalėtų teisėtai verstis:

<...> atvejais, kai neteisėta ūkine, komercine ar finansine veikla verčiamasi tinkamai neįregistruotoms vykdomoms veikloms, iš esmės siekiant nuslėpti iš jos gaunamas pajamas nuo mokesčių administratoriaus, be kita ko, svarbu nustatyti, ar yra apskaičiuota mokestinė prievolė, ar ją galima išieškoti Mokesčių administravimo įstatymo (toliau – ir MAĮ) tvarka, ar valstybei padaryta žala. Jeigu mokesčiai sumokėti ar nustatyta, kad bus išieškomi šio įstatymo nustatyta tvarka, pajamos, gautos iš neteisėto vertimosi ūkine, komercine ar finansine veikla, įskaitant mokesčių sumą, paprastai nėra konfiskuotinos <...>.

Tačiau atvejais, kai pajamos yra gaunamos iš vertimosi tokio pobūdžio neteisėta ūkine, komercine ar finansine veikla, kuria asmuo negalėtų teisėtai verstis, t. y. neturėtų teisės jos registruoti, gauti licenciją, leidimą ir pan., jokia mokestinė prievolė net negali būti apskaičiuota. Be kita ko, tokios veikos gali būti pripažįstamos pavojingesnėmis, nes jomis paprastai gali būti arba daroma žala ne tik verslo tvarkai, tačiau ir papildomiems objektams – žmonių sveikatai, tinkamam teisingumo vykdymui ir pan. Štai kasacinis teismas pritarė praktikai, kai buvo konfiskuotos visos iš tokios nusikalstamos veikos gautos pajamos atvejais, kai, pvz., klientams teikiamos teisinės konsultacijos, praradus teisę užsiimti advokato praktika; kai verčiamasi profesine – gydytojo dermatovenerologo profesinei kvalifikacijai priskirta – veikla, nebūnant gydytoju, neturint licencijos ir ne sveikatos priežiūros įstaigoje, turinčioje licenciją teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas; kai fizinis asmuo verčiasi skolinimo už palūkanas (kreditavimo) veikla, kuri yra licencijuojama ir kuria gali užsiimti tik juridinis asmuo <...>.

Baudžiamoji byla Nr. [2K-P-42-976/2025](#) (aktyvi nuoroda)

PIKTNAUDŽIAVIMAS (BK 228 STRAIPSNIS)

BK 225–229 straipsniuose yra įtvirtintos nusikalstamos veikos, kuriomis pažeidžiami valstybės tarnybos principai ir viešieji interesai. Valstybės tarnyba, be kita ko, yra grindžiama nesavanaudiškumo, sąžiningumo ir nešališkumo, teisingumo, viešumo ir skaidrumo principais. Šių nusikalstamų veikų pavojingumas pasireiškia tuo, kad tokiomis veikomis žala padaroma normaliam valstybės tarnybos funkcionavimui, valstybės institucijų veiklai, jų prestižui, pažeidžiamas viešasis interesas.

Viena iš nusikalstamų veikų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams yra piktnaudžiavimas.

Piktnaudžiavimas, kaip korupcinis nusikaltimas, pasireiškia tyčiniu tarnybinės padėties ar įgaliojimų panaudojimu priešingai įstatymams, veikiant savo ar kitų asmenų interesais, be kita ko, siekiant turtinės ar kitokios asmeninės naudos, atliekant veiksmus, kurių neturėtų būti daroma, arba neatliekant privalomų veiksmų. Esminis šio nusikaltimo požymis – didelė turtinė ar neturtinė žala valstybei, tarptautinei viešajai organizacijai, juridiniam ar fiziniam asmeniui, kuri vertinama individualiai, atsižvelgiant į pažeistų interesų pobūdį, padarinius ir poveikį viešajam interesui bei valstybės autoritetui.

LAT 2025 metais toliau plėtojo savo praktiką bylose dėl nusikalstamų veikų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams ir pasisakė įvairiais aktualiais piktnaudžiavimo požymių aspektais.

Kasacinis teismas šios kategorijos bylose ne kartą sprendė klausimą dėl piktnaudžiavimo būtinojo požymio – didelės neturtinės žalos buvimo ir, plėtodamas šio vertinamojo požymio turinio sampratą, išaiškino:

Neturtinio pobūdžio žala yra fizinė, moralinė, organizacinė ar kita neturtinio pobūdžio žala, padaryta teisės ginamoms ir saugomoms nematerialioms vertybėms (pavyzdžiui, asmens sveikatai, garbei, orumui, juridinio asmens reputacijai, valstybės tarnybos autoritetui). Kasacinio teismo praktikoje nuosekliai aiškinama, kad, kadangi įstatymas nepateikia universalių žalos masto nustatymo kriterijų, kiekvienu konkrečiu atveju apie žalos dydį sprendžia teismas, atsižvelgdamas į konkrečias bylos aplinkybes, todėl, be kita ko, vertintinas neigiamų padarinių pobūdis, veiksmai, kuriais piktnaudžiuojama (jų pobūdis, trukmė, ar padaryti formaliai teisėti, ar aiškiai neteisėti veiksmai), tai, kokiais teisės aktais ginami interesai ir vertybės yra pažeidžiami, kaltininko einamų pareigų svarba, padarytos veikos neigiamas poveikis valstybės tarnybos autoritetui ir rezonansas visuomenėje, nukentėjusiųjų skaičius, tai, kaip jie vertina prieš juos padarytus veiksmus, ir pan. Neturtinio pobūdžio žala paprastai pripažįstama didele, jeigu ji patiriama dėl Konstitucijoje įtvirtintų teisių ir laisvių pažeidimo, valstybės institucijų autoriteto sumenkinimo, jų darbo sutrikdymo, kai kyla esmingai žalingų padarinių valstybei, tarnybai ar asmeniui. Sprendžiant, ar valstybės tarnautojas ar jam prilygintas asmuo savo neteisėtais veiksmais padarė didelę neturtinio pobūdžio žalą valstybei, reikia įvertinti ne tik objektyvius veikos padarinius, bet ir kaltininko galimybę šiuos padarinius suvokti. Visais atvejais didelės neturtinės žalos padarymo konstatavimas turi būti motyvuotas, pagrįstas konkrečiomis byloje nustatytomis aplinkybėmis, o ne pernelyg bendro pobūdžio, formaliais teiginiais <...>.

Baudžiamoji byla Nr. [2K-50-489/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kasacinio teismo praktikoje ne kartą pasisakyta prieš tokią praktiką, kai bet kokie teisės aktų, reglamentuojančių valstybės tarnautojų atliekamas funkcijas, pažeidimai kvalifikuojami kaip nusikalstamas piktnaudžiavimas neanalizuojant, ar pakankamas padarytų veiksmų pavojingumas, ar pakankamai yra duomenų išvadai apie didelės žalos padarymą, neįvertinant kitų teisės šakų normų veiksmingumo atkuriant pažeistas teises ir nubaudžiant teisės aktų reikalavimus pažeidusius asmenis. Tokia praktika neatitinka baudžiamųjų įstatymų paskirties <...>.

<...> didelės neturtinio pobūdžio žalos požymis turi būti nustatytas neabejotinų įrodymų visuma, negali būti preziumuojamas ar išvedamas iš kitų piktnaudžiavimo sudėties požymių. Šis požymis negali būti be turinio, vien apibrėžtas abstrakčiomis frazėmis apie valstybės ir juridinių asmenų autoriteto, reputacijos, prestižo menkinimą, kompromitavimą, pagrindinių valstybės principų pažeidimą <...>.

Baudžiamoji byla Nr. [2K-47-648/2025](#) (aktyvi nuoroda)

<...> neturtinio pobūdžio žala paprastai yra pripažįstama didele, jeigu valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens piktnaudžiavimas yra susijęs su nusikalstamos veikos, ypač tyčinės, padarymu <...>.

Baudžiamoji byla Nr. [2K-7-167-511/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kasacinis teismas dėl didelės neturtinės žalos požymio pasisakė, be kita ko, ir piktnaudžiavimo, padaryto viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimų srityje, kontekste:

<...> valstybės tarnautojas ar teikiant viešąsias paslaugas jam prilygintas asmuo tyčia padaro viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, siekdamas nepagrįsto atskirų asmenų pasipelnymo, yra pagrindas spręsti, kad tokiais veiksmais padaroma didelė žala valstybei, nes taip diskredituojamas valstybės politikos įgyvendinimas visuomenei jautriose srityse; tokiu atveju vertinant neturtinės žalos dydį valstybei neturi būti apsiribojama vien tik tarnautojo (jam prilyginto asmens) einamų pareigų svarbos ar įstaigos, kuriai tas asmuo atstovauja, gero įvaizdžio vertinimu <...>.

Baudžiamoji byla Nr. [2K-115-654/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kasacinis teismas taip pat pasisakė ir dėl aplinkybių, kurioms esant Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimai, už kuriuos atsakomybė nustatyta ir ANK, dėl didesnio jų pavojingumo gali atitikti nusikalstamo piktnaudžiavimo požymius:

<...> kai valstybės tarnautojas ar jam prilygintas asmuo tyčia padaro viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, siekdamas nepagrįsto pasipelnymo, yra pagrindas spręsti, kad tokiais veiksmais padaroma didelė žala valstybei, nes taip diskredituojamas valstybės politikos įgyvendinimas visuomenei jautrioje srityje. Sprendžiant klausimą, ar viešųjų pirkimų sritį reguliuojančių teisės aktų pažeidimai sukėlė didelę neturtinę žalą valstybei, be kita ko, aktualu įvertinti minėtų pažeidimų pobūdį ir priežastis, išsiaiškinti, ko iš tiesų buvo siekiama minėtais veiksmais; ar jiems yra būdingas korupcinis pobūdis, savanaudiški tikslai; ar realiai suteiktos įsigytos paslaugos (atlikti darbai), ar jų kaina yra aiškiai per aukšta; kaip minėti veiksmai vertintini proporcingumo, racionalumo aspektu <...>. Kasacinio teismo nutartyse ne kartą nepritarta praktikai, kai bet kokie teisės aktų, reglamentuojančių valstybės tarnautojų atliekamas funkcijas, pažeidimai kvalifikuojami kaip nusikalstamas piktnaudžiavimas neanalizuojant, ar pakankamas padarytų veiksmų pavojingumas, ar pakankamai yra duomenų išvadai apie didelės žalos padarymą, neįvertinant kitų teisės šakų normų veiksmingumo atkuriant pažeistas teises ir nubaudžiant teisės aktų reikalavimus pažeidusius asmenis. Tokia praktika neatitinka baudžiamųjų įstatymų paskirties <...>. Toks aiškinimas aktualus ir vertinant viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimų pavojingumo ir taikytinos atsakomybės klausimus.

Baudžiamoji byla Nr. [2K-7-96-788/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Baudžiamoji byla Nr. [2K-124-387/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Pirmiau nurodyti kasacinio teismo išaiškinimai dėl didelės neturtinės žalos vertinimo viešųjų pirkimų pažeidimų srityje pripažinti tinkamais ir didelės neturtinės žalos vertinimo viešo turto pardavimo pažeidimų srityje:

<...> Nors šie išaiškinimai pateikti bylose, kuriose buvo sprendžiama, ar veiksmai, atlikti vykdant viešuosius pirkimus, pripažintini nusikalstamais, bet jie taip pat aktualūs <...> vertinant nuteistųjų veiksmus, atliktus vykdant viešą turto pardavimą – aukcioną.

Baudžiamoji byla Nr. [2K-7-68-628/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Nagrindėdamas bylą, susijusią su tarybos nario piktnaudžiavimu turint tikslą pasisavinti tarybos nario veiklai avansu skirtas lėšas, išlaidoms pagrįsti naudojant suklastotus ar kitų asmenų išlaidas pagrindžiančius dokumentus, kasacinis teismas išaiškino:

Baudžiamoji atsakomybė demokratinėje visuomenėje turi būti suvokiama kaip kraštutinė, paskutinė priemonė (lot. ultima ratio), naudojama saugomų teisinių gėrių, vertybių apsaugai tais atvejais, kai švelnesnėmis priemonėmis tų pačių tikslų negalima pasiekti <...>. Todėl situacijos, kai padaryti nedidelio pavojingumo nusižengimai kriminalizuojami kaltinant asmenį nusikalstamos veikos padarymu, neanalizuojant, ar pakankamas padarytų veiksmų pavojingumas, neįvertinant kitų teisės šakų veiksmingumo atkuriant pažeistas teises, nėra teisingos, tai neatitinka baudžiamųjų įstatymų paskirties <...>. <...> nepritartina tokiai teismų praktikai, kai bet kokie teisės aktų, reglamentuojančių valstybės tarnautojų atliekamas funkcijas, pažeidimai kvalifikuojami kaip nusikalstamas piktnaudžiavimas neanalizuojant, ar yra pakankamas padarytų veiksmų pavojingumas, ar yra pakankamai duomenų išvadai apie didelės žalos padarymą, neįvertinant kitų teisės šakų normų veiksmingumo atkuriant pažeistas teises ir nubaudžiant teisės aktų reikalavimus pažeidusius asmenis <...>.

<...> Ž. G. kaip savivaldybės tarybos narys jam inkriminuotas nusikalstamas veikas padarė pažeisdamas Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo, Valstybės politikų elgesio kodekso, Vietos savivaldos įstatymo, savivaldybės tarybos veiklos reglamentų atitinkamų straipsnių ir punktų reikalavimus. Už šių teisės aktų pažeidimus, be kita ko, nustatyta civilinė, tarnybinė, administracinė, drausminė bei etinė atsakomybė. Tačiau atvejai, kai išlaidoms pagrįsti sąmoningai naudojami suklastoti ar kitų asmenų išlaidas pagrindžiantys dokumentai, dokumentai teikiami apsunkinant asmenų, kuriems

pavesta šių išlaidų kontrolė, galimybę pastebėti ir nekompensuoti su tarybos nario veikla nesusijusių išlaidų, paprastai užtraukia baudžiamąją atsakomybę. Sprendžiant dėl tokių pažeidimų pavojingumo ir griežčiausios – baudžiamosios – atsakomybės tokio pobūdžio bylose taikymo ar netaikymo, kiekvienu atveju turi būti atsižvelgiama ir į pažeidimo šiurkštumą, padarymo būdą, sistemingumą, žalos dydį <...>.

Nagrinėjamoje byloje nėra pagrindo daryti išvadą, kad Ž. G. griežčiausia atsakomybės rūšis – baudžiamoji atsakomybė – taikyta nesilaikant ultima ratio principo.

<...> Siekiant pasisavinti savivaldybės lėšas ir taip jas pasisavinant, sąmoningas kitų asmenų finansines operacijas patvirtinančių dokumentų rinkimas ir fiktyvus juose nurodytų sumų įrašymas į buhalterijai pateikiamas ataskaitas kaip pagrindžiančių savivaldybės tarybos nario patirtas išlaidas rodo ne tik nesąžiningą tokio asmens požiūrį į savivaldybės tarybos nariui skirtų lėšų paskirtį, bet ir itin šiurkštų teisės aktų reikalavimų pažeidimą. Vienas iš pagrindinių <...> gynybinių teiginių, kad „visi taip darė“, nepateisina konkretaus asmens sąmoningai pasirinkto neteisėto elgesio. <...> Taigi <...> elgesys buvo tyčinis, akivaizdžiai peržengiantis jo kaip savivaldybės tarybos nario teisėto veikimo ribas. <...> padarytų teisės aktų reikalavimų pažeidimų šiurkštumas, byloje nustatytas neteisėtų veiksmų pastovumas, jų intensyvumas ir mastas (sistemingai tęsėsi ketverius metus, suklustotos penkiasdešimt penkios išlaidų atlyginimo ataskaitos, pateikti kitų asmenų čekiai, apmokėti 93 skirtingomis svetimomis mokėjimo kortelėmis; Savivaldybės administracijai padaryta 10 272,98 Eur turtinė žala) panaikina galimybę taikyti švelnesnės atsakomybės rūšis nei baudžiamoji.

Baudžiamoji byla Nr. [2K-7-167-511/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Šioje byloje kasacinis teismas, be kita ko, pasisakė ir dėl to, kodėl precedentu joje nelaiko kito taip pat tarybos nario, kuriam byla dėl piktnaudžiavimo buvo nutraukta, byloje priimto sprendimo:

Precedentu privalu vadovautis tik tokioje byloje, kuri iš esmės panaši į ankstesnę, t. y. į tą, kurioje išaiškinta ta pati teisės norma, taikoma panašioms faktinėms aplinkybėms. Kitaip tariant, panašia pripažintina byla, kurioje teismo sprendimo ratio decidendi (sprendimo pagrindas, motyvacija) sutampa su nagrinėjamos bylos ratio – faktinėmis bylos aplinkybėmis, kurioms taikyta teisės norma nurodant jos išaiškinimo ir taikymo argumentus (lot. ratio – „pagrindas, priežastis, motyvas“) <...>. <...>

Išplėstinė septynių teisėjų kolegija konstatuoja, kad esminis <...> bylų skirtumas yra susijęs su veikimo būdu ir mastu. Byloje nustatyta, kad Ž. G. laikotarpiu nuo 2019 m. balandžio mėn. iki 2023 m. kovo mėn. avansu iš Jonavos rajono savivaldybės administracijos gavo 22 574,82 Eur. <...> beveik pusę šių pinigų, t. y. 10 272,98 Eur, Ž. G. pasisavino, o siekdamas pagrįsti avansu gautų lėšų panaudojimą tarybos nario veiklai vykdyti, jis rinko ir Savivaldybės buhalterijai pateikė kitų asmenų 9247,56 Eur mokėjimus patvirtinančius kvitus, pats šių išlaidų nepatyręs.

<...> byloje Nr. 2K-47-648/2025 asmuo, kuriam baudžiamoji byla buvo nutraukta, siekdamas pagrįsti avansu gautų lėšų panaudojimą tarybos nario veiklai vykdyti, svetimų mokėjimo dokumentų nerinko ir neteikė, o jo paties ne pagal paskirtį panaudotų lėšų suma kelis kartus mažesnė nei Ž. G. atveju.

Atitinkamai minima nutartis nelaikytina precedentu nagrinėjamoje byloje.

Baudžiamoji byla Nr. [2K-7-167-511/2025](#) (aktyvi nuoroda)

BYLOS NAGRINĖJIMAS APELIACINĖS INSTANCIJOS TEISME

Bendrosios kompetencijos teismų instancinės sistemos paskirtis – sudaryti prielaidas aukštesnės instancijos teismuose ištaisyti bet kurias fakto ar teisės klaidas, kurias gali padaryti žemesnės instancijos teismas, ir neleisti, kad kokioje nors bendrosios kompetencijos teismų nagrinėtoje civilinėje,

baudžiamojoje ar kitos kategorijos byloje būtų įvykdytas neteisingumas (Konstitucinio Teismo 2006 m. kovo 28 d., 2012 m. gruodžio 6 d. nutarimai). Priešingu atveju būtų nukrypta nuo konstitucinio teisinės valstybės principo, pažeista asmens konstitucinė teisė į tinkamą teismo procesą (Konstitucinio Teismo 2006 m. rugsėjo 21 d., 2007 m. spalio 24 d., 2008 m. sausio 24 d. nutarimai).

Iš šių nuostatų išplaukia ir apeliacinės instancijos teismo paskirtis – užtikrinti, kad įstatymo nustatyta tvarka būtų patikrintas pirmosios instancijos teismo priimtų sprendimų (nuosprendžių ar nutarčių) teisėtumas ir pagrįstumas. Kasacinio teismo jurisprudencijoje ne kartą yra pabrėžta, kad, siekdamas užtikrinti, jog neįsiteisėtų neteisėti ir nepagrįsti (neteisingi) pirmosios instancijos teismų sprendimai, o teisingi sprendimai nebūtų naikinami ar keičiami, apeliacinės instancijos teismas turi kruopščiai patikrinti apskųstų sprendimų teisėtumą ir pagrįstumą, tiksliai laikydamasis apeliacinį procesą reglamentuojančių normų reikalavimų, išnagrinėti apeliacinio skundo argumentus, juos palyginti su bylos medžiaga. Taigi apeliacinės instancijos teismo pareiga yra ne formaliai peržiūrėti apskųstą sprendimą, bet išsamiai ir atsakingai patikrinti jo teisėtumą bei pagrįstumą, siekiant užtikrinti teisingą bylos išsprendimą.

LAT 2025 metais nagrinėtose bylose toliau plėtojo kasacinio teismo praktiką dėl principo *non reformatio in peius* (asmens padėties dėl jo paties paduoto skundo pabloginimo negalimumo) laikymosi, nuteistojo dalyvavimo teismo posėdyje nagrinėjant bylą apeliacine tvarka, taip pat sprendė klausimą dėl Baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) nuostatų, susijusių su apeliacinio skundo atšaukimu, laikymosi.

Pasisakydamas dėl principo *non reformatio in peius* laikymosi apeliacinės instancijos teisme, kai iš nuteistojo priteisiamas turtinės žalos atlyginimas nesant nukentėjusiosios ar prokuroro apeliacinių skundų, kasacinis teismas išaiškino:

<...> nuteistojo teisės skųsti, kaip jis mano, neteisėtus ir nepagrįstus sprendimus įgyvendinimo garantija yra non reformatio in peius principas, kuris iš esmės reiškia, kad dėl skundo padavimo skundą padavusiam asmeniui negali kilti jokių neigiamų pasekmių – asmens padėtis dėl jo paties paduoto skundo negali būti pabloginama. Priešingu atveju asmens atžvilgiu vykstantis procesas būtų neteisingas (nesąžiningas). Nagrinėjant bylą teismuose non reformatio in peius principo turi būti laikomasi visose proceso stadijose. <...> nuteistojo padėtis negali būti bloginama, jei procesas tęsiamas paties nuteistojo iniciatyva. Laikoma, kad asmens, dėl kurio paduotas apeliacinis skundas, padėtis yra pabloginama, be kita ko, inkriminavus naujas faktines aplinkybes, sunkinančias asmens teisinę padėtį, perkvalifikavus nusikalstamą veiką į sunkesnę, sugriežtinus nuosprendžiu paskirtą bausmę, kartu su bausme paskyrus baudžiamojo poveikio priemonę, nuteisus išteisintą asmenį ar asmenį, kuriam byla buvo nutraukta, priteisus didesnį nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimą ir pan.

<...> vien ta aplinkybė, jog pirmosios instancijos teismas, priimdamas apeliacine tvarka skundžiamą procesinį sprendimą, neteisingai pritaikė teisės normas, savaime negali pagrįsti nei apeliacinio skundo ribų peržengimo, nei atitinkamai apelianto teisinės padėties pabloginimo apeliacinės instancijos teisme.

<...> nors turtinės žalos padarymo faktas, kaip veiką kvalifikuojantis požymis, buvo nustatytas abiejų teismų, tačiau turtinės žalos atlyginimas buvo priteistas nesant dėl to nukentėjusiosios ar prokuroro apeliacinių skundų. Taip apeliacinės instancijos teismas pažeidė non reformatio in peius principą. Baudžiamoji byla Nr. [2K-7-56-594/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Baudžiamojoje byloje, kurioje buvo sprendžiama, ar nebuvo pažeista nuteistojo teisė į apeliaciją, kai, padavus apeliacinį skundą dėl pirmosios instancijos teismo nuosprendžio, priimto jam nedalyvaujant,

ir neturint galimybės asmeniškai dalyvauti apeliacinės instancijos teismo posėdžiuose, apeliacinis procesas buvo nutrauktas, kasacinis teismas pažymėjo:

<...> kiekvienu atveju, taikant BPK 438 straipsnio 2 dalies nuostatas, būtina išsiaiškinti konkrečią, aiškią nuteistojo poziciją dėl jo dalyvavimo nagrinėjant bylą apeliacine tvarka ir apeliacinės instancijos teismo atsisakymo nagrinėti bylą motyvus, nes aptariamas straipsnis nurodo alternatyvų teismo veikimo būdą, t. y. teismas gali nagrinėti bylą nuteistajam nedalyvaujant arba apeliacinį procesą nutraukti. Jei asmuo, kurio byla pirmosios instancijos teisme buvo išnagrinėta jam nedalyvaujant, atsisako asmeniškai (fiziškai) dalyvauti apeliaciniame procese, būtina įvertinti, ar toks jo atsisakymas yra sąmoningas, ar nuteistasis turėjo realią galimybę dalyvauti procese ir ar jam buvo išaiškinti tokio sprendimo galimi padariniai. <...> apeliacinės instancijos teismo atsisakymas organizuoti teismo posėdį nuotoliniu būdu, nors pats nuteistasis ir jo gynėjas to prašė ne kartą, esant susiklosčiusiai tokiai procesinei situacijai, kai išduodančioji valstybė atsisakė išduoti kaltinamąjį Lietuvos Respublikai, ir reikalavimas atvykti į Lietuvos apeliacinio teismo posėdį sukelia abejonių dėl teisingos pusiausvyros tarp siekio užtikrinti teismo sprendimo vykdymą ir asmens teisės kreiptis į teismą, teisės į gynybą įgyvendinimo bei teisės į teisingą teismą (Konvencijos 6 straipsnis, Lietuvos Respublikos Konstitucijos 31 straipsnio 2 dalis, BPK 10 straipsnis).

Baudžiamoji byla Nr. [2K-98-495/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kitoje baudžiamojoje byloje, kurioje prokurorė baigiamųjų kalbų metu nurodė, kad apeliacinį skundą palaiko tik iš dalies, o apeliacinės instancijos teismas nepatiksino prokurorės pozicijos dėl apeliacinio skundo apimties, t. y. ar toks pareiškimas reiškė apeliacinio skundo dalies atsisakymą, ir šio klausimo nuosprendyje neįvertino, kasacinis teismas išaiškino:

<...> BPK 316 straipsnyje yra reglamentuota apeliacinio skundo atšaukimo tvarka, suteikianti apeliantui teisę atšaukti apeliacinį skundą (1 dalis); be to, prokuroro paduotą skundą taip pat gali atšaukti aukštesnysis prokuroras (2 dalis). Tokie prašymai dėl skundų atšaukimo gali būti paduoti iki teismo pranešimo posėdžių salėje apie nuosprendžio ar nutarties paskelbimo laiką ir vietą (3 dalis). Atitinkamai, atšaukus apeliacinį skundą, teismas palieka skundą nenagrinėtą ir teismo procesą nutraukia (5 dalis). Nors baudžiamojo proceso įstatyme nenurodyti minėto prašymo formos (žodinės ar rašytinės) ir turinio reikalavimai, tačiau <...> paprastai toks prašymas teismui turėtų būti pateikiamas raštu. Prašyme turi būti nurodyta, kas atšaukia apeliacinį skundą. Toks prašymas turi būti pasirašytas. Teismas negali nepriimti prašymo atšaukti apeliacinį skundą, jeigu toks prašymas paduotas iki teismo pranešimo posėdžių salėje apie nuosprendžio ar nutarties paskelbimo laiką ir vietą, taip pat jo atmesti.

<...> apeliacinio skundo atšaukimas turi būti aiškiai išreikštas ir fiksuotas arba apeliacinį skundą atšaukiančio asmens prašyme (pareiškime) dėl apeliacinio skundo (ar jo dalies) atšaukimo, arba teismo posėdžio protokole. Svarbiausia, kad asmens valia būtų aiškiai nustatyta, išreikšta savanoriškai, suvokiant skundo atšaukimo pasekmes ir tinkamai užfiksuota.

<...> apeliacinės instancijos teismas turėjo išsiaiškinti prokurorės poziciją dėl prokuratūros skundo dalies, t. y. ar ji nepalaiko apeliacinio skundo dalies ir prašo atmesti, ar ji atšaukia apeliacinio skundo dalį, ir atitinkamai šį klausimą išspręsti vadovaudamasis BPK 316 straipsnio tvarka <...>.

Baudžiamoji byla Nr. [2K-1-813/2025](#) (aktyvi nuoroda)

NUSIKALSTAMA VEIKA PADARYTOS ŽALOS ATLYGINIMAS BAUDŽIAMAJAME PROCESĖ

Teisė dėl nusikalstamos veikos nukentėjusiam asmeniui gauti žalos atlyginimą įtvirtinta Konstitucijos 30 straipsnio 2 dalyje. Konstitucinis Teismas, aiškindamas šią konstitucinę nuostatą, yra nurodęs, kad valstybė yra konstituciškai įpareigota teisinėmis, materialinėmis, organizacinėmis priemonėmis užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių gynimą nuo neteisėto kėsinosi ir ribojimo, nustatyti pakankamas žmogaus teisių ir laisvių apsaugos ir gynimo priemones (2000 m. birželio 30 d., 2004 m. gruodžio 29 d. nutarimai), o būtinumas atlyginti asmeniui padarytą materialinę ir moralinę žalą yra konstitucinis principas (1997 m. sausio 20 d., 2000 m. gruodžio 13 d., 2006 m. rugpjūčio 19 d. nutarimai).

Pagal baudžiamojo proceso įstatymą, kiekvienas nuo nusikalstamos veikos nukentėjęs asmuo turi teisę reikalauti, kad būtų nustatytas ir teisingai nubaustas nusikalstamą veiką padaręs asmuo, ir gauti dėl nusikalstamos veikos padarytos žalos atlyginimą (BPK 44 straipsnio 10 dalis). Vienas šios teisės įgyvendinimo būdų – civilinio ieškinio įtariamajam (kaltinamajam) arba už jo veikas materialiai atsakingiems asmenims pareiškimas baudžiamajame procese (BPK 109 straipsnis). Taigi civilinis ieškinys baudžiamojoje byloje yra procesinė priemonė, skirta nusikalstama veika padarytai turtinei ar neturtinei žalai atlyginti, šį klausimą sprendžiant kartu su kaltinamojo baudžiamosios atsakomybės nustatymu. LAT praktikoje pabrėžiama, kad civilinis ieškinys baudžiamajame procese yra ne formalus pobūdžio reikalavimas, o materialiosios teisės į žalos atlyginimą įgyvendinimo būdas, kuriuo užtikrinama nukentėjusiojo teisė į efektyvią teisių gynybą ir kartu ši teisė neatskiriama nuo kaltinamojo baudžiamosios atsakomybės klausimo sprendimo, taip suderinant viešąjį ir privatų interesus.

Tinkamas teisės normų, reglamentuojančių nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimą, aiškinimas ir taikymas užtikrina, kad būtų efektyviai įgyvendinamos dėl nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo turtinę ar neturtinę žalą patyrusio asmens teisės gauti žalos atlyginimą, kartu atsižvelgiant į kitų asmenų teises ir teisėtus interesus.

LAT 2025 metais toliau plėtojo praktiką dėl civilinio ieškinio baudžiamajame procese ir, be kita ko, sprendė klausimus dėl mokestinės prievolės ir civilinės atsakomybės atribojimo, neturtinės žalos dydžio kriterijų nustatymo, nukentėjusiojo veiksmų, turėjusių įtakos žalos atsiradimui ar jos padidėjimui, reikšmės nustatant atlygintinos žalos dydį.

Sprendamas klausimą dėl mokestinės prievolės ir civilinės atsakomybės atribojimo, kasacinis teismas išaiškino:

Kol mokesčių išieškojimas Mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) nustatyta tvarka tebėra vykdomas (ar tebėra teisiškai bei faktiškai įmanomas), žalos faktas ir dydis, kaip viena iš civilinės atsakomybės sąlygų, dar negali būti nustatyti, t. y. nėra galimybės iš esmės nuspręsti dėl ieškovo reikalavimo dėl žalos atlyginimo pagrįstumo. Kadangi baudžiamajame procese galimybė sustabdyti bylą, kol paaiškės mokesčių išieškojimo procedūros MAĮ nustatyta tvarka rezultatas, nenurodyta, tokiai situacijai susiklosčius nuosprendžio baudžiamojoje byloje priėmimo metu, civilinis ieškinys dėl žalos atlyginimo baudžiamojoje byloje turėtų būti paliekamas nenagrinėtas, išaiškinant civiliniam ieškovui teisę pareikšti ieškinį civilinio proceso tvarka. <...>

Viena iš sąlygų laikyti neįvykdytą mokestinę prievolę žala civilinės atsakomybės prasme yra būtinybė nustatyti teisiškai reikšmingą aplinkybę, kad mokestinė prievolė kilo iš padarytos nusikalstamos veikos. <...>

Kitas svarbus aspektas sprendžiant, ar mokestinė prievolė <...> byloje gali būti laikoma nusikaltimu padaryta žala, yra galimybės įvykdyti mokestinę prievolę mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka ir pagrindais nebuvimas.

<...> visų pirma, <...> galimai mokėtinų mokesčių dydis neturi reikšmės nusikalstamos veikos kvalifikavimui, todėl tai nėra laikytina įrodinėtiną aplinkybę <...>. Antra, civiliniu ieškiniu byloje keliami klausimai, t. y. įrodinėtiną aplinkybę, apima ne tik civilinės atsakomybės sąlygas (ieškinio pagrįstumas, žalos dydis, priežastinio ryšio tarp žalos ir nusikalstamos veikos nustatymas), tačiau ir mokestinio ginčo sritį (ar apskritai byloje nustatytais atvejais asmenims kyla pareiga mokėti akcizo mokesčius). Tai lemia poreikį pirmiausia nustatyti mokestinės prievolės buvimo pagrindą mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka, o ne civilinės atsakomybės kilimo klausimą.

Galiausiai civilinio ieškinio pareiškimas baudžiamajame procese, siekiant nukentėjusio dėl nusikalstamos veikos asmens teisių gynimo operatyvumo, negali nulemti specializuotų teismų kompetencijos ar nustatytos mokestinių ginčų specialios ikiteisminės nagrinėjimo tvarkos nepaisymo (Administracinių bylų teisenos įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 4 punktą, MAJ 144–146 straipsniai). Baudžiamoji byla Nr. [2K-78-891/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Pasisakydamas dėl neturtinės žalos dydžio kriterijų nustatymo, kasacinis teismas pažymėjo:

Teismo sprendime turi būti ne tik įvardyti kriterijai, kuriais remdamasis teismas nustato priteistiną konkrečiu atveju neturtinės žalos atlyginimo dydį, tačiau ir argumentuotai pagrįstas kiekvieno iš nurodytų kriterijų taikymas nagrinėjamos bylos faktinėms aplinkybėms, atskleista jo reikšmė bei įtaka, sprendžiant apie teisingą pinigines kompensacijos už neturtinių vertybių pažeidimų dydį konkrečioje situacijoje. Be to, sprendžiant dėl neturtinės žalos dydžio, kiekvienu konkrečiu atveju būtina vertinti kriterijų visumą, t. y. ir aplinkybes, dėl kurių neturtinės žalos dydis gali būti nustatytas didesnis, ir aplinkybes, dėl kurių šios žalos atlyginimo dydis gali būti mažesnis.

<...> teismų praktika dėl neturtinės žalos dydžio, suformuota kitose analogiško ar panašaus pobūdžio bylose, yra vienas iš kriterijų, pagal kurį nustatomas neturtinės žalos dydis, todėl teismai, sprenddami dėl neturtinės žalos dydžio, paprastai turi atsižvelgti ir į analogiško ar panašaus pobūdžio bylose įprastai priteisiamas pinigų sumas. Kita vertus, teismų nustatyti žalos dydžiai konkrečiose bylose negali būti laikomi teisine taisykle, nes skirtingose bylose nustatytos neturtinės žalos dydžiui apskaičiuoti reikšmingos aplinkybės dažniausiai nebūna analogiškos.

<...> teismai, nustatydami neturtinės žalos dydį, taip pat turi atsižvelgti ir į bendrus ekonominius, pragyvenimo lygio pokyčius, įvykusius po to, kai buvo priimti sprendimai kitose analogiško ar panašaus pobūdžio bylose, kuriose suformuota teismų praktika aktuali nagrinėjamos naujos bylose.

Baudžiamoji byla Nr. [2K-80-697/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Baudžiamoji byla Nr. [2K-166-495/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Baudžiamoji byla Nr. [2K-171-891/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Baudžiamajoje byloje, kurioje buvo sprendžiamas klausimas, ar gali būti mažinamas žalos atlyginimas atsižvelgiant į paties nukentėjusiojo kaltę esant neatsargiam nusikaltimui, kasacinis teismas išaiškino:

Nustačius, kad ir pati nukentėjusioji yra atsakinga už jai kilusią žalą, nėra sąžininga ir teisinga visą žalą atlyginimo našta perkelti už eismo įvykį atsakingam asmeniui ir turi būti pritaikytos CK 6.248 straipsnio 4 dalyje ir CK 6.282 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos nuostatos, suteikiančios teisę teismui mažinti nukentėjusiam asmeniui priteistiną žalą atlyginimą. Šiose CK normose nėra kriterijų, kaip konkrečiai turėtų būti vertinamas už žalą atsakingo asmens ir nukentėjusiojo kaltės laipsnis, esant mišriai kaltei

dėl kilusios žalos. Tai, kokia dalimi mažinamas žalos atlyginimas, priklauso nuo konkrečios bylos faktinių aplinkybių.

Baudžiamoji byla Nr. [2K-112-654/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Tuo tarpu baudžiamojoje byloje, kurioje taip pat buvo sprendžiamas klausimas dėl žalos atlyginimo mažinimo atsižvelgiant į paties nukentėjusiojo kaltę, tačiau jau esant tyčiniam nusikaltimui, kasacinis teismas nurodė:

CK 6.282 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kai paties nukentėjusio asmens didelis neatsargumas padėjo žalai atsirasti arba jai padidėti, tai atsižvelgiant į nukentėjusio asmens kaltės dydį (o kai yra žalos padariusio asmens kaltės, – ir į jo kaltės dydį) žalos atlyginimas, jeigu įstatymai nenustato ko kita, gali būti sumažintas arba reikalavimas atlyginti žalą gali būti atmestas. Ši norma reglamentuoja nukentėjusiojo ir žalą padariusio asmens mišrios kaltės teisinius padarinius deliktinės civilinės atsakomybės atveju ir įtvirtina teismo teisę spręsti dėl prašomo priteisti žalos atlyginimo sumažinimo arba reikalavimo atlyginti žalą atmetimo <...>.

<...> atsakomybė CK 6.282 straipsnio 1 dalies pagrindu gali būti mažinama tik esant nukentėjusiojo tyčiai arba dideliam neatsargumui, o paprasto neatsargumo atveju kaltininko atsakomybės mažinimas nėra galimas. Remiantis bendrąja įrodinėjimo naštos paskirstymo taisykle, būtent atsakovas, siekdamas, kad jo atsakomybė būtų sumažinta dėl nukentėjusio asmens kaltės, turi įrodinėti ne tik kreditoriaus kaltės faktą, bet ir konkrečių kreditoriaus kaltės formą (CPK 178 straipsnis).

<...> Tuo tarpu dėl skolininko kaltės formos kasacinio teismo praktikoje pažymima, kad nors civilinei atsakomybei atsirasti skolininko kaltės forma paprastai reikšmės neturi, tačiau ji yra svarbi sprendžiant atsakomybės dydžio sumažinimo klausimus – kuo švelnesnė kaltės forma, tuo platesnė teismo teisė nuostolių atlyginimo dydį mažinti, ir atvirkščiai <...>.

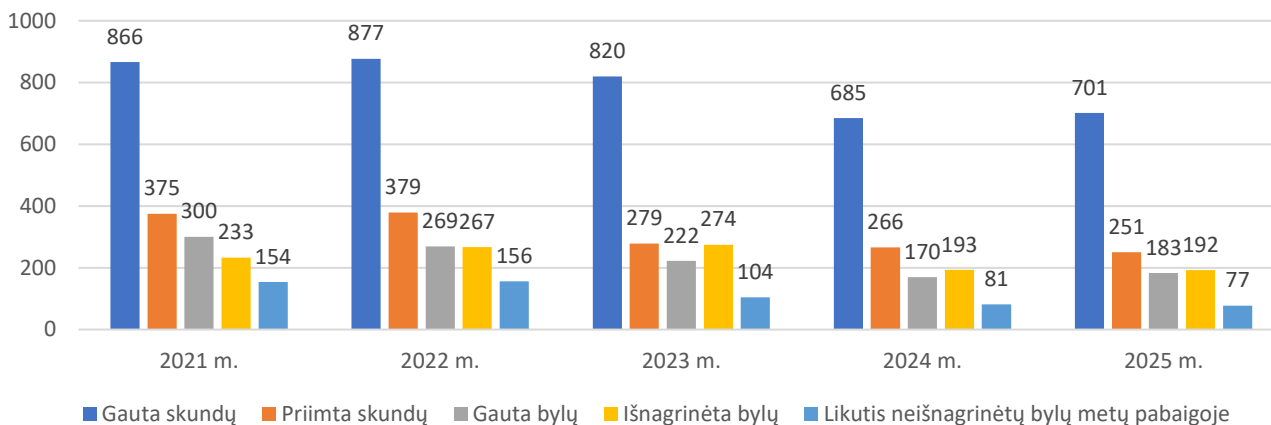
Taigi būtent kaltės formos yra teisiškai reikšmingos aplinkybės, teismui sprendžiant, ar konkrečioje byloje yra pagrindas taikyti mišrios kaltės institutą, įtvirtintą CK 6.282 straipsnyje, ir atitinkamai šiuo pagrindu mažinti žalą padariusio asmens atsakomybės dydį. Tais atvejais, kai žalą padaręs asmuo veikė nusikalstama tyčia (BK 15 straipsnis), o nukentėjęs asmuo neturėjo ketinimo sukelti žalą, CK 6.282 straipsnio nuostatos netaikytinos, t. y. tyčinį nusikaltimą padariusio asmens civilinės atsakomybės apimtis neturėtų būti mažinama motyvuojant nukentėjusio asmens kalte. Toks aiškinimas atspindi įstatymo leidėjo valią, įtvirtintą ir, be kita ko, CK 6.282 straipsnio 3 dalyje, kuri nesuteikia teismui diskrecijos mažinti priteisiamo žalos atlyginimo dydį, atsižvelgiant į sunkią žalą padariusio asmens finansinę padėtį, tais atvejais, kai žala padaroma tyčia.

Baudžiamoji byla Nr. [2K-164-719/2025](#) (aktyvi nuoroda)

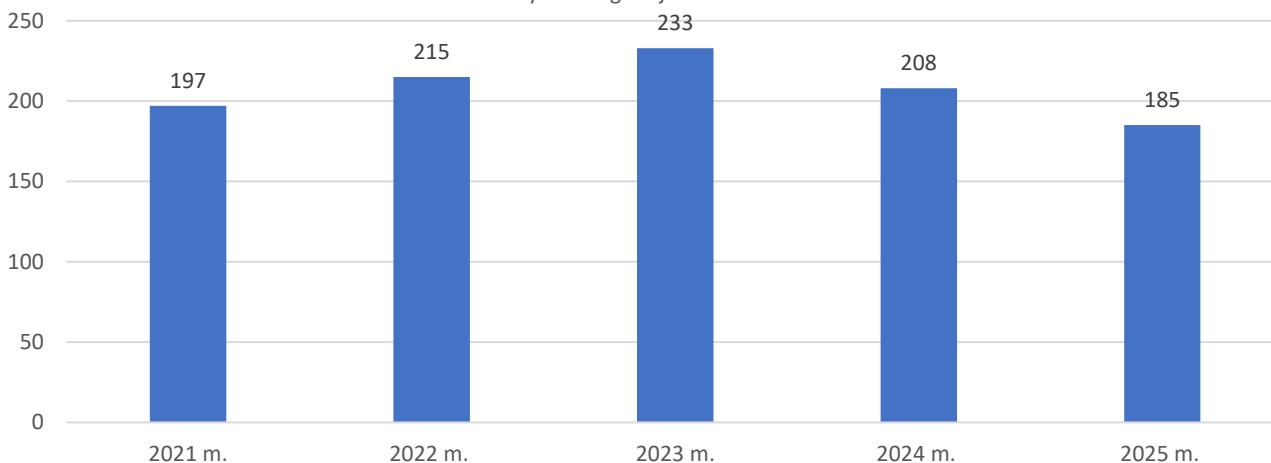
BAUDŽIAMŪJŲ BYLŲ STATISTIKA

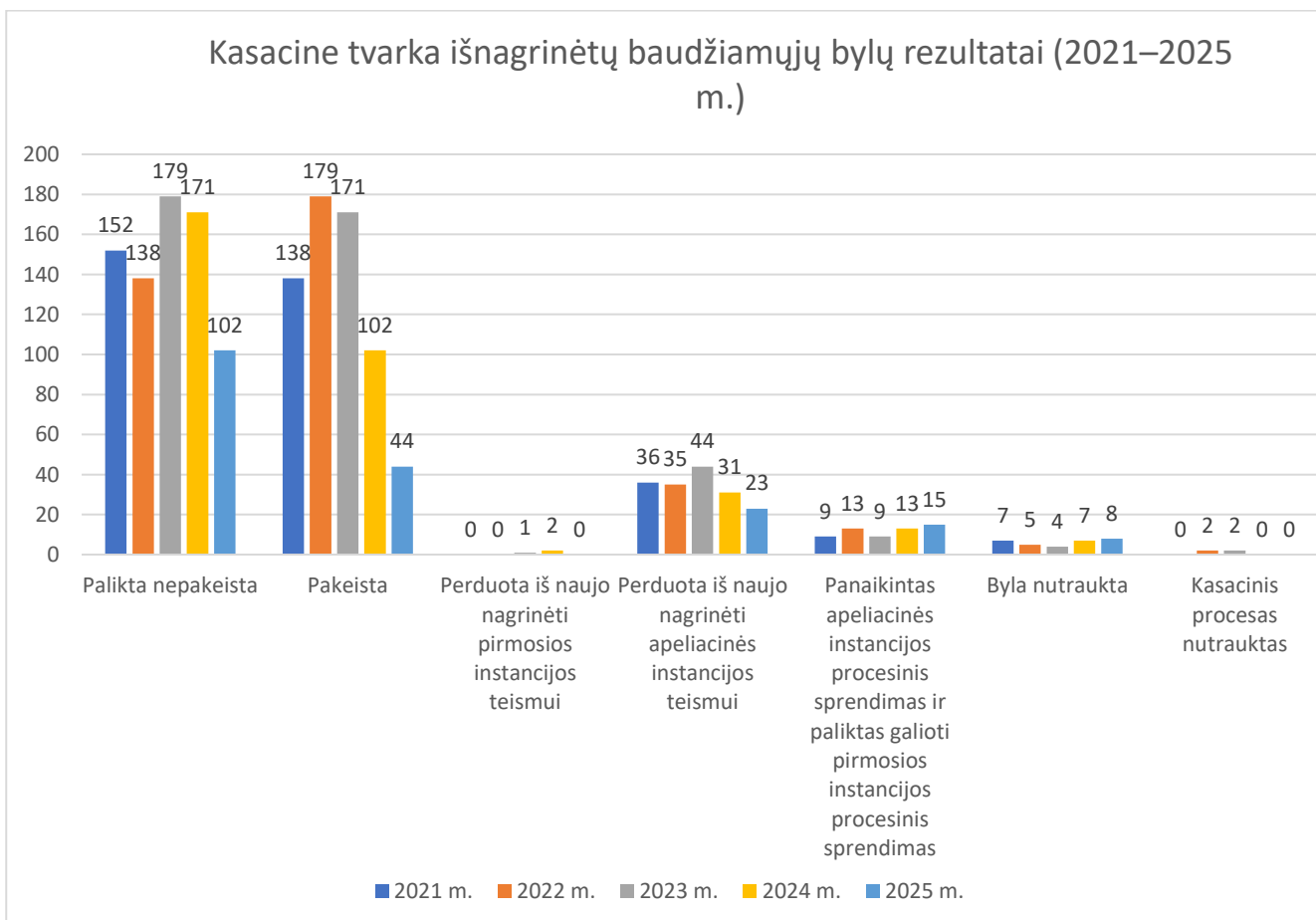
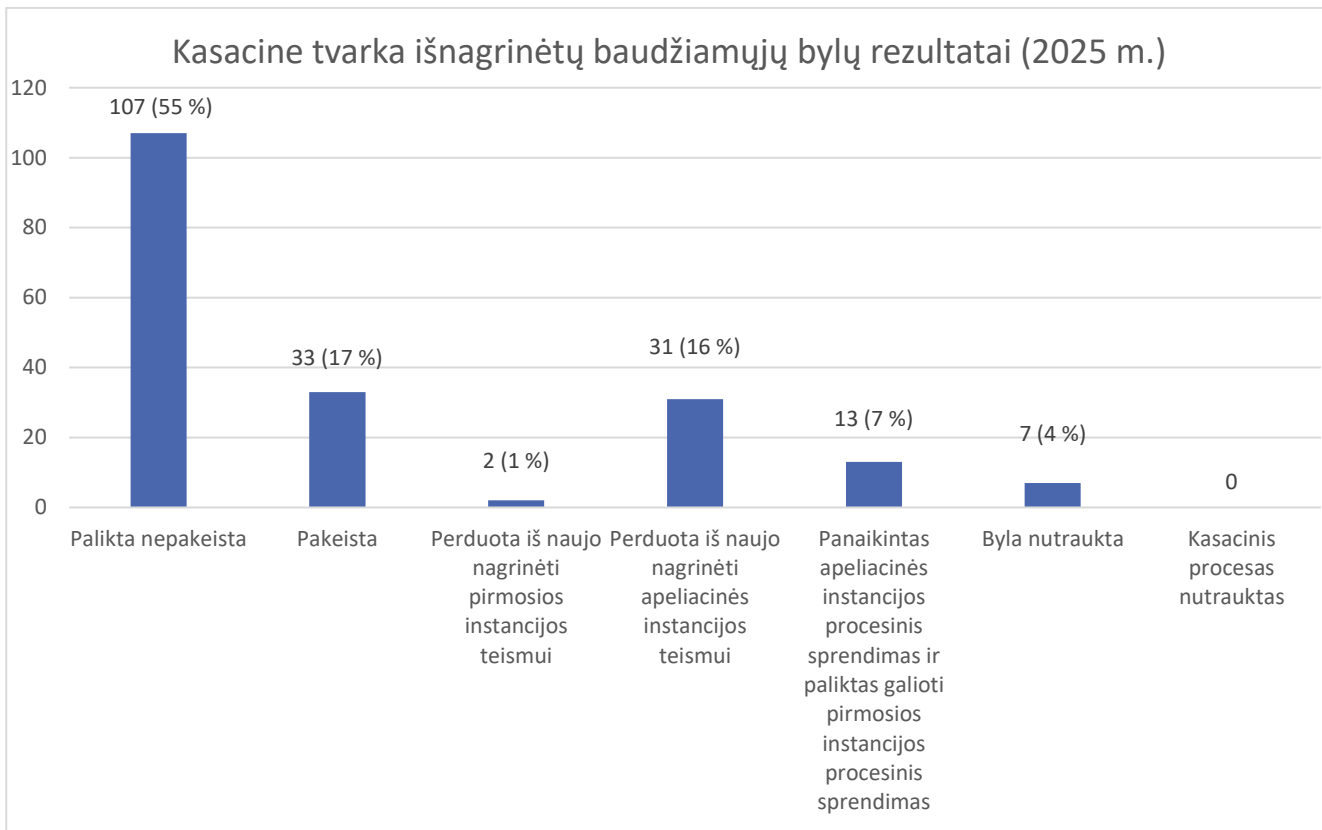
Gauta, priimta kasacinių skundų ir išnagrinėta baudžiamųjų bylų (2021–2025 m.)

Vidutinė baudžiamosios bylos nagrinėjimo trukmė dienomis (2021–2025 m.)*

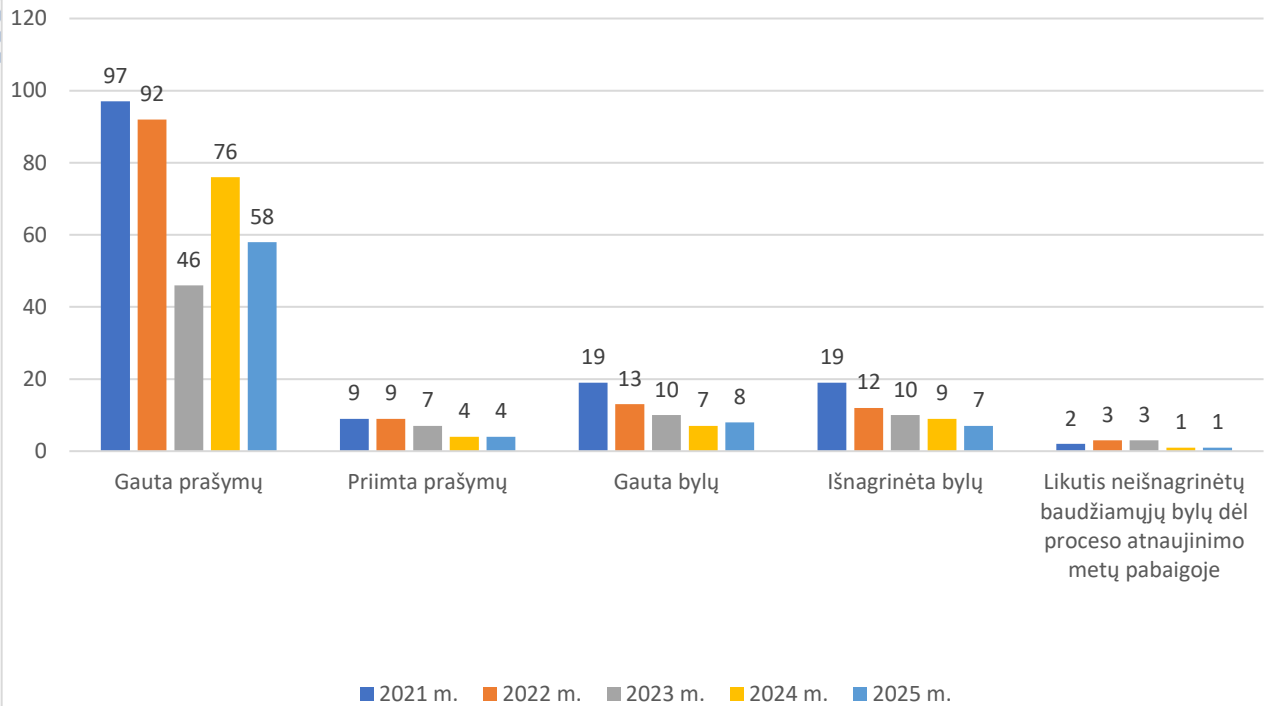
*Baudžiamosios bylos vidutinė nagrinėjimo trukmė nurodyta skaičiuojant nuo kasacinio skundo gavimo iki bylos išnagrinėjimo dienos

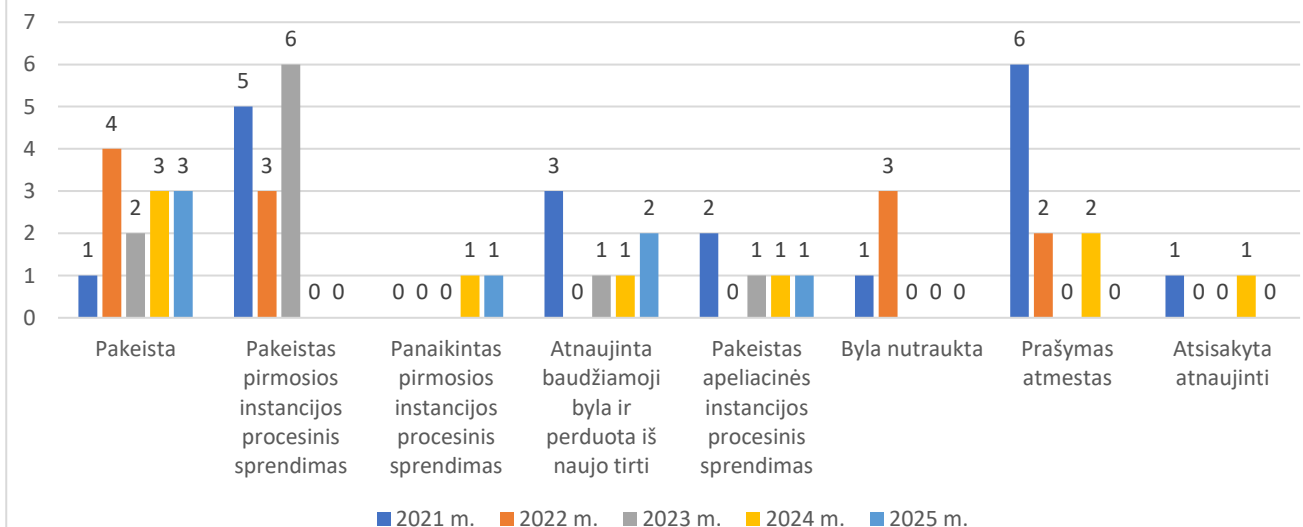

BAUDŽIAMŪJŲ BYLŲ DĖL PROCESO ATNAUJINIMO STATISTIKA

Gauta, priimta prašymų dėl proceso atnaujinimo ir išnagrinėta baudžiamųjų bylų (2021–2025 m.)

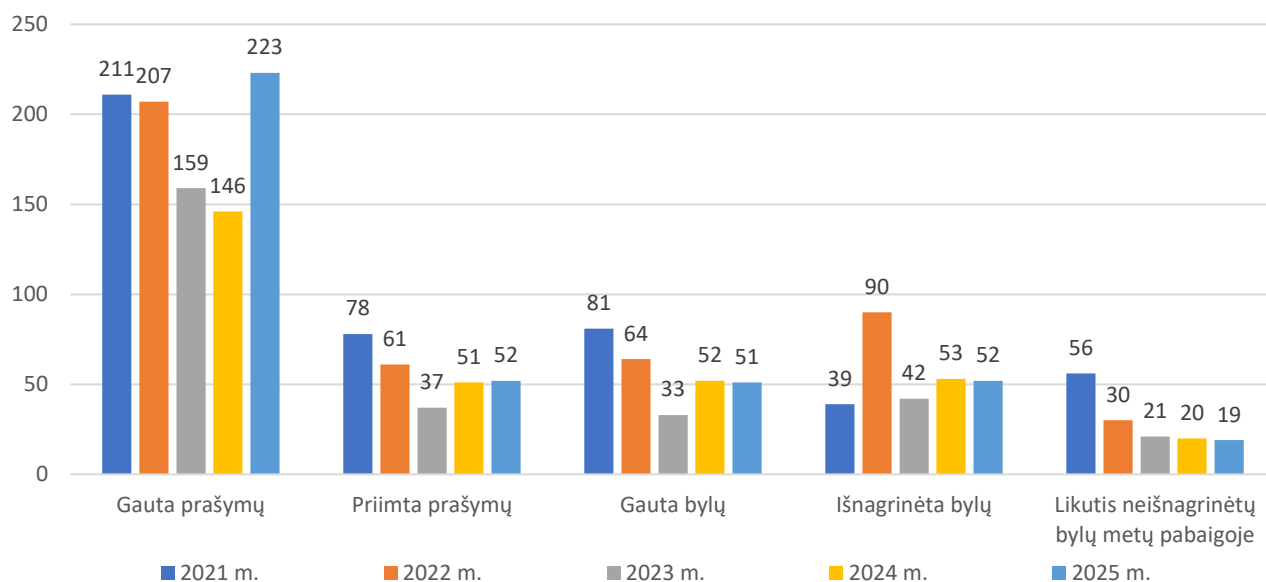

Baudžiamųjų bylų dėl proceso atnaujinimo išnagrinėjimo rezultatai (2021–2025 m.)

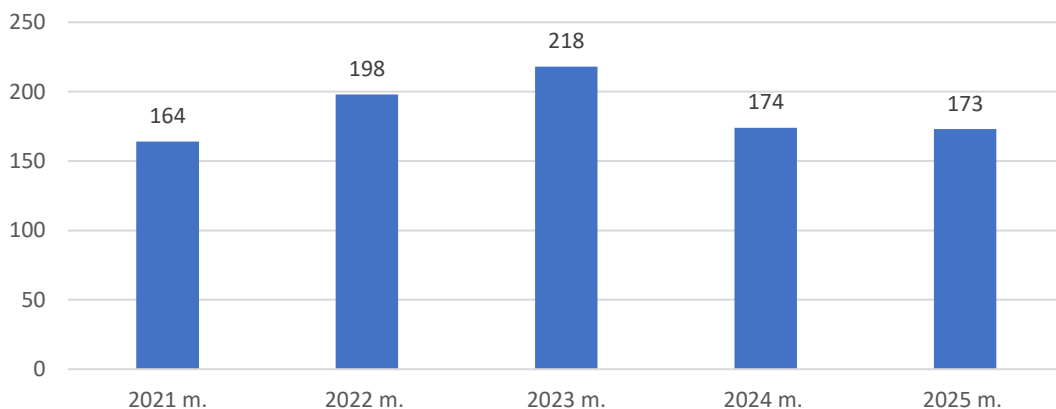
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ BYLŲ STATISTIKA

Gauta, priimta prašymų dėl proceso atnaujinimo ir išnagrinėta administracinių nusižengimų bylų (2021–2025 m.)

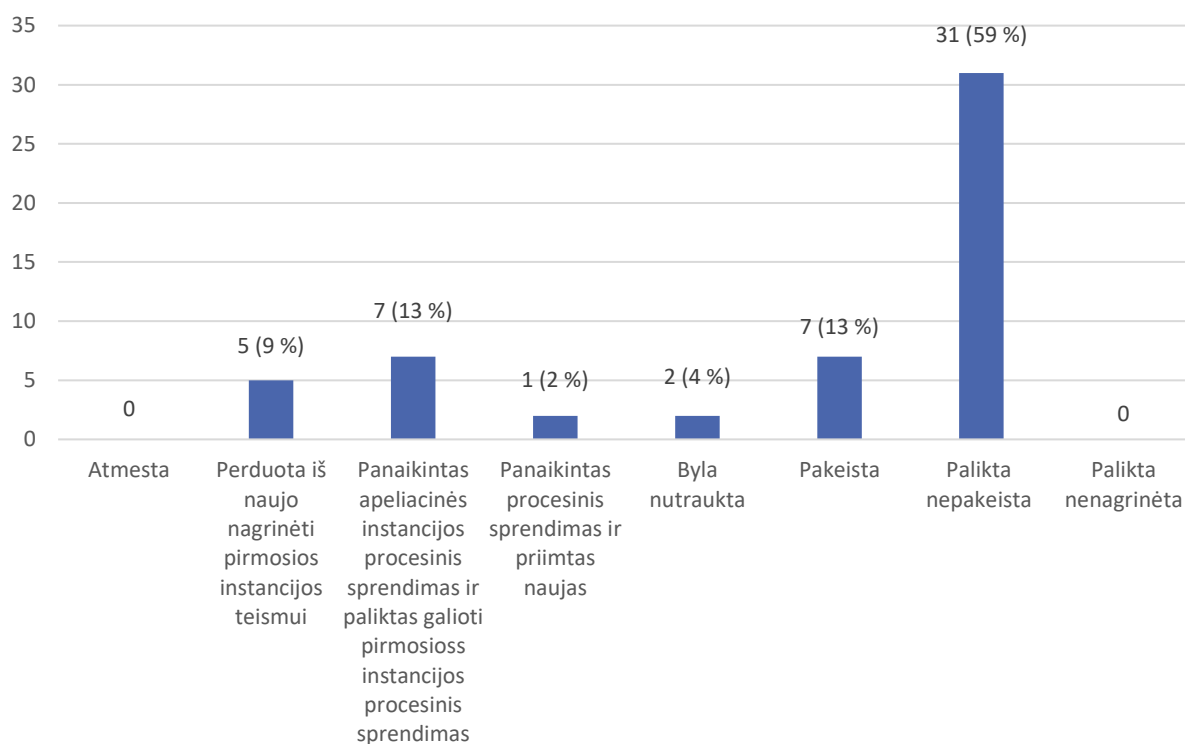

Vidutinė administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimo trukmė dienomis (2021–2025 m.)*

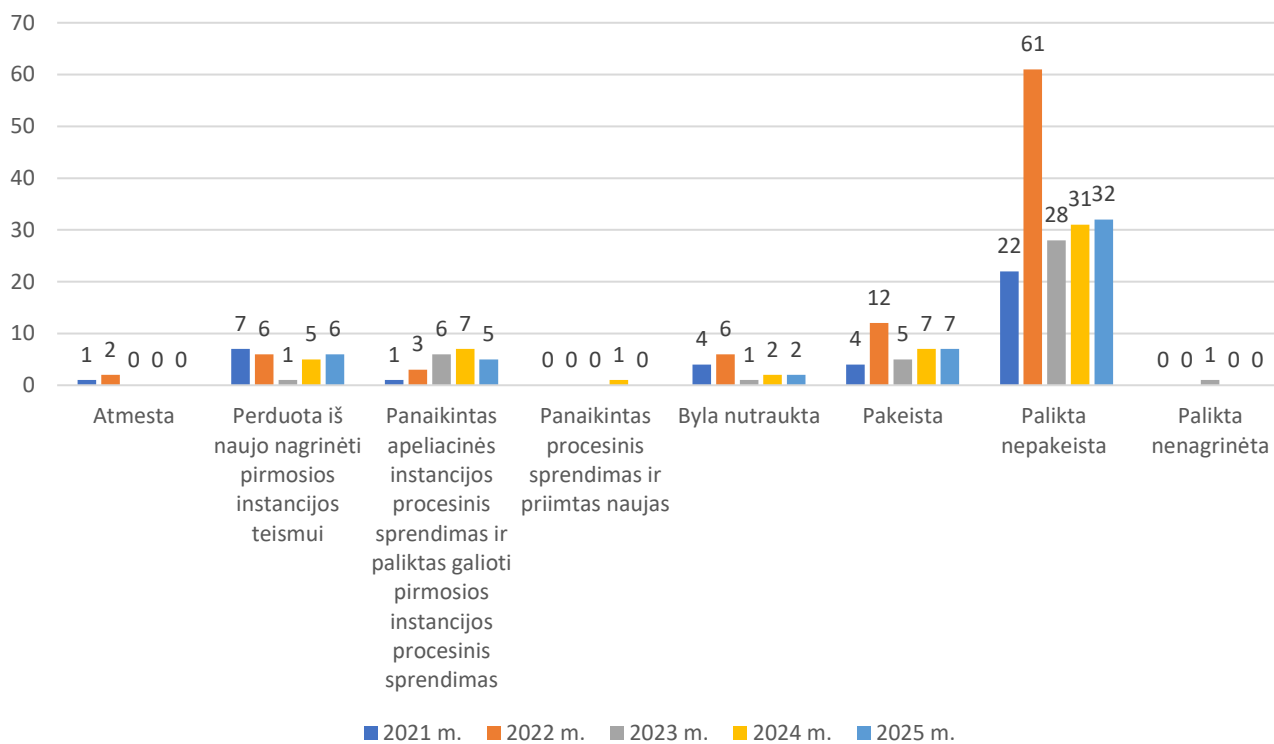
*Administracinio nusižengimo bylos vidutinė trukmė nurodyta skaičiuojant nuo prašymo gavimo dienos iki bylos išnagrinėjimo

Proceso atnaujinimo tvarka išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų rezultatai (2025 m.)

Proceso atnaujinimo tvarka išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų rezultatai (2021–2025 m.)

REIŠMINGIAUSIA CIVILINIŲ BYLŲ SKYRIAUS PRAKTIKA

DARBO SANTYKIAI

Darbo teisė yra sistema teisės normų, reguliuojančių darbdavio ir darbuotojo santykius. Darbo santykiai gali pasireikšti įvairiomis formomis, tačiau pagrindinė iš jų yra darbo sutarties sudarymas. Darbo teisės normos ne tik reguliuoja darbdavio ir darbuotojo teises ir pareigas darbo santykių metu, bet ir nustato, kokiais atvejais, kokia tvarka darbo santykiai gali pasibaigti. LAT 2025 metais ir toliau plėtojo savo praktiką šių visai visuomenei svarbių teisinių santykių srityje. Apžvelgiamu laikotarpiu kasacinis teismas sprendė klausimus dėl darbo sutarties sudarymo fakto ir darbdavio pareigos sumokėti darbuotojui žalos atlyginimą nesudarius darbo sutarties, taip pat sprendė ginčus dėl darbo sutarties nutraukimo, kai darbuotojo funkcija darbdaviui tampa perteklinė, ir darbo santykių tęstinumo perduodant verslą, dėl darbuotojo, sukėlusio interesų konfliktą ir padariusio šiurkštų darbo pareigų pažeidimą, atleidimo iš pareigų teisėtumo, nagrinėjo valstybės imuniteto (ne)taikymą iš darbo teisinių santykių kilusiame ginče. Toliau pateikiama keletas reikšmingesnių išaiškinimų, suformuluotų kasacinio teismo 2025 metais priimtose nutartyse aiškinant ir taikant Darbo kodekso (toliau–DK) nuostatas.

Vienoje apžvelgiamų metų bylų kasacinis teismas sprendė darbo sutarties sudarymo fakto ir darbdavio pareigos sumokėti darbuotojui žalos atlyginimą nesudarius darbo sutarties klausimą:

Būsimo darbdavio prašymo Migracijos departamentui pateikimas pagal Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties nuostatas nereiškia neatšaukiamo jo įsipareigojimo suteikti užsieniečiui darbą. Be to, aplinkybė, jog būsimas darbdavys teikia duomenis apie darbuotojo kvalifikaciją Migracijos departamentui, nesuponuoja išvados, kad buvo įvykdyti DK 32, 33 straipsniuose įtvirtinti darbo sutarties sudarymo reikalavimai (konkrečiu atveju nepagrindžia, jog būsimas darbdavys sutiko, kad užsienietis turi kvalifikaciją, kurią nurodė turįs ir kuri yra būtina darbo funkcijai atlikti). Įstatymu nėra draudžiama darbdaviui prieš sudarant su būsimu darbuotoju darbo sutartį patikrinti, ar būsimas darbuotojas sugebės atlikti sutartas darbo funkcijas, ar jis turi reikiamą kvalifikaciją, gebėjimus, o nustačius, kad pateikti duomenys neatitinka realių gebėjimų, nesudaryti su juo sutarties (pvz., darbdavio rengiami konkursai, kurių metu vienodus diplomus turintys asmenys parodo skirtingus gebėjimus). Nenustačius darbdavio nesąžiningų veiksmų, nėra pagrindo spręsti dėl būsimo darbuotojo teisės į žalos atlyginimą DK 41 straipsnio 2 dalies pagrindu.

Civilinė byla Nr. [3K-3-108-1120/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Sprendamas ginčą dėl darbo sutarties nutraukimo, kai darbuotojo funkcija darbdaviui tampa perteklinė, santykio su garantija darbuotojui, atsisakiusiam dirbti už sumažintą darbo užmokestį, ir darbo santykių tęstinumo perduodant verslą aiškinimo, kasacinis teismas konstatavo:

Darbdaviui pakeitus darbo užmokesčio mokėjimo tvarką ir sumažinus darbuotojui darbo užmokestį, darbuotojas, nesutikęs su sumažintu darbo užmokesčiu, negali būti atleistas iš darbo vadovaujantis DK 57 straipsnio 1 dalies 3 punktu dėl jam DK 45 straipsnio 2 dalyje taikomos garantijos. Tačiau tai nereiškia, kad darbo teisiniai santykiai tarp šalių teisėtai negalėtų pasibaigti kitais įstatyme įtvirtintais pagrindais. Todėl nėra pagrindo DK 45 straipsnio 2 dalyje darbuotojams įtvirtintos garantijos ir DK 57 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtinto vieno iš darbo sutarties nutraukimo pagrindų aiškinti taip, kad, darbuotojui nesutikus su sumažintu darbo užmokesčiu ir darbdaviui vėliau vykdant darbo organizavimo pakeitimus ir dėl jų atleidžiant darbuotojus, toks darbo sutarčių nutraukimas visais atvejais turėtų būti pripažįstamas neteisėtu. Atleidimo teisėtumas DK 57 straipsnio 1 dalies 1 punkto pagrindu turi būti vertinamas pagal jam taikytinus reikalavimus, nepriklausomai nuo to, ar iki darbo organizavimo pakeitimų darbuotojui buvo siūloma dirbti už sumažintą darbo užmokestį. Darbuotojo atliekama darbo

funkcija gali būti pripažinta pertekline tiek tuo atveju, kai darbdavys apskritai atsisako tam tikros veiklos, tiek ir tuomet, kai darbdavys nusprendžia, kad tą veiklą vykdys ne pats, bet pasitelkdamas trečiąjį asmenį.

Atsakovei (bendrovei) nebuvo perduota jokia organizuota išteklių visuma, kuria naudojantis būtų galima vykdyti ūkinę veiklą; atsakovė (bendrovė), prieš sudarydama sutartį su atsakove (darbdave), užsiėmė ta pačia veikla ir po sutarties sudarymo šią veiklą tęsė savo turimais ištekliais; vienintelis dalykas, kuris buvo suteiktas atsakovei (bendrovei), – tai teisė (ir pareiga) gaminti dantų protezus atsakovės (darbdavės) užsakymu, tačiau vien vykdomos funkcijos panašumas nėra pakankamas pagrindas konstatuoti verslo perdavimo faktą, todėl nagrinėjamu atveju nėra teisinio pagrindo konstatuoti verslo dalies perdavimo 2001 m. kovo 12 d. Europos Sąjungos Tarybos direktyvos 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo bei DK 51 straipsnio prasme.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-95-1249/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kitoje byloje kasacinis teismas, sprenddamas darbuotojo, sukėlusio interesų konfliktą ir padariusio šiurkštų darbo pareigų pažeidimą, atleidimo iš pareigų teisėtumo klausimą, pažymėjo:

Interesų konfliktas darbo santykių kontekste – tai situacijos, kai darbuotojui gali tekti veikti prieš darbdavio interesą, nes jis yra susijęs su kitu fiziniu ar juridiniu asmeniu finansiniais ar kitokiais santykiais ir turi veikti to asmens interesais, ir (arba) darbuotojas turi savo asmeninių interesų, prieštaraujančių darbdavio interesams. Interesų konflikto situacija dar nereiškia, kad darbdavio interesai bus neišvengiamai pažeisti, kadangi DK 24 straipsnio formuluotė suponuoja, jog darbo sutarties šalys privalo vengti jau vien interesų pažeidimo grėsmės. Ieškovas (darbuotojas) buvo įsipareigojęs vengti interesų konflikto, taigi vengti ne vien veikimo prieš darbdavio interesą, bet ir paties buvimo tokioje situacijoje, kuri keltų nuolatinę grėsmę darbdaviui. Taigi ieškovas nepagrindė, jog atsakovas (darbdavys) pažeidė savo diskrecijos ribas, nustatydamas, kad ieškovo darbas atsakovo konkurento įmonėje bus laikomas interesų konfliktu. Tokia interesų konflikto samprata neprieštarauja DK normoms ir (ar) darbo teisės principams.

Ieškovas, pažeisdamas darbo sutarties sąlygas, siekė įsidarbinti atsakovo konkurento įmonėje, todėl jo veiksmai kaltės aspektu pagrįstai kvalifikuoti kaip tyčiniai. Kadangi dėl ieškovo darbo konkuruojančioje įmonėje galėjo kilti neigiamų padarinių atsakovo verslui, atsakovas turėjo teisę netoleruoti tokių jo interesams prieštaraujančių darbuotojo veiksmų ir spręsti dėl darbo santykių nutraukimo.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-49-1120/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kasacinis teismas, sprenddamas dėl imuniteto valstybei nuo Lietuvos Respublikos teismų jurisdikcijos (ne)taikymo iš darbo teisinių santykių kilusiame ginče ir darbuotojo vykdytų funkcijų vertinimo pagal 2004 m. gruodžio 2 d. Jungtinių Tautų konvencijos dėl valstybių ir jų turto jurisdikcijos imunitetų (toliau–Konvencija) 11 straipsnio 2 dalies a punkte įtvirtintą išimtį, nurodė:

Nei Konvencijoje, nei tarptautinėje teisėje ir jos praktikoje nėra nustatytas užsienio valstybės diplomatinėje atstovybėje dirbančių asmenų pareigybių sąrašas, kuris leistų vienareikšmiškai identifikuoti asmenis, vykdančius valstybės valdžios funkcijas. Taip pat neapibrėžta, kurie darbuotojai atlieka tik techninio ar administracinio pobūdžio užduotis, nesusijusias su valstybės suverenių funkcijų įgyvendinimu, ir todėl jų veikla laikytina priklausančia privatinės teisės reguliavimo sričiai.

Vien ta aplinkybė, jog darbuotojas eina pareigas, kurių funkcijos yra glaudžiai susijusios su valdžios įgaliojimų vykdymu, savaime nereiškia, kad jis atlieka konkrečias funkcijas įgyvendindamas valstybės valdžią. Tam, kad darbuotojo vykdytas darbo funkcijas būtų pagrindas pripažinti kaip konkrečias įgyvendinant valstybės valdžią, pirmiausia turi būti nustatytos realiai darbuotojo vykdytos funkcijos, jų

turiny ir tik tada sprendžiama dėl jų santykio su valstybės valdžios įgyvendinimu. Vertinant, ar darbuotojo vykdomos funkcijos gali būti pripažįstamos kaip atliekamos įgyvendinant valstybės valdžią, reikšmės gali turėti ir tų pareigų svarba, darbuotojui keliami kvalifikacijos reikalavimai, darbuotojui reikalingi įgūdžiai ir kompetencijos, atsakomybė, pavaldumas, galimybė priimti savarankiškus sprendimus ir priimamų sprendimų pobūdis, tai, ar tokių funkcijų vykdymas yra galimas privačiame sektoriuje. Vertinant atliekamų pareigų svarbą, reikšmės gali turėti ir pareigybės lygis.
Civilinė byla Nr. [3K-3-119-701/2025](#) (aktyvi nuoroda)

GINČAI DĖL SUTUOKTINIŲ IR SUGYVENTINIŲ TURTO

Šeima – vienas svarbiausių visuomenės ir valstybės gyvavimo ir funkcionavimo pagrindų, kurio deramą apsaugą garantuoja Konstitucija, saugodama, be kita ko, vaikystę, tėvystę, motinystę. Deja, šeimos gyvenimas ne visuomet klostosi sėkmingai, todėl, neišsprendus kilusių nesutarimų, asmenims neretai tenka kreiptis į teismą. Bylų nagrinėjimas dėl šeimos turto teisinio režimo dažnai nesibaigia pirmosios bei apeliacinės instancijos teismuose, o galutinis žodis tariamas LAT. Šis, vykdydamas įstatymo jam nustatytą pareigą formuoti vienodą teismų praktiką, 2025 metais pateikė reikšmingų naujų išaiškinimų bylose dėl sutuoktinių ir sugyventinių turto. Apžvelgiamu laikotarpiu kasacinis teismas sprendė klausimus dėl įrodinėjimo pareigos paskirstymo, sprendžiant dėl kompensacijos už bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės sumažėjimą, taip pat sprendė turto, įgyto nenutraukus santuokos įstatyme nustatyta tvarka, pripažinimo kartu gyvenusių nesusituokusių asmenų bendrąja daline nuosavybe klausimą, dėl sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės teisės prezumpcijos ir jos nugincijimo, pasisakė dėl asmeninės ir bendrosios ūkininko ūkio veikloje dalyvaujančių sutuoktinių nuosavybės.

Santuokos nutraukimo byloje, kurioje ieškovas prašė priteisti iš atsakovės kompensaciją dėl bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės sumažinimo, kasacinis teismas pasisakė dėl įrodinėjimo pareigos paskirstymo, sprendžiant dėl kompensacijos už bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės sumažėjimą. Kasacinis teismas nurodė:

Aplinkybė, kad po santuokos sudarymo sutuoktinių įgytas turtas yra jų bendroji jungtinė nuosavybė, yra preziumuojama (Civilinio kodekso (CK) 3.87 straipsnio 1 dalis, 3.88 straipsnio 2 dalis). Visų pirma, ši sutuoktinių turto bendrumo prezumpcija reiškia, kad sutuoktinis, teigiantis, jog tam tikras turtas yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, nes jis yra įgytas sudarius santuoką, neprivalo šio teiginio įrodinėti, kadangi ši aplinkybė preziumuojama pagal įstatymą. Antra, sutuoktinis, teigiantis, kad tam tikras turtas, įgytas sudarius santuoką, nėra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, privalo šį teiginį įrodyti (CK 3.88 straipsnio 2 dalis).

Atsakovės banko sąskaitoje santuokos metu buvusios lėšos pripažintinos bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe, kol atsakovė neįrodė priešingai ir nepaneigė šios prezumpcijos. Taigi ne ieškovas turėjo įrodinėti atsakovės išleistų lėšų kilmę, o atsakovė, siekdama paneigti bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės prezumpciją, turėjo pateikti įrodymus, patvirtinančius, kad jos gautos ir išleistos lėšos neatitinka CK 3.88 straipsnio 1 dalyje išvardytų kriterijų.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-21-781/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kasacinis teismas sprendė turto, įgyto nenutraukus santuokos įstatyme nustatyta tvarka, pripažinimo kartu gyvenusių nesusituokusių asmenų bendrąja daline nuosavybe klausimą. Byloje ieškovė prašė pripažinti jai nuosavybės teisę į pusę jos mirusio sugyventinio vardu registruotų turto objektų. Kadangi

vyras gyveno su ieškove nenutraukęs anksčiau su kita moterimi sudarytos santuokos, po jo mirties turtą paveldėjo atsakovai – jo sutuoktinė ir vaikai. Kasacinis teismas išaiškino:

Tarpusavyje nesusituokę asmenys, kartu gyvendami ir tvarkydami bendrą ūkį, pagal susitarimą bendrą turtą, priklausantį jiems bendrosios dalinės nuosavybės teise, gali sukurti tik savo asmeninėmis lėšomis ar jiems asmeninės nuosavybės teise priklausančiu kitu turtu, bet ne lėšomis ar kitu turtu, priklausančiais jiems ir jų sutuoktiniams, su kuriais santuokiniai ryšiai faktiškai nutraukti, bendrosios jungtinės nuosavybės teise. Bendroji jungtinė nuosavybės teisė reiškia, kad nuosavybės teisės dalys nėra nustatytos (CK 4.73 straipsnio 1 dalis). Nenuginčijus bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės prezumpcijos ir nenustačius šios nuosavybės rūšies pabaigos teisinio pagrindo bei sutuoktiniui, su kuriuo santuoka nebuvo nutraukta įstatyme nustatyta tvarka, priklausančios turto dalies, toks turtas negali būti pripažįstamas nesusituokusių asmenų (sugyventinių) bendrąja daline nuosavybe. Kitaip tariant, tas pats daiktas ar kitas turtas vienu metu negali būti ir bendrosios jungtinės, ir bendrosios dalinės nuosavybės objektas.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-29-378/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kasacinis teismas taip pat sprendė ginčą dėl sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės teisės prezumpcijos ir jos nugincijimo. Byloje ieškovė prašė teismo pripažinti ginčo butą jos asmenine nuosavybe, teigdama, kad butas įgytas santuokos metu už jos asmenines lėšas – investicinius čekius ir grynuosius pinigus. Kasacinis teismas išaiškino:

Faktas, jog tam tikras turtas priklauso asmeninei vieno sutuoktinio nuosavybei, gali būti įrodytas tik rašytiniais įrodymais, išskyrus atvejus, kai įstatymas leidžia liudytojų parodymus arba to turto prigimtis ir pobūdis patys savaime įrodo, kad turtas yra vieno sutuoktinio asmeninė nuosavybė (CK 3.89 straipsnio 2 dalis). Taigi įstatymas byloje dėl bendrosios jungtinės nuosavybės teisės prezumpcijos nugincijimo nustato įrodymų leistinumo ribojimus įrodymų formos aspektu. Šie įrodymų leistinumo ribojimai aiškintini kaip pirmenybę suteikiantys rašytiniams įrodymams, bet ne kaip visiškai užkertantys galimybę byloje reikšmingas faktines aplinkybes nustatyti remiantis liudytojų parodymais. Civilinė byla Nr. [e3K-3-31-943/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kitoje byloje ieškovas prašė teismo pripažinti niekine ir negaliojančia jo, kaip pirkėjo, su atsakovu, kaip pardavėju, sudarytą žemės ūkio technikos pirkimo–pardavimo sutartį. Ieškovas nurodė, kad atsakovas neturėjo teisės perduoti jam sutarties dalyko, kadangi žemės ūkio technikos savininkas buvo trečiasis asmuo (atsakovo sutuoktinė). Kasacinis teismas dėl asmeninės ir bendrosios ūkininko ūkio veikloje dalyvaujančių sutuoktinių nuosavybės pažymėjo:

Vien aplinkybė, jog atitinkamas turtas gali būti arba yra naudojamas ūkininko ūkyje, savaime nepakeičia turto nuosavybės formos, tam yra būtina aiški ir nedviprasmiška turto savininko valia. Taigi tai, kad trečiasis asmuo (atsakovo sutuoktinė) įsteigė ūkininko ūkį santuokos su atsakovu metu, nesudaro pagrindo teigti, kad jai asmeninės nuosavybės teise priklausanti technika, nesant turto perleidimo faktą patvirtinančio dokumento ir aiškiai išreikšto ketinimo, tapo bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe.

CK 3.91 straipsnio nuostatos dėl turto jungtinės nuosavybės teisinės formos turi būti aiškinamos kaip reglamentuojančios situacijas, kai turtas, buvęs sutuoktinių bendrąja jungtine nuosavybe, yra skiriamas funkcionuoti įmonei (ūkiui, verslui), kurią įsteigia vienas sutuoktinis po santuokos sudarymo. Priešingas aiškinimas, t. y. kad vieno iš sutuoktinių turėtas turtas asmeninės nuosavybės teise, įsteigus įmonę ar įregistravus ūkininko ūkį, savaime, be CK 4.47 straipsnyje įtvirtintų nuosavybės teisės įgijimo pagrindų (savininko valios, išreikštos įstatyme numatyta forma), tampa bendrąja jungtine nuosavybe, neatitiktų CK 3.88 ir 3.89 straipsnių ir jiems prieštarautų, įskaitant 1 dalies 2 punkte ir 3 dalyje įtvirtintas

nuostatas, reglamentuojančias asmeninę sutuoktinių nuosavybę, tiek CK 3.90 straipsnio nuostatas, reglamentuojančias turto, kuris yra asmeninė sutuoktinių nuosavybė, pripažinimą bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-133-916/2025](#) (aktyvi nuoroda)

NUOSAVYBĖS TEISĖS ĮGYVENDINIMAS IR GYNIMAS

Subjektinė nuosavybės teisė CK 4.37 straipsnio 1 dalyje apibrėžiama kaip teisė savo nuožiūra, nepažeidžiant įstatymų ir kitų asmenų teisių ir interesų, valdyti, naudoti nuosavybės teisės objektą ir juo disponuoti. Vadinasi, nors savininkas savo nuožiūra gali pasirinkti, kaip įgyvendins nuosavybės teisės turinį sudarančias teises (valdys, naudos nuosavybės teisės objektą, juo disponuos), jis negali pasirinkti tokio šių teisių įgyvendinimo būdo, kuriuo būtų pažeisti įstatymai ir (ar) kitų asmenų teisės ir interesai. Taigi, kadangi savininko teisių įgyvendinimą riboja įstatymai bei būtinumas paisyti (nepažeisti) kitų asmenų teisių ir interesų, įgyvendindamas nuosavybės teisės turinį sudarančias teises, savininkas privalo laikytis įstatymuose nustatytų reikalavimų, be kita ko, tų, kurie skirti viešajam interesui tenkinti, taip pat savo, kaip savininko, teisių įgyvendinimą derinti su kitų asmenų, kitų savininkų teisėmis ir interesais. LAT 2025 metais išnagrinėjo ne vieną bylą, susijusią su nuosavybės teisės įgyvendinimu ir jos gynimu. Apžvelgiamu laikotarpiu kasacinis teismas sprendė klausimus dėl bendraturčių teisių, žemės sklypų savininkų teisių ir pareigų, valstybės ir privačių asmenų bendrosios dalinės nuosavybės įgyvendinimo, žemės servituto nustatymo administraciniu aktu, žemės sklypo pertvarkymo, taip pat dėl statinių išpirkimo ir kompensacijos pasibaigus valstybinės žemės nuomos sutarčiai, dėl statiniams eksploatuoti reikalingų žemės sklypo dalių nustatymo, valstybinės žemės sklypo nuomos teisės perleidimo bei įrodinėjimo dalyko ir įrodinėjimo pareigos paskirstymo bylose dėl civilinio turto konfiskavimo.

Sprendamas dėl bendraturčių teisės disponuoti bendroje banko sąskaitoje esančiais pinigais įgyvendinimo, kasacinis teismas pažymėjo:

Banko sąskaitos sutarties dalykas skirtas tam, kad būtų nustatyti kliento ir banko tarpusavio įsipareigojimai, susiję su pinigų priėmimu ir įskaitymu į banko kliento vardu atidarytą sąskaitą, taip pat operacijų su kliento lėšomis atlikimu bei sumokėjimu bankui už suteiktas paslaugas ir atliktas operacijas. Šios sutarties paskirtis nėra bendraturčių vidinių bendrosios nuosavybės teisinių santykių sureguliuavimas tais atvejais, kai sudaroma bendra banko sąskaitos sutartis, pagal kurią sąskaitą banke atidaro ir bendras lėšas į sąskaitą įneša du ar daugiau asmenų – bendraturčių. Dviejų ar daugiau asmenų atidarytoje bendroje banko sąskaitoje įneštų pinigų teisinį režimą apibrėžia patys banko klientai – bendros sąskaitos turėtojai. Jeigu jie susitaria, jog į banko sąskaitą įneštos lėšos yra jų bendroji nuosavybė, šį turtą, kaip bendraturčiai, jie valdo, naudoja ir juo disponuoja bendru sutarimu.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-139-381/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Išsprendęs klausimą dėl kompensacijos už vienam iš bendraturčių tenkančią naudotis didesnę ginčo buto dalį, kasacinis teismas konstatavo:

Kai, nustatant naudojimosi ginčo butu modernizuotame daugiabučiame gyvenamajame name tvarką, vienam bendraturčiui skiriama naudotis didesne buto dalimi nei jo dalis bendrosios dalinės nuosavybės teisėje, tai teismas kitam bendraturčiui dėl to priteistingą kompensaciją apskaičiuoja pagal to buto rinkos vertę, kuri nustatyta kaip buto, esančio modernizuotame name.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-78-701/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Byloje, kurioje buvo keliamas teisės klausimas dėl kiemo aikštelės pripažinimo daugiabučio gyvenamojo namo priklausiniu, kasacinis teismas atkreipė dėmesį į šiuos dalykus:

Kiemo aikštelę ir daugiabutį gyvenamąjį namą sieja nuolatinis funkcinis ryšys – siekiant naudoti pagal paskirtį daugiabutį gyvenamąjį namą, yra būtina naudotis pagal paskirtį (automobiliams saugoti) ir šalia jo esančia aikštele. Taigi aikštelė – tai daugiabučio gyvenamojo namo priklausinys. Tai, kad priklausiniu esantis daiktas nuosavybės teise priklauso ne pagrindinio daikto savininkui, o kitam asmeniui, savaime nereiškia, kad šių daiktų negali sieti bendra ūkinė paskirtis ir jie negali būti pripažinti pagrindiniu daiktu ir jo priklausiniu. Situacija, kai priklausiniu buvęs daiktas, neperleistas kartu su pagrindiniu daiktu, nustoja būti jo priklausiniu, yra galima, tačiau tam, kad toks daiktas prarastų priklausinio savybes, nepakanka nustatyti tik faktą, jog pagrindinis daiktas ir priklausinys priklauso skirtingiems asmenims, o yra būtina nustatyti aplinkybę, kad priklausinys nustojo tarnauti pagrindiniam daiktui.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-81-403/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Byloje, kurioje buvo spęsta dėl žemės sklypo savininko teisės pažeidimo, kai nesilaikoma reikalavimų formuojant gretimo žemės sklypo reljefą, kasacinis teismas išaiškino:

Viena iš būtinųjų negatorinio ieškinio (CK 4.98 straipsnis) patenkinimo sąlygų yra ieškovo nuosavybės teisės pažeidimas. Ieškovas, įrodinėdamas savo, kaip daikto savininko, teisės pažeidimą, turi nurodyti, kokie atsakovo veiksmai (neveikimas) lemia tai, jog ieškovas negali arba jam trukdoma naudotis savo daiktu pagal paskirtį. Atsakovai yra atsakingi už jiems nuosavybės teise priklausančio žemės sklypo reljefo formavimą, jo atitiktą teisės aktuose nustatytiems reikalavimams. Kadangi atsakovų sklypo reljefas suformuotas su nuolydžiu į ieškovų sklypo pusę, pagal statybos techninio reglamento STR 2.02.09:2005 „Vienbučiai ir dvibučiai gyvenamieji pastatai“ 9.5 papunktį būtent atsakovams tenka pareiga imtis priemonių siekiant užtikrinti, jog iš jų sklypo paviršinės nuotekos nepatektų į ieškovų sklypą ir taip nepažeistų pastarųjų teisių bei teisėtų interesų. Siekiant užtikrinti šalių interesų pusiausvyrą, atsakovams turi būti leidžiama patiems pasirinkti, kokių konkrečių pagal statybos techninio reglamento STR 2.02.09:2005 „Vienbučiai ir dvibučiai gyvenamieji pastatai“ 9.5 papunktio nuostatas leistinu būdu nuvesti paviršines nuotekas iš savo sklypo, nepažeidžiant ieškovų teisių.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-3-403/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kasacinis teismas taip pat pasisakė dėl sklypų savininkų pareigos apmokėti sklypams pagal paskirtį naudoti būtinos inžinerinės infrastruktūros sukūrimo ir išlaikymo išlaidas:

Pagal CK 4.40 straipsnio 1 dalyje nustatytą reguliavimą, mažaaukščių gyvenamųjų namų statybai skirtų sklypų savininkams bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso kiti 5 sklypai su juose esančiais nekilnojamaisiais daiktais, be kita ko, inžinerinės infrastruktūros objektais, jeigu įstatymo ar sutarties nenustatyta kitaip. Todėl ieškovei (gyvenamųjų namų statybos bendrijai) kyla pareiga įrodyti, kad inžinerinės infrastruktūros objektai, kurie jau sukurti ir (ar) kurie pagal detalų planą turi būti sukurti ir bus sukurti ateityje, nuosavybės teise priklauso (priklausys) mažaaukščių gyvenamųjų namų statybai skirtų sklypų savininkams bendrosios dalinės nuosavybės teise. Atsakovei (kuri nėra gyvenamųjų namų statybos bendrijos narė, bet yra mažaaukščių gyvenamųjų namų teritorijoje esančių dviejų žemės sklypų savininkė) kyla pareiga įrodyti, kad pagal įstatymą ar sutartį inžinerinės infrastruktūros objektai, kurie jau sukurti ir (ar) kurie pagal detalų planą turi būti sukurti ir bus sukurti ateityje, nuosavybės teise priklauso (priklausys) ne mažaaukščių gyvenamųjų namų statybai skirtų sklypų savininkams bendrosios dalinės nuosavybės teise, o kitam asmeniui (kitiems asmenims). Dėl to visas mažaaukščių gyvenamųjų namų statybai skirtiems sklypams pagal paskirtį naudoti būtinos inžinerinės infrastruktūros sukūrimo ir

išlaikymo išlaidas privalo apmokėti kitas asmuo (kiti asmenys).

Civilinė byla Nr. [e3K-3-137-403/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Byloje dėl valstybės ir privačių asmenų bendrosios dalinės nuosavybės įgyvendinimo, žemės servituto nustatymo administraciniu aktu, žemės sklypo pertvarkymo kasacinis teismas konstatavo:

Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos, kaip valstybės patikėtinė, neturi teisės atstovaudama valstybei, kaip bendrosios dalinės nuosavybės teisės subjektui, vienašališkai pertvarkyti žemės sklypo, priklausančio valstybei ir privatiems asmenims bendrosios dalinės nuosavybės teise, nustatyti ar pakeisti naudojimosi sklypu tvarkos ir, nesant įstatyme įtvirtinto pagrindo, nustatyti žemės sklypo servitutą administraciniu aktu ar kitaip vienašališkai įgyvendinti bendrosios dalinės nuosavybės teisę. Visi šie klausimai, nesant susitarimo tarp bendraturčių, turi būti sprendžiami teismo įstatymo nustatyta tvarka.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-50-469/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Byloje, kurioje kilo ginčas dėl statinių išpirkimo ir kompensacijos pasibaigus valstybinės žemės nuomos sutarčiai, kurioje buvo įtvirtinta, jog pastatų rekonstrukcija ir naujų statyba vykdoma pagal savivaldybės sprendimu patvirtintą teritorijos detalų planą ir gavus nuomotojo sutikimą, kasacinis teismas pateikė tokius išaiškinimus:

Kadangi administraciniai teismai savivaldybės sprendimą, kuriuo buvo patvirtintas teritorijos detalusis planas, pripažino prieštaraujančiu aukštesnės galios teisės aktams, todėl po administracinių teismų procesinių sprendimų įsiteisėjimo ieškovas negalėjo turėti teisėto lūkesčio, kad, pasibaigus valstybinės žemės nuomos terminui, sutartys bus pratęstos ir kad, atstačius statinius, vykdant kapitalinį remontą, jam už tokius statinių pagerinimus bus kompensuota. Statinių savininkas, žinodamas apie nuomos termino pabaigą ir būsimą pareigą atlaisvinti nuomojamą žemės sklypą, tačiau nusprendęs atstatyti statinį, prisiima finansines statinio remonto išlaidas. Ieškovas, įsiteisėjus administracinių teismų procesiniams sprendimams, turėjo galimybę pasinaudoti kitais savo teisių gynimo būdais (pvz., reikalauti nuomos sutarčių nutraukimo ir (ar) nuostolių atlyginimo), tačiau to nepadaręs ir nusprendęs, likus trejiems metams iki nuomos sutarčių pabaigos, atlikti kapitalinį remontą, nors žinojo apie būsimą pareigą atlaisvinti nuomojamus žemės sklypus, sąmoningai prisidėjo prie statinių pašalinimo išlaidų padidėjimo.

Atsakovei (Nacionalinei žemės tarnybai) nekyla pareiga išpirkti statinius tokios būklės, kokios jie buvo nuomos sutarčių pabaigoje, tačiau ieškovas turi teisėtą lūkestį į kompensaciją už statinių dalis (fragmentus), išlikusias iki administracinių teismų procesinių sprendimų įsiteisėjimo. Be kita ko, statinių dalys (jų fragmentai), išlikusios iki šių sprendimų įsiteisėjimo, turi būti griaunamos atsakovės sąskaita, o statinių atstatymo, vykdant kapitalinį remontą, pagrindu pagerinta dalis – ieškovo sąskaita.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-57-1075/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kasacinis teismas byloje dėl valstybinės žemės sklype esantiems savarankiškai funkcionuojantiems statiniams eksploatuoti reikalingų žemės sklypo dalių nustatymo pažymėjo:

Atsakovė (Nacionalinė žemės tarnyba) turėjo diskreciją nustatyti įsakymu žemės sklypo dalis, reikalingas jame esantiems savarankiškai funkcionuojantiems statiniams eksploatuoti, tačiau ši atsakovės teisė nėra absoliuti – atsakovė negali nustatyti tokių žemės sklypo dalių pasikliaudama vien tik savo nuožiūra, nepaisydama teisės aktuose nustatytų reikalavimų, taikytinų disponuojant valstybine žeme. Atsakovės pareiga nustatyti žemės sklypo dalis, reikalingas jame esantiems savarankiškai funkcionuojantiems statiniams ir įrenginiams eksploatuoti, neapsiriboja ir vien tik formaliu asmens, pageidaujancio pirkti ar nuomoti žemės sklypo dalį, pateiktame plane išskirtų žemės sklypo dalių patvirtinimu priimant įsakymą. Atsakovė, gavusi planą su išskirtomis žemės sklypo dalimis,

reikalingomis jame esantiems savarankiškai funkcionuojantiems statiniams ir įrenginiams eksploatuoti, prieš patvirtindama jį įsakymu, visų pirma turi įvertinti, ar šiame plane išskirtos žemės sklypo dalys atitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus ir užtikrina žemės perleidimo lengvatine tvarka tikslą – galimybę naudoti statinius pagal paskirtį.

Atsakovė, įsakymu nustačiusi žemės sklypo dalis, reikalingas jame esantiems statiniams eksploatuoti, turi pareigą motyvuoti ir pagrįsti savo priimtą sprendimą, taip užtikrindama, kad visiems suinteresuotiems asmenims būtų aiškūs jo priėmimo motyvai, ir užkirsdama kelią abejonėms, kad sprendimas paskirti atitinkamas žemės sklypo dalis konkreitiems jame esantiems statiniams eksploatuoti buvo priimtas neobjektyviai, atsižvelgiant tik į asmens, pateikusio žemės sklypo planą, kurio pagrindu buvo priimtas įsakymas, interesus ir nepaisant kitų jame esančių statinių savininkų poreikio juos naudoti pagal paskirtį.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-42-1120/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Byloje dėl valstybinės žemės sklypo nuomos teisės perleidimo nekilnojamojo daikto pirkimo–pardavimo sutartimi kasacinis teismas išaiškino:

Kai Nacionalinė žemės tarnyba yra išreiškusi sutikimą dėl konkretaus nuomojamo valstybinės žemės sklypo dalies dydžio nuomos teisės perleidimo, tai šis sutikimas įpareigoja Nacionalinę žemės tarnybą įforminti valstybinės žemės nuomos sutartį su naujuoju pastatų savininku sutikime nurodytomis sąlygomis. Tačiau galima situacija, kai vėliau paaiškėja, jog, vadovaujantis imperatyviu valstybinės žemės teisiniu reguliavimu, naujam statinių savininkui turi būti išnuomotas kitokio dydžio valstybinės žemės sklypas statiniams eksploatuoti (dėl to, kad pasikeitė statinių skaičius ar dydis, ar paaiškėjus, kad sudarant žemės nuomos sutartį jis buvo netinkamai nustatytas, ar dėl kitų priežasčių). Tokiu atveju valstybinės žemės nuomos sutartis gali būti keičiama ir inicijuojamas jos pakeitimas CK 6.223 straipsnyje įtvirtintais pagrindais ir nustatyta tvarka, ir tai nesuponuoja Nacionalinės žemės tarnybos sutikimo perleisti nuomos teisę negaliojimo.

Civilinė byla Nr. [e3K-7-25-378/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kasacinis teismas apžvelgiamais metais taip pat sprendė klausimą dėl įrodinėjimo dalyko ir įrodinėjimo pareigos paskirstymo bylose dėl civilinio turto konfiskavimo, minėtoje byloje išaiškinta:

Civilinio turto konfiskavimo įstatymas (toliau–CTKĮ) turi būti aiškinamas ir taikomas atsižvelgiant į jo tikslą, t. y. į organizuoto nusikalstamumo, korupcijos ir savanaudiškų nusikaltimų prevenciją. Šis tikslas negalėtų būti pasiektas, jei jame įtvirtinta turto neteisėtumo prezumpcija būtų taikoma formaliai, neatsižvelgiant į turto sąsajas su neteisėta (nusikalstama) veikla, kuriai užkardyti CTKĮ ir yra skirtas. Bylose dėl civilinio turto konfiskavimo teismas negali susiaurinti įrodinėjimo dalyko ir apsiriboti vien tik CTKĮ 2 straipsnio 2 dalyje nurodytų aplinkybių, kurioms esant preziumuojama, jog turtas nėra gautas teisėtu būdu, nustatymu.

Ieškovui (viešąjį interesą ginančiam prokurorui) civilinio turto konfiskavimo byloje tenka pareiga įrodyti ne tik turto valdymo nuosavybės teisę faktą, jo vertę ir CTKĮ 2 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos prezumpcijos sąlygas, bet ir prašomo konfiskuoti turto ryšį su neteisėta (galimai nusikalstama) veikla, kurios prevencijai skirtas CTKĮ, kitaip tariant, prokuroras turi pareigą įrodyti, kad civilinis turto konfiskavimas kaip priemonė yra būtina CTKĮ tikslui pasiekti. Vien tai, kad asmeniui buvo pareikšti įtarimai dėl CTKĮ 2 straipsnio 2 dalies 1 punkte išvardytų nusikaltimų, savaime nepatvirtina jo turimo turto kilmės ryšio su neteisėta (nusikalstama) veikla. Priešingu atveju atsakovams civilinio turto konfiskavimo bylose būtų užkraunama pernelyg didelė įrodinėjimo našta, o proceso pusiausvyra būtų iškreipta valstybės naudai.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-15-781/2025](#) (aktyvi nuoroda)

SANDORIŲ NEGALIOJIMAS, RESTITUCIJA IR NUOSTOLIAI

Sandorių negaliojimo institutas skirtas nukentėjusiai sandorio šaliai apsaugoti, civilinių teisinių santykių teisėtumui, teisingumui, sąžiningumui ir protingumui užtikrinti, taip pat civilinių teisinių santykių stabilumui išsaugoti. Sandorių negaliojimo pagrindų, įtvirtintų tiek CK, tiek specialiųjų įstatymų normose, įvairovė lemia, kad sandorių negaliojimo normų aiškinimas ir taikymas – viena iš aktualiausių kiekvienų metų kasacijos temų, kurių plėtojant kasaciniam teismui paprastai tenka spręsti teisės problemas ypatingomis faktinėmis aplinkybėmis išsiskiriančiose bylose. Pripažinus sandorį negaliojančiu ar nutraukus sutartį, kyla teisinių pasekmių taikymo, nuostolių apskaičiavimo klausimų, tad jų analizei 2025 metais kasacinis teismas skyrė nemenką dėmesį.

Vienoje iš bylų, pasisakydamas dėl trijų beveik vienu metu sudarytų sandorių apsimestinio pobūdžio ir jų galiojimo, kasacinis teismas akcentavo:

Kai tos pačios šalys vienu metu arba per trumpą laiko tarpą sudaro kelis sandorius, susijusius su tuo pačiu sutarčių dalyku, šie sandoriai aiškintini ne izoliuotai, o kartu, nes tik taip gali būti atskleista tikroji šalių valia, išreikšta susitarimų visetu. Dėl to turto pardavimo skolininko pasiūlytam pirkėjui aktas, nuomos sutartis ir nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo su atpirkimo teise sutartis vertintini kartu, atsižvelgiant į jų tikslus ir sudarymo aplinkybes. Iš į bylą pateiktų ir jų nagrinėjusių teismų vertintų įrodymų, be kita ko, ginčytų sandorių sudarymo aplinkybių akivaizdžiai matyti, kad ieškovas turėjo tikslą išsaugoti nuosavybės teisę į butą, kuriame yra ne tik jo, bet ir jo nepilnametės dukters, trečiųjų asmenų deklaruota gyvenamoji vieta, o minėti sandoriai buvo sudaryti nesant galimybės buto hipoteka užtikrinti paskolos grąžinimą, nes butas buvo areštuotas, dėl šio sandorio reikėjo gauti teismo sutikimą, kadangi bute gyveno nepilnametė.

Nurodytos aplinkybės sudarė esminį pagrindą kasaciniam teismui nuspręsti, kad ginčytos sutartys – tai apsimestiniai sandoriai, sudaryti siekiant pridengti paskolos ir buto įkeitimo (hipotekos) sutartis. Paskolos sutartis, kurią siekta pridengti kitais sandoriais, pripažinta galiojančia, kadangi ji atitiko paskolos santykius reglamentuojančias teisės normas, tačiau buto įkeitimo (hipotekos) sutartis, kaip imperatyviosioms įstatymo normoms dėl reikalavimo gauti teismo sutikimą prieštaraujantis sandoris, pripažinta negaliojančia.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-72-403/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Byloje, kurioje buvo sprendžiamas ginčas dėl atsakovės (žemės sklypų savininkės, tarpininkavimo paslaugų gavėjos) atsisakymo mokėti ieškovei (nekilnojamojo turto agentūrai, tarpininkei) komisinį mokesį, motyvuojant tuo, kad žemės sklypus atsakovė pardavė savarankiškai, kasacinis teismas pasisakė dėl vartotojo teises pažeidžiančių sutarties nuostatų negaliojimo:

Nekilnojamojo turto pardavimo tarpininkavimo sutarties sąlygos, pagal kurias paslaugos gavėjas privalo sumokėti atlygį net tuo atveju, kai tarpininkas realiai nesuteikė paslaugų, pažeidžia vartotojo teises ir yra nesąžiningos. Tarpininkavimo paslaugų sutarties tikslas buvo surasti žemės sklypų pirkėją, pasirašyti su juo avansinę sutartį ir parduoti šį turtą. Ieškovė neįrodė, kad būtų aktyviai ieškojusi pirkėjų ar atlikusi konkrečius veiksmus atsakovės naudai, kad būtų patyrusi išlaidų. Ieškovė atsakovės žemės sklypų pirkėjo nesurado, avansinės sutarties su pirkėju nesudarė, žemės sklypai buvo parduoti be ieškovės pagalbos, todėl atlyginimas pagal sutartį ieškovei nepriklauso.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-107-781/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kasacijos klausimai, susiję su sandorio pripažinimu niekiniu ir negaliojančiu dėl šio sandorio prieštaravimo tarptautinėms sankcijoms, kasmet papildo kasacinio teismo praktiką naujais aspektais. Štai vienoje byloje kasacinis teismas išaiškino:

Vien aplinkybė, kad tam tikras asmuo formaliai pats nėra įtrauktas į sankcijų sąrašus, nereiškia, jog sankcijų režimas jam nebus taikomas – už jo de facto (faktiškai) gali stovėti į sąrašą įtrauktas asmuo. Taigi, teismas, nagrinėdamas bylą dėl sandorio pripažinimo niekiniu ir negaliojančiu dėl šio sandorio prieštaravimo Europos Sąjungos taikomoms ribojamosioms priemonėms, turėjo pareigą ne tik įvertinti, ar ginčo sandorio šalis (šiuo atveju – atsakovė) yra tiesiogiai įtraukta į 2006 m. gegužės 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojančių priemonių Prezidentui Lukašenkai ir tam tikriems Baltarusijos pareigūnams I priedo sąrašą, bet ir nustatyti, ar ši sandorio šalis nėra valdoma ir (ar) kontroliuojama sankcionuotų asmenų, t. y. ar ginčo sandorio sudarymo metu nesankcionuotas asmuo de facto nebuvo valdomas ar kontroliuojamas sankcionuoto asmens.

Ginčo sutartimi ieškovės turtu užtikrinus kitos įmonės sutartinius įsipareigojimus atsakovei, kurios savininkė – valstybė, kurios vadovas yra įtrauktas į sankcijų sąrašą, teismams kilo pareiga įvertinti atsakovės ir nurodyto asmens ryšius, reikšmingus sprendžiant, ar atsakovė yra kontroliuojama ir (ar) valdoma sankcionuoto asmens.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-117-684/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kitoje apžvelgiamų metų byloje kasacinis teismas, pasisakydamas dėl vienašalės restitucijos taikymo sandoriuose nuginčijus juos *actio Pauliana* (Pauliano ieškinys) pagrindu, išaiškino:

Pagal bendrąją restitucijos taisyklę, kiekviena šalis privalo grąžinti kitai šaliai viską, ką gavo pagal negaliojančiu pripažintą sandorį. Teismas tik išimtiniais atvejais gali pakeisti restitucijos būdą arba apskritai jos netaikyti, jeigu dėl jos taikymo vienos iš šalių padėtis nepagrįstai ir nesąžiningai pablogėtų, o kitos atitinkamai pagerėtų. Taigi pagrindinis kriterijus, sprendžiant dėl restitucijos modifikavimo, yra asmenų, kuriuos paveiks restitucija, padėties disbalansas. Actio Pauliana byloje šalių nesąžiningumas neturėtų būti restitucijos modifikavimo pagrindas, kadangi, esant sudarytam atlygintiniam sandoriui, šalių nesąžiningumas yra viena iš sandorio pripažinimo negaliojančiu sąlygų. Taigi actio Pauliana byloje dėl atlygintinių sandorių tai reikštų, kad visais atvejais galima modifikuoti restitucijos būdą. Tai prieštarautų CK 6.145 straipsnio 2 dalyje įtvirtintai nuostatai, kurioje tiesiogiai nurodyta, jog restitucijos būdas gali būti keičiamas tik išimtiniais atvejais.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-87-1249/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kasacinis teismas šioje byloje taip pat išaiškino:

Skolininko piniginės prievolės kitai šaliai įvykdymas ne natūra, o kitais būdais nereiškia, kad kreditorius negavo prievolės įvykdymo. Prievolės įvykdymas natūra nėra vienintelis galimas prievolės pasibaigimo pagrindas. Atitinkamai vykdant piniginę prievolę kreditorius laikomas gavusiu įvykdymą ne tik tuo atveju, kai tiesiogiai iš skolininko gauna pinigus. Atliekant įskaitymą, nors pinigai tiesiogiai ir nėra sumokami kreditoriui, tačiau atitinkamai sumažėja kreditoriaus įsipareigojimas skolininkui, kitaip tariant, kreditorius taip pat laikomas gavusiu reikiamą įvykdymą.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-87-1249/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Civilinėje byloje, kurioje ieškovės piniginis reikalavimas pareikštas atsakovei dėl to, kad ši, nutraukus sutartį ir pritaikius restituciją, ieškovei grąžino prastesnės būklės (sugadintus) statinius, kasacinis teismas pasisakė dėl restitucijos taikymo išimčių nutraukus nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartį, nurodydamas:

Taikant restituciją, daiktą grąžinti privalanti šalis jį turi grąžinti tokios būklės, kokios gavo, atsižvelgiant į normalų daikto nusidėvėjimą. Jeigu daikto vertė sumažėjusi daugiau nei normalus daikto nusidėvėjimas, daiktą grąžinti privalanti šalis paprastai privalo atlyginti tokį normalų nusidėvėjimą viršijantį daikto vertės sumažėjimą. Tačiau nuo bendros restitucijos taisyklės galima nukrypti ir daikto vertės sumažėjimo nepriteisti ar jį sumažinti, jeigu pripažįstama, kad tai prieštarautų pačios sutarties esmei ar teisingumo, protingumo, sąžiningumo principams. Tai gali būti daroma atsižvelgiant į šalių elgesį, lėmusį sutarties nutraukimą, sutarties sudarymo aplinkybes ir tikslą, kitas reikšmingas aplinkybes, kurioms esant klasikinės restitucijos taikymas reikštų nesąžiningumą, neteisingumą vienos iš šalių atžvilgiu.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-157-611/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Pasisakydamas dėl teismo teisės savo iniciatyva pakeisti restitucijos būdą tokioje situacijoje, kai bylos nagrinėjimo metu įmonė, kurios akcijos buvo ginčijamų sandorių objektas, išregistruojama ir jos akcijos netenka vertės, kasacinis teismas pažymėjo:

Ieškovė ieškinį pareiškė būtent actio Pauliana pagrindu, siekdama apginti savo, kaip kreditorės, pažeistas teises ir patenkinti savo turimą kreditoriaus reikalavimą atsakovui. Taigi ginčo objektas buvo ne ginčijamu akcijų perleidimo sandoriu perleistos akcijos, o jų perleidimo sandorio pripažinimas negaliojančiu ir ieškovės, kaip kreditorės, teisių pažeidimo pašalinimas, patenkinant jos reikalavimą atsakovui. Toks pažeidimo pašalinimas galimas nepaisant to, jog turto (akcijų), perleisto ginčijamu sandoriu, neliko.

Restitucijos, kaip sandorio negaliojimo teisinės pasekmės, klausimas yra išvestinis iš klausimo dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu, o teismas turi diskreciją pakeisti restitucijos taikymo būdą, pasikeitus aplinkybėms ir nebelikus įmonės akcijų. Taigi, nors, pirmosios instancijos teismui nukreipus išieškojimą pagal ieškovės reikalavimus į bendrovės akcijas, bendrovė buvo likviduota ir restitucijos taikymas natūra nebeįmanomas, akcijų perleidimo sandorio pripažinimas negaliojančiu gali sukelti materialijų teisinių pasekmių ieškovei, teismui pakeitus restitucijos būdą.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-16-421/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Nuostolių atlyginimo ikisutartiniuose santykiuose aspektu kasacinis teismas suformavo praktiką dėl skolininko gautos naudos, kaip nukentėjusios šalies nuostolių, taikymo išimtinumo. Atsakovui nepagrįstai nutraukus preliminarįją sutartį, pagal kurią jis buvo įsipareigojęs ieškovui atlikti sutartus buto statybos darbus ir iki nustatyto termino sudaryti pagrindinę notaro patvirtintą turto pirkimo–pardavimo sutartį, ir ieškovui reikalaujant iš atsakovo priteisti nuostolių atlyginimą, atitinkantį atsakovo gautą naudą, jam pardavus turtą kitam pirkėjui už didesnę nei su ieškovu sutartą kainą, kasacinis teismas išaiškino:

Skolininko gautos naudos pripažinimas nukentėjusios šalies nuostoliais galimas tik išimtiniais atvejais. Tokia priemonė gali būti taikoma tada, kai neįmanoma apskaičiuoti nuostolių dydžio kitais kasacinio teismo praktikoje pripažintais būdais arba kai pažeidžiamos aukštesnės teisinės vertybės nei tinkamas sutarties įvykdymas, pvz., konfidencialumo pareiga ar sąžininga konkurencija. Apžvelgiamoje byloje išimtinės aplinkybės taikyti šį institutą nebuvo nustatytos ir ieškovo patirtas nuostolis turėjo būti apskaičiuotas remiantis objektyviuoju nuostolių apskaičiavimo metodu, t. y. nustatant skirtumą tarp nutrauktoje preliminarinioje sutartyje nustatytos daikto kainos ir šio daikto rinkos kainos preliminarinioje sutarties nutraukimo metu.

Kai atsakovas, neteisėtai nutraukęs preliminarįją sutartį, praėjus trumpam laiko tarpui sudaro naują pagrindinę sutartį ir parduoda daiktą už didesnę kainą, ši kaina gali būti laikoma vienu iš įrodymų, pagrindžiančių daikto rinkos kainą preliminariosios sutarties nutraukimo metu.

Civilinė byla Nr. [e3K-7-148-1075/2025](#) (aktyvi nuoroda)

TARPTAUTINĖ JURISDIKCIJA, PROCESAS, VYKDYMAS

Reikšmingą 2025 metų kasacinio teismo praktikos dalį sudarė tarptautinio teisingumo taisyklės reglamentuojančių proceso teisės normų aiškinimas ir taikymas. Teisingumo taisyklių laikymasis yra viena iš teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo sąlygų, todėl pagal nacionalinę teisę teismas tikrina jurisdikciją bylos iškėlimo metu. Tai reiškia, kad iškeldamas bylą teismas turi turėti pakankamą pagrindą spręsti, jog pareikšti reikalavimai yra jam teisingi. Teismas, nustatęs, kad paduotas ieškinyš jam teisingas, jį priima. Nustatęs, kad pareikšti reikalavimai ar jų dalis jam neteisingi, teismas atsisako priimti ieškinį ar jo dalį dėl konkrečių reikalavimų. Reglamente „Briuselis Ia“ įtvirtinta bendroji jurisdikcijos taisyklė, kuri grindžiama atsakovo nuolatine gyvenamąja (buveinės) vieta, t. y., pagal šį reglamentą, asmenims, kurių nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra valstybėje narėje, ieškiniai turi būti pareiškiami tos valstybės narės teismuose, neatsižvelgiant į šių asmenų pilietybę. Ši bendroji jurisdikcijos taisyklė yra imperatyvaus pobūdžio, todėl jurisdikcija šiuo pagrindu turi būti visada prieinama, išskyrus keletą aiškiai įvardytų situacijų, kai jurisdikcija turėtų būti nustatoma ne tik pagal atsakovo gyvenamąją vietą, bet ir pagal kitą alternatyvų jurisdikcijos pagrindą, atsižvelgiant į glaudų ryšį tarp teismo ir bylos arba siekiant padėti tinkamai vykdyti teisingumą. Vienas tokių alternatyviųjų jurisdikcijos pagrindų yra įtvirtintas Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punkte. Pagal šioje normoje įtvirtintą specialiosios jurisdikcijos taisyklę, asmeniui, kurio nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra valstybėje narėje ir kai minėtas asmuo yra vienas iš atsakovų (egzistuoja atsakovų daugetas), ieškinyš taip pat gali būti pareikštas vieno iš atsakovų nuolatinės gyvenamosios (buveinės) vietos teismuose, jeigu reikalavimai yra taip glaudžiai susiję, kad yra tikslinga juos nagrinėti ir spręsti kartu, siekiant išvengti teismo sprendimų nesuderinamumo rizikos, atsirandančios dėl atskirai vykstančių procesų. Štai pareiškus solidarųjį reikalavimą atsakovų daugetai ir vienam iš jų prašant bylą Lietuvos teisme nutraukti dėl jo buveinės vietos kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, kasacinis teismas išaiškino:

Šaliai siekiant pasinaudoti Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punkte nurodyta specialiosios jurisdikcijos taisykle, kiekvienu atveju teismas, atsižvelgdamas į ginčo aplinkybių visumą, turi įvertinti, ar ryšys tarp reikalavimų, pareikštų skirtingiems atsakovams, yra toks, kuris pateisintų reikalavimų nagrinėjimą kartu, kad būtų išvengta nesuderinamų teismų sprendimų priėmimo rizikos. Vien reikalavimo dėl solidariosios žalos atlyginimo pareiškimas savaime nereiškia, jog reikalavimai yra glaudžiai susiję, tačiau atsakingų asmenų daugetas yra reikšminga aplinkybė, į kurią teismas turi atsižvelgti, siekdamas įvertinti nesuderinamų teismų sprendimų priėmimo riziką. Nors byloje atsakovų neteisėti veiksmai įrodinėjami skirtingomis faktinėmis aplinkybėmis, tačiau ieškovių nurodytas įrodinėjamos solidariosios atsakomybės faktinis pagrindas iš esmės sutampa – siekiama žalos, kurią ieškovės teigia patyrusios, kai vienas iš atsakovų, fizinis asmuo, pasisavino jų lėšas, turėdamas tikslą šias lėšas rizikingai investuoti per kitai atsakovei Vengrijos įmonei priklausančią platformą, atlyginimo, o ši įmonė nevykdė jai tenkančių pareigų patikrinti fizinio asmens investuotų lėšų kilmę. Taigi jei byloje ieškovių pareikštas objektyviau bendrininkavimu grindžiamas solidarūs reikalavimas atsakovams būtų nagrinėjamas atskirose valstybėse (Lietuvoje ir Vengrijoje), kiltų tarpusavyje nesuderinamų

sprendimų grėsmė.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-46-381/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Tarptautinės sutartinės jurisdikcijos išplėtimo ir Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punkte įtvirtintos specialiosios jurisdikcijos taisyklės aiškinimo ir taikymo klausimais aktuali ir kita kasacinio teismo byla, kurioje buvo sprendžiama dėl *actio Pauliana*, pareikšto atsakovams bankrutuojančiai Lietuvos bendrovei ir kitiems užsienio juridiniams asmenims, esantiems skirtingose Europos Sąjungos valstybės narėse, teisingumo. Kasacinis teismas išaiškino:

Susitarimui dėl jurisdikcijos, kaip ir kiekvienai sutarčiai, taikytinas sutarties uždarumo principas, pagal kurį susitarimas teises ir pareigas sukuria tik jo šalims. Siekiant pagrįsti, kad susitarimas saisto ir jo nepasirašiusį asmenį, būtina įrodyti teisinį ir faktinį to pagrindą (pavyzdžiui, kad toks asmuo taip pat tapo sutarties šalimi, vienaip ar kitaip išreišdamas sutikimą būti saistomam tokios sutarties, pakeitė kurią nors iš šalių (pavyzdžiui, sutarties ar įstatymo pagrindu įvykus teisių perėmimui), kad tai yra asmuo, kurio naudai sudaryta sutartis ir kuris siekia pasinaudoti tokios sutarties nustatytais teisėmis ar pan.). Įrodinėjimo našta dėl susitarimo dėl jurisdikcijos buvimo tenka susitarimu besiremiančiai šaliai. Ieškovė nedalyvavo atsakovams sudarant sutartis, apie jose įtvirtintus susitarimus dėl jurisdikcijos iš anksto nežinojo ir neišreiškė valios būti jų saistomai nei tiesiogiai, nei netiesiogiai. Pareikšdama ieškinį atsakovėms ieškovė taip pat nesirėmė atsakovų sudarytais susitarimais dėl jurisdikcijos. Tai, kad ieškovė byloje galimai remiasi argumentais, kurie nebūdingi kreditoriui, ginčijančiam skolininko sudarytus sandorius, o būdingi bankrutuojančiai bendrovei, sudaro pagrindą nebent kvestionuoti tokių ieškovės argumentų pagrįstumą, tačiau nesudaro pagrindo konstatuoti esant pritarimą susitarimams dėl jurisdikcijos, kai jo privalomumą jai ieškovė nuosekliai šiame procese neigia.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-83-1249/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Dėl glaudaus ryšio tarp bylų ir galimybės pareikšti ieškinį valstybėje narėje, kurioje veikia vienas iš atsakovų, kasacinis teismas pažymėjo:

Reikalavimai iš esmės reiškiami remiantis tomis pačiomis faktinėmis ginčijamų sandorių sudarymo aplinkybėmis ir tuo pačiu teisiniu pagrindu (actio Pauliana), todėl tarp atsakovėms, užsienio bendrovėms, ir atsakovei, Lietuvos bendrovei, pareikšto reikalavimo yra glaudus ryšys. Tai, kad viena iš atsakovių – vienintelė Lietuvoje turinti buveinę bendrovė – sutinka su ieškovės reikalavimu, minėtos išvados nekeičia. Jurisdikcijos nustatymas atsakovų daugeto pagrindu nėra siejamas su vieno iš atsakovų gynyba nuo pareikštų reikalavimų. Taigi atsakovo sutikimas su ieškiniu pareikštais reikalavimais yra teisiškai nereikšmingas sprendžiant klausimą dėl glaudaus ryšio tarp ieškovo atsakovams pareikštų reikalavimų.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-83-1249/2025](#) (aktyvi nuoroda)

2025 metais į kasacinio teismo akiratį taip pat pateko nemažai atskirų Civilinio proceso kodekso (toliau–CPK) normų aiškinimo ir taikymo problematikos. Vienas iš įstatyme įtvirtintų absoliučių teismo sprendimo negaliojimo pagrindų gali būti konstatuotas esant dviem kumuliatyvioms sąlygoms: 1) į bylos nagrinėjimą pirmosios instancijos teisme nebuvo įtrauktas teisinį suinteresuotumą turintis asmuo (asmens); 2) pirmosios instancijos teismas nusprendė dėl neįtraukto (-ų) asmens (-ų) materialijų teisių ir pareigų. Pasisakydamas dėl procesinės situacijos, kai pirmosios instancijos teismas neįtraukė už žalą atsakingo asmens ir (ar) jo privalomojo civilinės atsakomybės draudimo draudiko kaip trečiųjų asmenų, nepareiškiančių savarankiškų reikalavimų, į civilinę bylą, kurioje sprendžiamas nukentėjusio asmens ir jo turto draudiko ginčas dėl draudimo išmokos dydžio sumažinimo pagrįstumo, kasacinis teismas nurodė:

Ginčas tarp šalių kilo iš draudimo sutartinių teisinių santykių dėl draudimo išmokos sumažinimo. Turto draudikas, išmokėjęs turto draudimo išmoką, įgyja subrogacijos teisę reikalauti išmokėtos sumos išmokos iš atsakingo už padarytą žalą asmens ir (ar) jo privalomojo civilinės atsakomybės draudimo draudiko. Kai atsakovė išmokės draudimo išmoką ieškovei, deliktinė (žalos atlyginimo) prievolė nepasibaigs, atsakovė tik perims ieškovės teisės ir pareigas, kylančias iš deliktinės civilinės atsakomybės prievolės. Atsakovės subrogacijos teisės pagrindu įgytos reikalavimo teisės į atsakingą už eismo įvykį asmenį ar jo privalomojo civilinės atsakomybės draudimo draudikę apimtį lems žalos, padarytos nukentėjusiam asmeniui, dydis, o ne aplinkybė, ar ir kokio dydžio draudimo išmoka nukentėjusiam asmeniui jau yra jo turto draudikės išmokėta. Todėl už eismo įvykį atsakingas asmuo ar jo privalomojo civilinės atsakomybės draudimo draudikė turės teisę gintis nuo ieškovę pakeitusios atsakovės reikalavimo atlyginti padarytą žalą, remdamasis deliktinę atsakomybę reglamentuojančiomis teisės normomis, o privalomojo civilinės atsakomybės draudimo draudikė – atitinkamai ir privalomąjį civilinės atsakomybės draudimą reglamentuojančiomis teisės nuostatomis. Ir būtent tuomet kitoje, atskirai iškeltoje, žalos atlyginimo ir (ar) draudimo išmokos išmokėjimo pagal privalomąjį civilinės atsakomybės draudimą byloje minėtoji draudikė galės išsakyti savo poziciją dėl žalos dydžio, kaltės ir pan. Įgyta subrogacijos teisė bei turto draudimo išmokos išmokėjimas nepadarys jokios įtakos už žalą atsakingo asmens ir (ar) jo privalomojo civilinės atsakomybės draudimo draudikės materialiosioms teisėms, kylančioms iš žalos atlyginimo (privalomojo civilinės atsakomybės draudimo) prievolės. Todėl nei už žalą atsakingo asmens, nei jo privalomojo civilinės atsakomybės draudimo draudikės dalyvavimas civilinėje byloje, kurioje sprendžiamas nukentėjusio asmens ir jo turto draudikės ginčas dėl draudimo išmokos dydžio sumažinimo, nei pablogins šių asmenų materialiąją teisinę padėtį, nei ją pagerins.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-76-1075/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Dėl sprendimo už akių panaikinimo byloje, kurioje vartojimo kredito davėjui iš atsakovės ir buvusio jos sutuoktinio buvo solidariai priteista suma, kasacinis teismas išaiškino:

Kreditoriaus veiksmai dėl vienašališko vartojimo kredito sutarties nutraukimo sukelia tiesiogines neigiamas pasekmes tiek sutartį sudariusiam skolininkui (sutuoktiniui), tiek ir solidariąją prievolę turinčiam buvusiam sutuoktiniui. Siekiant užtikrinti vartotojo, kaip silpnesniosios šalies, teisių ir teisėtų interesų apsaugą, atsižvelgiant į tai, kad vartojimo kredito davėjui, kaip profesionaliam verslininkui, keliama aukštesni nei vidutiniai atidumo, rūpestingumo, profesionalumo standartai, vartojimo kredito davėjas apie netinkamą vartojimo kredito sutarties vykdymą ir (ar) ketinimą nutraukti vartojimo kredito sutartį turi informuoti ne tik kredito gavėją, bet ir solidarųjį skolininką – sutuoktinį. Toks aiškinimas užtikrina prievolės šalių tinkamą interesų balansą, teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principų tinkamą įgyvendinimą, vartotojų interesų apsaugą, nes solidarūs skolininkas tokiu atveju turi galimybę sumokėti skolą ir išvengti vienašališko sutarties nutraukimo neigiamų pasekmių tiek kredito gavėjui, tiek sau pačiam. Jei atsakovė (solidarioji skolininkė) nebuvo tinkamai informuota apie kreditoriaus ketinimą vienašališkai nutraukti sutartį, tai gali reikšti, kad buvo pažeistos jos, kaip vartotojos, teisės. Atsakovei grindžiant šiuo argumentu būtinybę peržiūrėti sprendimą už akių, teismai turėjo pakankamą pagrindą panaikinti sprendimą už akių ir atnaujinti bylos nagrinėjimą, siekdami įvertinti atsakovės argumentus dėl vartojimo kredito sutarties kvalifikavimo kaip vartojimo sutarties ir sudaryti galimybę užtikrinti tinkamą atsakovų kaip vartotojų teisėtų interesų apsaugą nagrinėjamoje byloje.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-99-611/2025](#) (aktyvi nuoroda)

CPK 95 straipsnis reglamentuoja baudos skyrimą už piktnaudžiavimą procesinėmis teisėmis. Vienoje iš bylų teismui pripažinus šalių dalyvavimą teismo posėdyje būtinu, tačiau ieškovei ir trečiajam asmeniui vis neatvykstant į teismo posėdį, teismas šiems asmenims skyrė baudas. Kasacinis teismas konstatavo:

Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai teisingai kvalifikavo minėtų asmenų procesinį elgesį kaip piktnaudžiavimą procesinėmis teisėmis. Nors ieškovė rėmėsi tuo, kad turėjo sveikatos problemų, o trečiasis asmuo – kad jam gimė vaikas, tačiau nė vienas iš jų nepateikė įrodymų, kurie pagrįstų, jog šie asmenys negalėjo net trumpam prisijungti prie teismo posėdžio nuotoliniu būdu, nors jiems tokia galimybė buvo suteikta. Sistemingas proceso dalyvių neatvykimas į teismo posėdį be pateisinamų priežasčių ne tik trukdo normalų teismo darbą, pažeidžia kitų proceso dalyvių interesus, bet ir vilkina bylos eigą, o toks elgesys teisinėje valstybėje negali būti toleruojamas. Byloje nurodytų asmenų pakartotinis neatvykimas į teismo posėdžius, net ir jiems jau pritaikius sankcijas dėl neatvykimo į teismo posėdžius, atspindėjo asmenų neatsakingą ir nesąžiningą elgesį, trukdantį užtikrinti veiksmingą ginčų sprendimą teismuose.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-116-421/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Apžvelgiamų metų kasacinio teismo praktika papildyta reikšmingais išaiškinimais bylinėjimosi išlaidų srityje. Štai kasacinis teismas, spręsdamas klausimą dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo ieškovei į bylą įtraukus netinkamą atsakovą, pasisakė dėl tinkamo šalių procesinio elgesio ir priežasčių, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos, vertinimo:

Sprendžiant dėl priežastingumo pagal CPK 94 straipsnio 1 dalį, pirmiausia turi būti vertinami ieškovo veiksmai, kadangi ieškovas yra procesą inicijuojantis asmuo, turintis pareigą tinkamai suformuluoti ieškinio reikalavimus. Turi būti vertinama ne tik tai, ar ieškovas nepiktnaudžiavo procesinėmis teisėmis, pareikšdamas ieškinį netinkamam atsakovui, bet ir tai, ar ieškovas buvo pakankamai apdairus ir rūpestingas nustatydamas, kam turi būti reiškiamas jo reikalavimas. Būtent ieškovo veiksmai nusprendžiant, kas turi atsakyti pagal reiškiamą reikalavimą, turi būti vertinami vadovaujantis pakankamo rūpestingumo kriterijumi. Atitinkamai iš atsakovo, kuris ne savo noru bei iniciatyva buvo įtrauktas į procesą ir gynėsi nuo pareikštų reikalavimų, negali būti reikalaujama daugiau, nei įtvirtinta CPK nuostatose. Priešingu atveju atsakovui nepagrįstai perkeliama besąlygiškai ieškovui tenkanti pareiga tinkamai suformuluoti ieškinio dalyką ir pagrindą bei pasirinkti tinkamą atsakovą. Ieškovės elgesį teismai turėjo vertinti rūpestingumo aspektu, o atsakovo – tuo aspektu, ar pastarasis tinkamai įgyvendino procesines teises bei pareigas (pvz., neklaidino šalių ir teismo ar pan.).

Susiklosčius situacijai, kai ieškovė, dar prieš pateikdama teismui pareiškimą išduoti teismo įsakymą, turėjo galimybę nustatyti, kad ginčo automobilis buvo atsakovo perleistas kitam asmeniui, ir imtis priemonių tikrajam jo savininkui išsiaiškinti, teismų nurodyta aplinkybė, jog atsakovas, teikdamas prieštaravimus dėl teismo įsakymo, nenurodė juose perleidęs ginčo automobilį, negalėjo būti laikoma atsakovo bylinėjimosi išlaidų atsiradimo ar jų padidėjimo priežastimi, todėl neturėjo reikšmės sprendžiant klausimą dėl ieškovės pareigos jas atlyginti.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-138-1249/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Ne visos faktiškai šalių sumokėtos sumos advokato pagalbai teismo gali būti pripažįstamos pagrįstomis. Teismas neturi toleruoti pernelyg didelio ir nepagrįsto šalies išlaidavimo. Jeigu realiai išmokėtos sumos neatitinka pagrįstumo kriterijaus, tai teismas nustato jų pagrįstą dydį, o kitos dalies išlaidų atlyginimo nepriteisia. Spręsdamas dėl ieškovės keleivių teises perėmusios bendrovės bylinėjimosi išlaidų dydžio pagrįstumo ir ieškovės sąžiningumo vertinimo, kasacinis teismas konstatavo:

Visi ieškovės reikalavimai buvo grindžiami tuo pačiu faktiniu ir teisiniu pagrindu, dėl to paties sutrikdyto skrydžio, todėl turėjo būti pareikšti vienoje byloje. Tokiu atveju pareiga kelti visus reikalavimus vienoje byloje kyla iš proceso koncentracijos ir ekonomiškumo principų. Reikalavimų išskaidymas į atskiras bylas, kai tai padaroma sąmoningai ir be objektyvaus pagrindo, vertintinas kaip nesąžiningas procesinis elgesys. Toks dirbtinis procesų dauginimas didina šalių bylinėjimosi išlaidas, apsunkina teismų darbą ir gali lemti prieštaringą praktiką. Nors ieškovė prašė priteisti atlygį, kuris neviršijo maksimalių rekomenduojamų dydžių, išlaidos buvo perteklinės ir neatitiko realiai suteiktų paslaugų apimties, rengiant beveik tapačius procesinius dokumentus.

Civilinė byla Nr. [e3K-3-162-421/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Tais atvejais, kai viena iš šalių pasitraukia iš bylos (fizinio asmens mirtis ar kt.), teismas tą šalį pakeičia jos teisių perėmėju, išskyrus atvejus, kai yra negalimas materialųjų subjektinių teisių perėmimas. Sausio 13-osios aukų byloje mirus atsakovui, TSRS vadovui Michailui Gorbačioviui, ir teismams bylą nutraukus, kasacinis teismas konstatavo, kad Sausio 13-osios aukų artimųjų teisė į teisingą žalos atlyginimą išlieka ir po M. Gorbačiovo mirties. Šiuo aspektu išaiškinta:

Prievolė atlyginti žalą negali būti laikoma neatskiriama susijusia su asmeniu, kadangi ji gali būti įvykdyta ir skolininkui mirus, įpėdiniams, jei tokių būtų, įvykdant ją pinigais. Tai, kad byloje turėtų būti sprendžiama dėl atsakovo deliktinės atsakomybės sąlygų (kaltės, neteisėtų veiksmų, priežastinio ryšio ir žalos), niekaip nepatvirtina, kad tokia žalos atlyginimo prievolė yra išimtinai susijusi su skolininko asmeniu. Palikėjui (atsakovui) mirus, jo turtinės teisės ir pareigos ne pasibaigia, bet įvyksta universalus jų ir kai kurių asmeninių neturtinių teisių perėjimas jo įpėdiniams. Įpėdinis priima visą palikimą besąlygiškai, t. y. visas palikėjo reikalavimo teises ir pareigas. Kartu su paveldėtu turtu įpėdiniui pereina ir pareiga visiškai arba iš dalies atsakyti už palikėjo skolas, priklausomai nuo palikimo priėmimo būdo, visu savo turtu arba tik paveldėtu turtu. Kadangi atsakovo prievolė, dėl kurios pareikštas ieškovų reikalavimas šioje byloje, patenka į palikimo sampratą, byloje yra galimas atsakovo procesinių teisių ir pareigų perėmimas.

Civilinė byla Nr. [e3K-7-91-943/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Priverstinio vykdymo srityje apžvelgiamais metais kasacinis teismas pasisakė dėl areštuoto turto pardavimo skolininko pasiūlytam pirkėjui:

CPK 704 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta skolininko teisė iki varžytynių paskelbimo specialiame interneto tinklalapyje pačiam arba pavesti kitiems asmenims surasti areštuoto turto pirkėją negali būti suteikta kitiems asmenims (išieškotojui ar kitiems suinteresuotiems asmenims vykdymo procese). Tokia speciali skolininko teisė yra neatskiriama nuo jo asmens, todėl tik skolininkas turi teisę šią teisę įgyvendinti pats ar per kitus pasirinktus asmenis suradamas areštuoto turto pirkėją, kuriam toks skolininko turtas gali būti perleistas CPK 704 straipsnyje nustatyta tvarka. Taigi net ir tuo atveju, kai, skolininkui pasiūlius savo areštuoto turto pirkėją, atsiranda kitas potencialus pirkėjas, pasiūlytas išieškotojo ar kitų suinteresuotų asmenų, siekiantis įgyti turtą už didesnę kainą, tai nesudaro pagrindo plačiau aiškinti CPK 704 straipsnyje išdėstytą reglamentavimą ir pripažinti, kad teisę pasiūlyti vykdymo procese skolininko realizuojamo turto pirkėją turi ne tik pats skolininkas, bet ir kiti asmenys. Išieškotojo interesai perleidžiant turtą skolininko pasiūlytam pirkėjui yra užtikrinami įtvirtinus garantiją, kad skolininko turtas gali būti perleistas jo pasiūlytam pirkėjui už kainą, ne mažesnę nei turto arešto akte nurodyta areštuoto turto vertė, arba mažesnę kainą, jei jos užtenka įsiskolinimams ir vykdymo išlaidoms visiškai padengti. Išieškotojas taip pat turi teisę reikšti savo nuomonę dėl vykdymo procese areštuoto turto įkainojimo.

Civilinė byla Nr. [e3K-7-2-421/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Taip pat paminėtina kasacinio teismo praktika dėl antstolio patvarkymo, kuriuo užbaigiama vykdomoji byla, apskundimo tvarkos. Kasacinis teismas konstatavo:

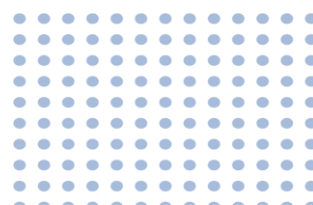
Pasibaigus vykdymo procesui, asmens pažeistos teisės turėtų būti ginamos ne paduodant skundą dėl antstolio veiksmų, bet pareiškiant ieškinį ginčo teisenos tvarka. Kadangi vykdymo procesui pasibaigus antstolis nebegali ištaisyti trūkumų, todėl CPK 510 straipsnio tvarka paduotą skundą išnagrinėjus nebūtų pasiektas proceso tikslas – apginti pažeistą teisę. Tačiau minėtas ribojimas skysti antstolio procesinius veiksmus (neveikimą) užbaigus vykdomąją bylą negali būti aiškinamas pernelyg plačiai, kaip apimantis ir draudimą patikrinti antstolio procesinių veiksmų teisėtumą, sprendžiant dėl vykdomosios bylos užbaigimo. Taigi antstolio patvarkymas, kuriuo užbaigiama vykdomoji byla, gali būti skundžiamas CPK 510 straipsnyje nustatyta tvarka, skundą paduodant antstoliui, o jo netenkinus, skundą perduodant teismui. Priešingas aiškinimas neatitiktų šios normos tikslo ir nepagrįstai apribotų vykdymo proceso dalyvių teisę teismo tvarka patikrinti antstolio veiksmų teisėtumą ir pagrįstumą.
Civilinė byla Nr. [e3K-3-183-1120/2025](#) (aktyvi nuoroda)

2025 metais kasacinis teismas taip pat plėtojo praktiką baudžiamojoje byloje išduotų vykdomųjų raštų vykdymo klausimais. Pasisakydamas dėl termino, per kurį turi būti pateiktas vykdyti baudžiamojoje byloje išduotas vykdomasis raštas dėl turto konfiskavimo, kasacinis teismas išaiškino:

Apkaltinamojo nuosprendžio pagrindu išduotas vykdomasis raštas dėl turto konfiskavimo turi būti pateiktas vykdyti per penkerius metus nuo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos, jei iki to laiko nėra suėjęs BK 96 straipsnyje įtvirtintas apkaltinamojo nuosprendžio vykdymo senaties terminas, o tuo atveju, kai taikytinas apkaltinamojo nuosprendžio vykdymo senaties terminas yra trumpesnis nei penkeri metai, – per atitinkamą (trumpesnį) apkaltinamojo nuosprendžio vykdymo senaties terminą. Vykdomasis raštas dėl turto konfiskavimo, pradėtas vykdyti nepažeidžiant apkaltinamojo nuosprendžio vykdymo senaties terminų, toliau vykdomas pagal CPK VI dalyje išdėstytas taisykles.
Civilinė byla Nr. [3K-7-71-823/2025](#) (aktyvi nuoroda)

Kitoje 2025 metų byloje kelta problema dėl to, kam turėtų būti grąžinamas baudžiamojoje byloje priimto apkaltinamojo nuosprendžio pagrindu išduotas vykdomasis raštas, antstoliui surašius išieškojimo negalimumo aktą ir užbaigus vykdomąją bylą. Vykdomasis raštas šioje byloje buvo grąžintas išieškotojai – Valstybinei mokesčių inspekcijai (VMI) kartu su antstolio surašytu išieškojimo negalimumo aktu, antstoliui konstatavus, kad skolininkas neturi turto, nedirba ir negyvena išieškotojo nurodytu adresu. Pasisakydamas dėl argumento, kad, antstoliui grąžinus vykdomąjį dokumentą su išieškojimo negalimumo aktu, pakartotinai vykdomąjį raštą pateikti vykdyti turėtų teismas, kasacinis teismas nurodė:

Teismas negali būti laikomas nei išieškotoju, nei išieškotojo atstovu vykdymo procese. Teismo, priėmusio vykdytiną procesinį sprendimą baudžiamojoje byloje, vaidmuo apsiriboja vykdomojo rašto išdavimu ir jo pateikimu antstoliui. Be to, nei CPK, nei BPK ar BVK nesuteikia kompetencijos vykdomąjį raštą išdavusiam teismui atlikti veiksmus, susijusius su pakartotiniu vykdomojo rašto pateikimu vykdyti. Pakartotinis vykdomojo rašto pateikimas vykdyti siejamas su pasikeitusia situacija, jeigu turima duomenų, kad skolininkas įgijo turto, pradėjo gauti pajamas arba tapo žinoma skolininko gyvenamoji vieta. Būtent išieškotojo statusą vykdymo procese turintis subjektas gali ir turi aiškintis naujas aplinkybes apie (ne)pasikeitusią skolininko turtinę padėtį, gyvenamąją vietą ar kt. ir, įvertinęs skolos (baudos) išieškojimo galimybes, pateikti vykdyti išduotą vykdomąjį dokumentą pakartotinai. Pripažinus, kad pats teismas turėtų pakartotinai pateikti savo paties baudžiamojoje byloje išduotą vykdomąjį raštą, būtų ne tik nepagrįstai išplėstos įstatymu teismui nepriskirtos funkcijos, bet ir, nesant tam teisinio

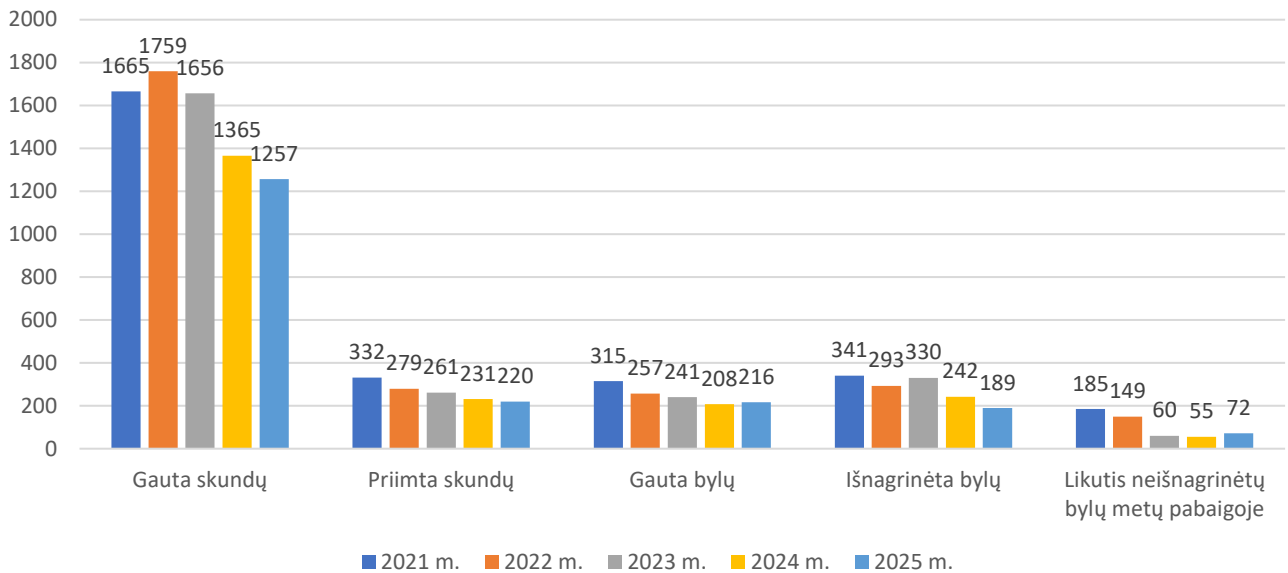
pagrindo, teismas būtų įpareigotas aiškintis, ar yra išnykusios aplinkybės, sudariusios pagrindą užbaigti vykdomąją bylą. Kai pagal vykdomąjį dokumentą turi būti išieškoma į valstybės biudžetą, valstybei atstovauja VMI. Kadangi VMI veikia kaip išieškotoja vykdymo procese, ji nuo vykdomosios bylos užvedimo turi visas išieškotojui įstatymo suteiktas teises, įskaitant teisę pateikti grąžintą vykdomąjį dokumentą vykdyti pakartotinai.

Civilinė byla Nr. [3K-3-127-611/2025](#) (aktyvi nuoroda)

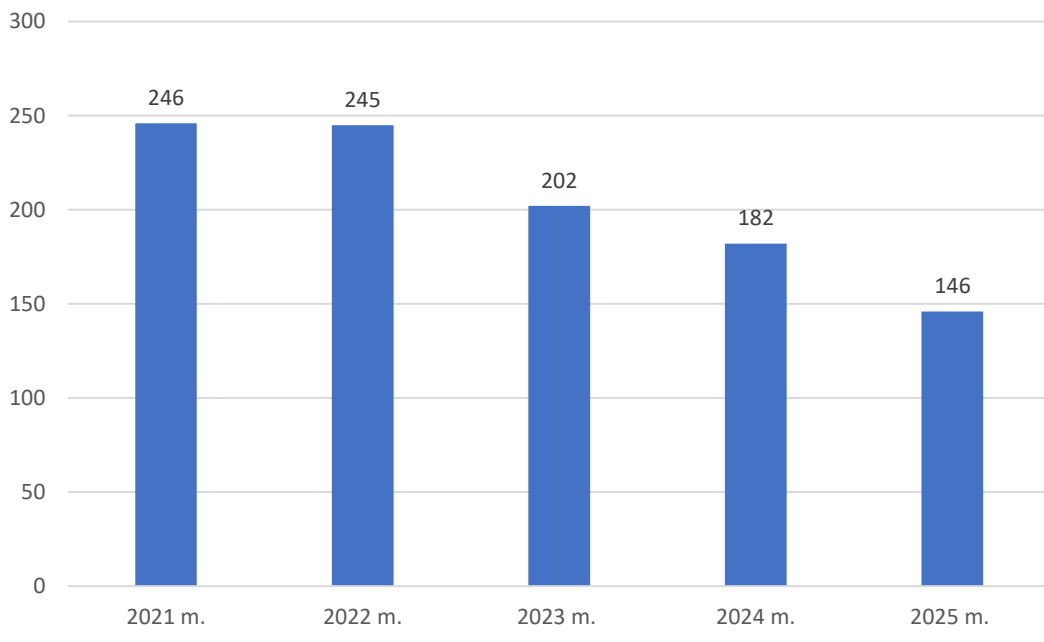
CIVILINIŲ BYLŲ STATISTIKA

Gauta, priimta kasacinių skundų ir išnagrinėta civilinių bylų
(2021–2025 m.)

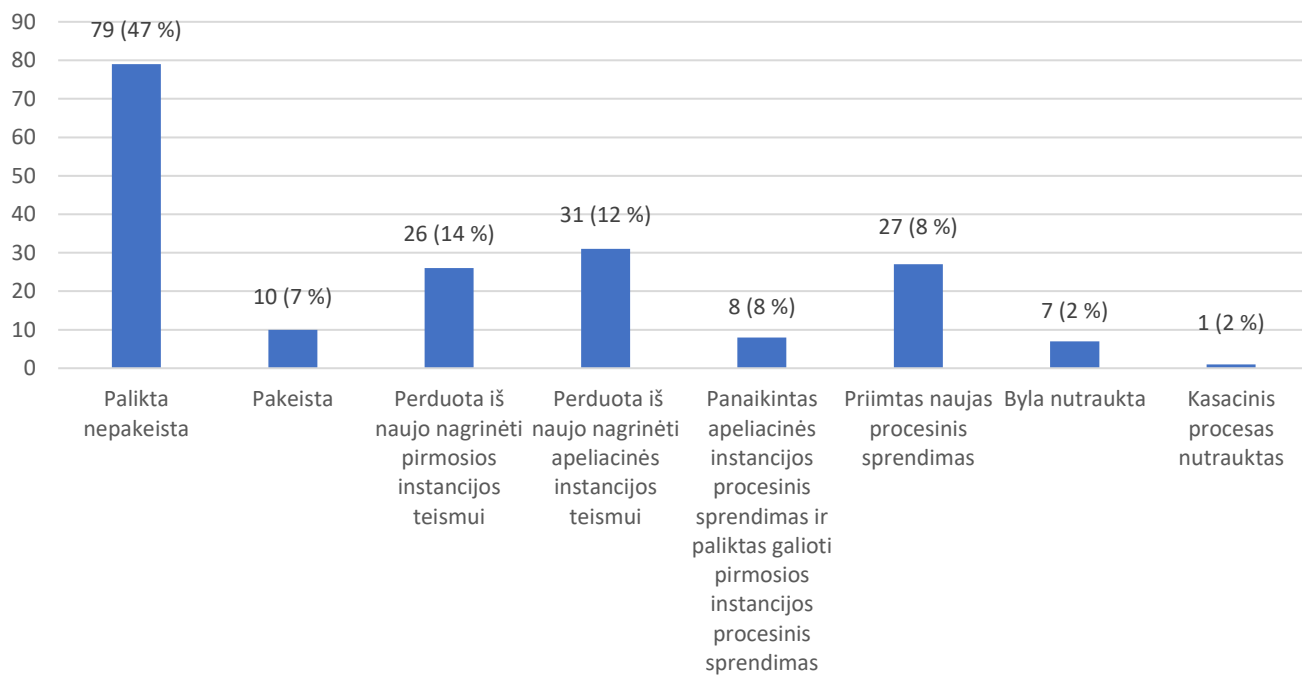

Vidutinė civilinės bylos nagrinėjimo trukmė dienomis
(2021–2025 m.)*

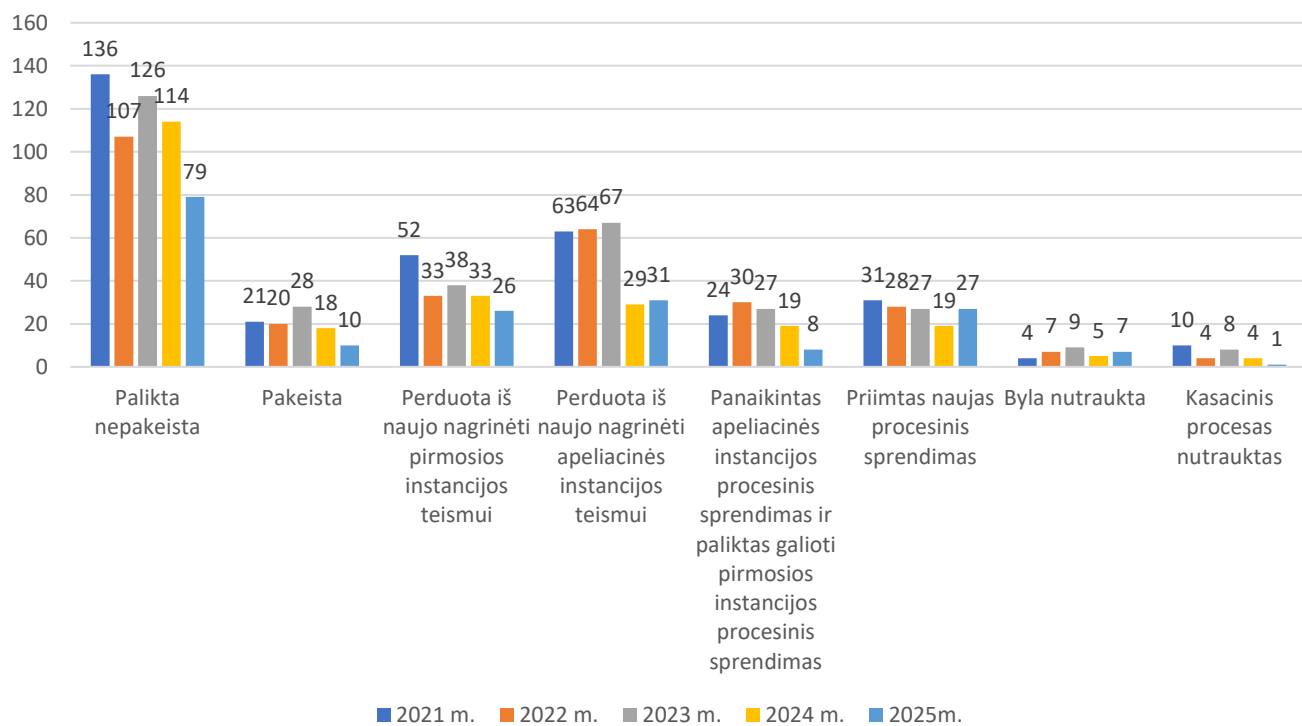
*Civilinės bylos vidutinė nagrinėjimo trukmė nurodyta skaičiuojant nuo kasacinio skundo gavimo iki bylos išnagrinėjimo dienos

Kasacine tvarka išnagrinėtų civilinių bylų rezultatai (2025 m.)

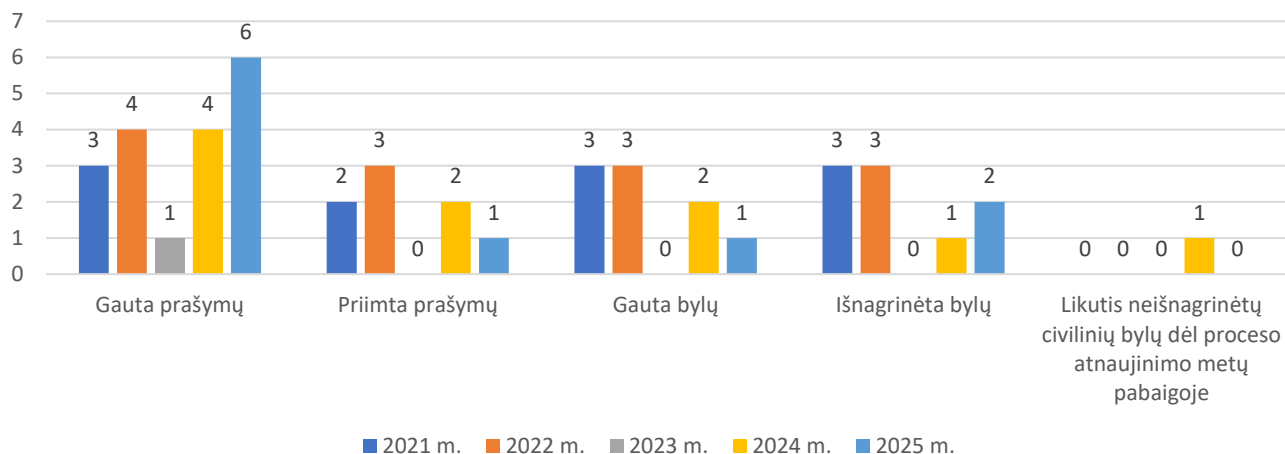

Kasacine tvarka išnagrinėtų civilinių bylų rezultatai (2021–2025 m.)

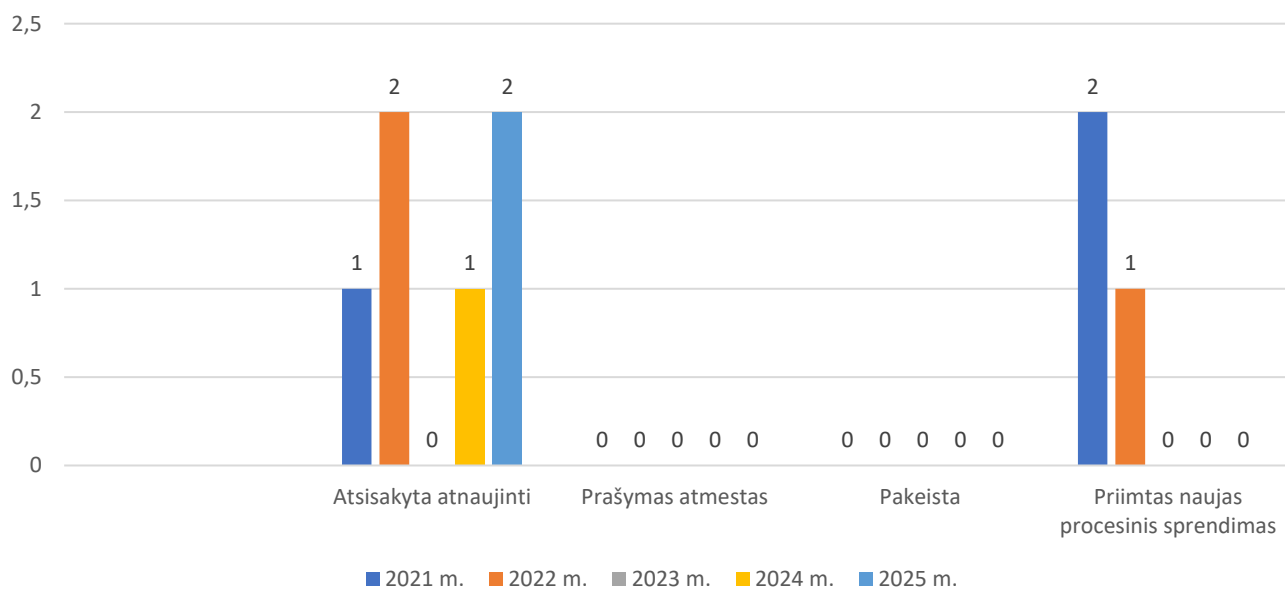

CIVILINIŲ BYLŲ DĖL PROCESO ATNAUJINIMO STATISTIKA

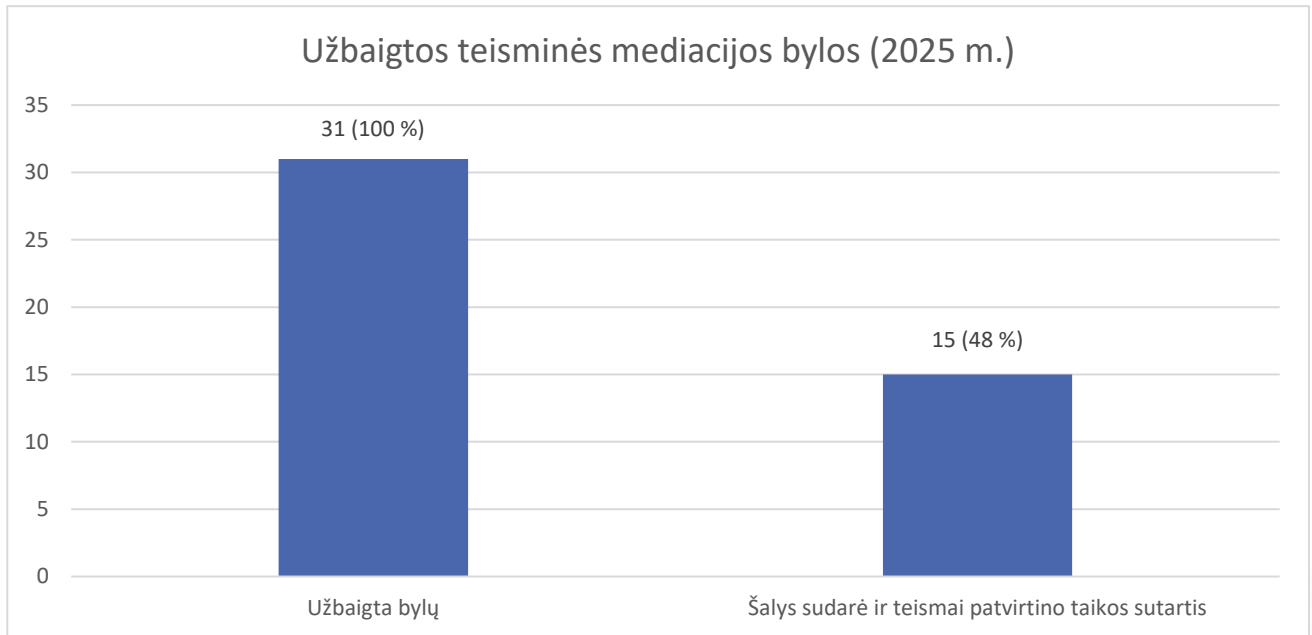
Gauta, priimta prašymų dėl proceso atnaujinimo ir išnagrinėta bylų
(2021–2025 m.)

Civilinių bylų dėl proceso atnaujinimo išnagrinėjimo rezultatai
(2021–2025 m.)

MEDIACIJA CIVILINĖSE BYLOSE

LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO KREIPIMAI Į LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINĮ TEISMĄ

Visi Lietuvoje veikiančios teismai turi įstatymų apibrėžtą savo veiklos sritį – kompetenciją, nustatančią, kokius ginčus ir klausimus gali nagrinėti konkretus teismas. Šių ribų teismas negali pažeisti. LAT, būdamas aukščiausios grandies bendrosios kompetencijos teismas, taip pat turi įstatymo apibrėžtas galias ir gali nagrinėti tik tokias bylas ar spręsti tokius klausimus, kurie priskirti jo kompetencijai. Pavyzdžiui, įstatymų ir kitų Seimo,

Vyriausybės ar Respublikos Prezidento aktų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai (Vyriausybės ir Respublikos Prezidento aktų – ir įstatymams) patikrinimas priklauso ne bendrosios kompetencijos teismų, o Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo kompetencijai. Todėl tais atvejais, kai teismas, nagrinėdamas konkrečią bylą, suabejoja, ar byloje taikytinas įstatymas ar kitas teisės aktas atitinka Konstituciją, jis negali pats tikrinti, ar tame teisės akte nustatytos taisyklės dera su Konstitucijos nuostatomis, bet privalo kreiptis į Konstitucinį Teismą prašydamas išspręsti, ar konkretus byloje taikytinas teisės aktas (paprastai ne visas, o viena ar kelios to akto normos) neprieštarauja Konstitucijai. Kol bus gautas Konstitucinio Teismo nutarimas, LAT sustabdo kasacinės bylos, kurioje kreipėsi dėl išaiškinimo, nagrinėjimą, o gavęs Konstitucinio Teismo sprendimą, toliau nagrinėja bylą atsižvelgdamas

į tai, ką nusprendė Konstitucinis Teismas. Jeigu Konstitucinis Teismas nustato, kad teisės aktas, dėl kurio buvo kreiptasi, prieštarauja Konstitucijai, LAT atnaujintą bylą nagrinėja netaikydamas šio teisės akto.

2025 metais LAT kreipėsi į Konstitucinį Teismą vienoje civilinėje byloje:

Dėl galimybės darbuotojui atlyginti bylinėjimosi išlaidas, patirtas ikiteisminiame darbo ginčų nagrinėjimo procese

Civilinė byla Nr. [e3K-3-22-823/2025](#) (naujas bylos Nr. e3K-3-15-823/2026) (aktyvi nuoroda)

Civilinėje byloje kilo klausimas dėl asmens teisės į bylinėjimosi išlaidų atlyginimą ir DK 217 straipsnio 3 dalies galimo prieštaravimo Konstitucijai.

Nagrinėjant ginčą darbo ginčų komisijoje, kuri yra privalomas ikiteisminis darbo ginčą nagrinėjantis organas, darbuotoja patyrė išlaidų dėl advokato pagalbos, kurią bylą nagrinėję teismai pripažino būtina tam, kad būtų veiksmingai apginta pažeista asmens teisė. Darbuotoja, šias išlaidas įvardijusi kaip žalą ir remdamasi deliktinę civilinę atsakomybę reglamentuojančiomis teisės normomis, prašė teismo priteisti jų atlyginimą iš darbdavio.

Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai nusprendė, kad darbo ginčų komisijoje šalių patirtos bylinėjimosi išlaidos negali būti kompensuojamos pagal DK 217 straipsnio 3 dalį, tačiau gali būti kompensuojamos kaip žala (nuostoliai) vadovaujantis deliktinę atsakomybę reglamentuojančiomis teisės normomis.

Kasacinis teismas, nagrinėdamas bylą pagal darbdavio kasacinį skundą, nurodė, kad, pagal DK, darbo ginčams spręsti taikytinos šio kodekso normos, išskyrus atvejus, kai šis kodeksas pirmenybę suteikia kitų įstatymų normoms, o civilinės teisės normos darbo santykiams gali būti taikomos tik tuo atveju, jeigu yra teisinio reglamentavimo spraga. Kadangi bylinėjimosi išlaidų, patirtų ginčą nagrinėjant darbo ginčų komisijoje, atlyginimo klausimas yra aiškiai ir tiesiogiai reglamentuotas DK, nagrinėjamu atveju nebuvo galima spręsti egzistavus teisės spragą ir byloje turėjo būti taikomos darbo teisės normos, pagal kurias yra užtikrintas nemokamas ikiteisminis darbo ginčo nagrinėjimo procesas, kuriame šalių patiriamos bylinėjimosi išlaidos joms yra neatlyginamos.

Atsižvelgus į tai, kad bylinėjimosi išlaidos yra viena iš turtinių praradimų (nuostolių), susijusių su pažeistos teisės gynimu, rūšių, kasaciniam teismui kilo abejonių, ar nagrinėjamoje byloje taikytina DK 217 straipsnio 3 dalies norma tiek, kiek pagal ją besąlygiškai, neatsižvelgiant į individualios bylos aplinkybes, draudžiama ginčo šaliai atlyginti išlaidas, patirtas nagrinėjant individualų darbo ginčą darbo ginčų komisijoje, neprieštarauja Konstitucijos 30 straipsnio 1 daliai, suponuojančiai asmens teisę į tinkamą teisinį procesą, šio straipsnio 2 daliai, pagal kurią žalos atlyginimo priteisimas yra vienas iš pažeistų teisių ar laisvių gynimo teisme būdų, taip pat 109 straipsnio 1 daliai bei konstituciniams teisingumo ir teisinės valstybės principams, pagal kuriuos teismui kyla pareiga teisingai išspręsti bylą, be kita ko, ir bylos šalių išlaidų paskirstymo klausimą, o asmeniui padaryta žala (įskaitant procesinio pobūdžio nuostolius, susijusius su pažeistos teisės gynimu) turi būti teisingai atlyginama.

LAT kreipėsi į Konstitucinį Teismą su prašymu spręsti, ar DK 217 straipsnio 3 dalyje nustatytas teisinis reguliavimas, pagal kurį darbo ginčų komisijoje ginčo šalių patirtos bylinėjimosi išlaidos neatlyginamos, neprieštarauja Konstitucijos 30 straipsnio 1, 2 dalims, 109 straipsnio 1 daliai, konstituciniams teisingumo ir teisinės valstybės principams.

Konstitucinis Teismas 2025 m. spalio 23 d. nutarimu Nr. KT54-N11/2025 pripažino, kad DK 217 straipsnio 3 dalis (2017 m. birželio 6 d. redakcija) neprieštarauja Konstitucijai.

Konstitucinis Teismas, be kita ko, pažymėjo, kad teisiniu reguliavimu, pagal kurį darbo ginčų komisijoje darbo ginčai dėl teisės nagrinėjami nemokamai ir ginčo šalių patirtos bylinėjimosi išlaidos neatlyginamos, ne tik palengvinamas ir pagreitinamas darbo ginčų nagrinėjimo procesas, darbo ginčų komisijai neturint spręsti dėl ginčo šalių patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo, bet ir, ginčą inicijavusiai šaliai nepatiriant rizikos finansiškai nukentėti dėl ginčo iškelimo nepalankios bylos baigties atveju, paprastai silpnesnė ekonominiu ir socialiniu požiūriu darbo ginčų šalis – darbuotojai skatinama aktyviau ginti savo pažeistas teises, išvengiama situacijų, kai finansinė rizika – galimas kitos ginčo šalies patirtų išlaidų atlyginimo priteisimas – atgraso darbuotojus nuo savo pažeistų teisių gynimo ir daro darbo ginčų nagrinėjimą nepatrauklų. Taigi ginčytas teisinis reguliavimas darbo ginčų nagrinėjimą daro prieinamesnį. Priešingu atveju, t. y. įtvirtinus darbo ginčų komisijoje patirtų bylinėjimosi išlaidų paskirstymą darbo ginčo šalims, nebūtų galima pasiekti vieno iš tokia darbo ginčų sprendimo tvarka siekiamų tikslų – sudaryti erdvę darbuotojui ir darbdaviui išspręsti darbo ginčą (susitarti) nepatiriant finansinių praradimų. Nors darbo ginčo šalys gali patirti papildomų išlaidų, pvz., advokatų paslaugoms apmokėti, tačiau jos nėra būtinos, o tokių išlaidų rizika darbo ginčo šalims tampa lengviau valdoma – kiekviena šalis nuo pat pradžių žino, kad ji visada patirs tik tas išlaidas, kurias pati pasirinktų patirti, ir ne daugiau.

Taigi, Konstitucinis Teismas konstatavo, kad įstatymų leidėjas, ginčytu DK 217 straipsnio 3 dalyje įtvirtintu teisiniu reguliavimu siekdamas apsaugoti paprastai silpnesnės ekonominiu ir socialiniu požiūriu darbo ginčų šalies – darbuotojų – interesus, paskatinti juos aktyviau ginti savo pažeistas teises ir taip padaryti darbo ginčų nagrinėjimą prieinamesnį, darbo ginčų sprendimo procesą specialioje darbo ginčų sprendimo institucijoje – darbo ginčų komisijoje – sureguliuavęs taip, kad joje patirtos nebūtinos išlaidos nėra atlyginamos, nepažeidė iš Konstitucijos 30 straipsnio 1, 2 dalių, 109 straipsnio 1 dalies, konstitucinių teisinės valstybės, teisingumo principų kylančių reikalavimų.

LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO KREIPIMAI Į EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMĄ

Lietuva nuo 2004 metų kuria savo ateitį bendroje Europos erdvėje kartu su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis. Vienintelis turintis kompetenciją aiškinti Europos Sąjungos teisės normas priimdama visoms valstybėms privalomus sprendimus yra ESTT. Kilus neaiškumui, kaip aiškinti ar taikyti konkrečią nagrinėjamoje byloje taikytiną Europos Sąjungos teisės nuostatą, į ESTT turi teisę kreiptis bet kuris valstybės narės teismas, o tie teismai, kurių sprendimai konkrečiose bylose yra galutiniai ir neskundžiami, turi ne tik tokią

teisę, bet ir pareigą. Taigi LAT, kuris yra vienintelis kasacinis teismas įsiteisėjusiems bendrosios kompetencijos teismų procesiniams sprendimams peržiūrėti, o jo priimamos nutartys ir nutarimai yra galutiniai ir neskundžiami, turi pareigą kreiptis į ESTT, jeigu byloje kyla pirmiau nurodytų klausimų.

Pažymėtina, kad ESTT nesprendžia konkretaus nacionalinio teismo nagrinėjamo ginčo, o tik priima prejudicinius sprendimus, kuriais atsako į nacionalinio teismo pateiktus klausimus dėl Europos

Sąjungos teisės normų aiškinimo ar Europos Sąjungos teisės akto galiojimo. Taigi ši procedūra yra bendradarbiavimo tarp ESTT ir nacionalinių teismų priemonė, ją įgyvendindamas Teisingumo Teismas pateikia nacionaliniams teismams Europos Sąjungos teisės aiškinimą, kurio jiems reikia bylai išspręsti. Nacionalinis teismas, gavęs ESTT prejudicinį sprendimą, vadovaudamasis jame pateiktu išaiškinimu, išsprendžia konkretų nagrinėjamą ginčą.

2025 metais LAT vienoje baudžiamojoje byloje ir keturiose civilinėse bylose kreipėsi į ESTT dėl prejudicinio sprendimo priėmimo:

Dėl Europos Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo klasifikuojant tabaką

Baudžiamoji byla Nr. 2K-14-489/2025

LAT 2025 m. vasario 27 d. nutartimi pirmiau nurodytoje baudžiamojoje byloje kreipėsi į Teisingumo Teismą dėl Europos Sąjungos (ES) teisės nuostatų išaiškinimo. Kasaciniam teismui nagrinėjant bylą dėl neteisėto disponavimo akcizais apmokestinamomis prekėmis (BK 199² straipsnio 1 dalis) ir neteisėto vertimosi ūkine, komercine veikla (BK 202 straipsnio 1 dalis), kilo klausimas dėl tabako priskyrimo akcizinei prekei, nes ES teisės aktuose skirtingai apibrėžiama, kas laikytina rūkomuoju tabaku.

Teisėjų kolegija nurodė, kad šiai bylai aktualu nustatyti, ar bendrovės sandėliuose rastas tabakas, iš kurio lapų iš dalies arba visiškai pašalintos vidurinės gyslos, atliktos šio džiovinimo ir kontroliuojamo drėkinimo procedūros, laikytinas BK 199² straipsnio 1 dalyje nustatytos nusikalstamos veikos dalyku, t. y. akcizų objektu – apdorotu tabaku. Tai reikšminga ir BK 202 straipsnio 1 dalyje nurodytos nusikalstamos veikos atveju (dėl vertimosi ūkine, komercine veikla, kuriai reikalinga licencija). Kasacinis teismas nusprendė, kad byloje kilęs teisės taikymo klausimas patenka į Europos Sąjungos teisinio reguliavimo sritį, kuri nėra aiški, todėl bylą nagrinėjančiai teisėjų kolegijai kilo keletas klausimų. Pirmasis klausimas iš esmės susijęs su Europos Sąjungos 2011 m. birželio 21 d. Tarybos direktyvos 2011/64/ES dėl akcizų, taikomų apdorotam tabakui, struktūros ir tarifų (toliau – Direktyva 2011/64) ir 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros (toliau – Reglamentas 2658/87) nuostatų tarpusavio santykiu. Jei atsakymas į jį būtų teigiamas, t. y. reiktų remtis visomis šiomis ES teisės nuostatomis, tuomet kiltų antras klausimas: kaip vertinti situaciją, kai nesilaikoma rekomendacinio pobūdžio, tačiau svarbaus dokumento (Europos Sąjungos kombinuotosios nomenklatūros (toliau – ir KN) paaiškinimai) nustatytų sąlygų, keliamų rūkymo bandymui; nors gali atrodyti, kad šis klausimas yra hipotetinis, jis iš tikrųjų susijęs su šia aplinkybe: jei ESTT atsakytų į antro klausimo pirmąją dalį taip, kad nagrinėjamoje situacijoje privalu vadovautis ir KN paaiškinimais, teisėjų kolegijai tektų pripažinti, jog byloje atliktas rūkymo bandymo rezultatas neigiamas, t. y. neįmanoma rūkyti mėginio dėl pažeistos rūkymo bandymo procedūros (mėginio nebuvo galima jokia būdu smulkinti), ir priskirti šį tabaką neapdorotam tabakui (KN 2401). Tokiu atveju kiltų klausimas, kaip vertinti situaciją, kai pagal Reglamentą 2658/87 tabakas laikomas neapdorotu, tačiau pagal Direktyvą 2011/64 – apdorotu. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas, trečiasis klausimas būtų susijęs su teisinio tikrumo principo aiškinimu.

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, kasacinis teismas nutarė atidėti bylos nagrinėjimą ir kreiptis į ESTT su prašymu priimti prejudicinį sprendimą šiais klausimais:

1. Ar teismas, siekdamas nustatyti, ar nagrinėjamoje byloje nurodytas tabakas yra „rūkomasis tabakas“ Direktyvos 2011/64 5 straipsnio 1 dalies prasme, ir taikydamas šioje nuostatoje pateiktą apibrėžtį bei susijusią Teisingumo Teismo jurisprudenciją, gali papildomai remtis ir Reglamentas 2658/87 bei KN paaiškinimais (52016XC0406(03)).

2. Jeigu atsakymas į šį klausimą būtų teigiamas, tuomet:

2.1. ar Direktyvos 2011/64 5 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad tabakas laikytinas „rūkomuoju tabaku“ net jei pozicija KN 2403 (apdorotas tabakas) pagal 2017 m. spalio 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2017/1925, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedas (toliau – Reglamentas 2017/1925), šiam tabakui priskirta nesilaikant ES kombinuotosios nomenklatūros paaiškinimų priede aprašytų rūkymo bandymui keliamų sąlygų, kaip nagrinėjamoje byloje;

2.2. kaip turėtų būti aiškinama KN 2401 pozicija (neapdorotas tabakas) taikant klasifikavimą tabakui pagal Reglamentą 2017/1925, kai atlikto rūkymo bandymo rezultatas pagal KN paaiškinimus yra neigiamas, tačiau tabakas laikomas apdorotu pagal Direktyvos 2011/64 5 straipsnio 1 dalies a punktą.

3. Jeigu atsakymas į pirmą klausimą būtų neigiamas, tuomet ar toks teisinis reguliavimas, kai rūkomasis tabakas iš esmės vienodai apibrėžiamas, tačiau skirtingai klasifikuojamas pagal Direktyvos 2011/64 5 straipsnio 1 dalies a punktą ir Kombinuotąją nomenklatūrą, neprieštarauja bendrajam teisinio tikrumo principui ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 49 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam principui „nėra nusikaltimo be įstatymo“.

Dėl Europos Sąjungos viešųjų pirkimų direktyvų išaiškinimo atmetant tiekėjo paraišką dinaminėje pirkimų sistemoje dėl priešasčių, susijusių su galimomis grėsmėmis nacionaliniam saugumui

Civilinė byla Nr. [e3K-3-73-1075/2025](#) (naujas bylos Nr. e3K-3-32-1075/2026) (aktyvi nuoroda)

Kasaciniam teismui nagrinėjant bylą dėl ieškovės (tiekėjos) paraiškos dinaminėje pirkimų sistemoje atmetimo teisėtumo, kilo klausimų, susijusių su Viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPĮ) 45 straipsnio 21 dalies 5 punkte įtvirtinto paraiškos atmetimo pagrindo kvalifikavimu Europos Parlamento ir Tarybos 2014 m. vasario 26 d. direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB, (toliau – Direktyva 2014/24/ES) prasme, perkančiosios organizacijos įgaliojimų apimtimi taikant VPĮ 45 straipsnio 21 dalies 5 punktą, teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą užtikrinimu Tarybos 1989 m. gruodžio 21 d. direktyvos 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo prekių pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo (toliau – Direktyva 89/665) bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio kontekste.

Ginčo sprendimas buvo priimtas atsakovei (perkančiajai organizacijai) gavus kompetentingų institucijų informacijos, kad ieškovė turi interesų, galinčių kelti grėsmę nacionaliniam saugumui (VPĮ 45 straipsnio 21 dalies 5 punktas).

Kasacinis teismas pažymėjo, kad iš parengiamųjų VPĮ dokumentų matyti, jog byloje taikytinu teisiniu reguliavimu įstatymų leidėjas siekė sumažinti grėsmes nacionaliniam saugumui, kurių kiltų, jeigu viešuosiuose pirkimuose dalyvautų asmenys, turintys interesų, galinčių kelti grėsmę nacionaliniam saugumui. Taigi šia nacionaline priemone siekiama bendrojo (viešojo) intereso, kuris aktualus visai valstybės visuomenei, apsaugos; šis tikslas nėra siejamas išimtinai tik su perkančiosios organizacijos poreikiu užtikrinti jos pasitikėjimą tiekėju vykdant konkretų pirkimą.

Kasaciniam teismui kilo abejonė, ar byloje taikytina VPĮ nuostata kvalifikuotina kaip savarankiškas su nacionaliniu saugumu susijęs neleidimo (draudimo) dalyvauti viešojo pirkimo procedūrose pagrindas, ar kaip pašalinimo iš viešojo pirkimo pagrindas Direktyvos 2014/24 57 straipsnio prasme. Atsakymas į šį klausimą turėtų įtakos sprendžiant dėl tokios priemonės taikymo sąlygų, tiekėjui ir perkančiajai organizacijai kylančių teisių bei pareigų, antai kaip vertinti proporcingumą, taikyti taisomąsias („apsivalymo“) priemones, ribotus pašalinimo terminus ir pan.

Dėl perkančiosios organizacijos įgaliojimų apimties taikant aptariamą nuostatą kasacinis teismas pažymėjo, kad bylą nagrinėję teismai laikė, jog atsakovė neturėjo pasirinkimo laisvės (diskrecijos) spręsti dėl ieškovės paraiškos atmetimo VPĮ 45 straipsnio 21 dalies 5 punkto pagrindu ir privalėjo vadovautis iš kompetentingų institucijų gauta informacija, jai nėra suteikta kompetencija vertinti šios informacijos. Atsižvelgus, be kita ko, į taikyto teisinio reguliavimo ypatumą – galimas grėsmės nacionaliniam saugumui, ESTT užduotas klausimas, ar ES teisė aiškintina kaip leidžianti tokią nacionalinės teisės nuostatą, kurią taikant tiekėjas iš pirkimo procedūros pašalinamas automatiškai, perkančiajai organizacijai savarankiškai nesprenžiant dėl jo interesų, galinčių kelti grėsmę nacionaliniam saugumui, buvimo konkrečiame pirkime ir nevertinant taikomos priemonės (atmesti paraišką ar pasiūlymą) proporcingumo konkrečiu atveju.

Dėl teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą užtikrinimo kasacinis teismas nurodė, kad šioje byloje taip pat svarbu atskleisti perkančiosios organizacijos pareigos tinkamai informuoti tiekėją apie sprendimą atmesti paraišką ar pasiūlymą VPĮ 45 straipsnio 21 dalies 5 punkto pagrindu ir šio sprendimo teisėtumo vertinimo teisme dalyką bei apimtį, atsižvelgiant į duomenų, susijusių su nacionaliniu saugumu, jautrumą. Dėl to siekiama išsiaiškinti, ar Direktyvoje 89/665 nustatyta valstybių narių pareiga užtikrinti išsamią ir veiksmingą perkančiųjų organizacijų sprendimų peržiūrą reiškia, kad perkančioji organizacija, priimdama sprendimą pašalinti tiekėją dėl jo (susijusių asmenų) keliamos grėsmės nacionaliniam saugumui (turėdama su tuo susijusių kompetentingų institucijų surinktą informaciją), turi būti atlikusi individualų tiekėjo padėties vertinimą ir turi apie šį vertinimą išsamiai informuoti tiekėją, be kita ko, nurodydama duomenis, kurių pagrindu atliktas šis vertinimas. Atitinkamai ar teismai, atlikdami tokio perkančiosios organizacijos sprendimo patikrą, turi turėti ir įvertinti visus ginčijamą sprendimą nulėmusius duomenis (taip pat – ir įslaptintą informaciją). Nagrinėjamoje byloje teismai ginčijamą sprendimą laikė pakankamai motyvuotu, o atsisakymą atskleisti duomenis – pagrįstu, taip pat priimdami procesinius sprendimus konstatavo, kad šie duomenys nesudaro ginčo dalyko. Taigi atsakymas į užduodamą klausimą leis įvertinti perkančiosios organizacijos sprendimo teisėtumą ir nuspręsti dėl teismų procesinių sprendimų pagrįstumo.

LAT nutarė sustabdyti civilinės bylos nagrinėjimą ir kreiptis į ESTT su prašymu priimti prejudicinį sprendimą šiais klausimais:

1. Ar Direktyvos 2014/24 18 straipsnyje įtvirtinti vienodo požiūrio ir nediskriminavimo, skaidrumo ir proporcingumo principai, 56 ir 57 straipsniai turi būti suprantami ir aiškinami taip, kad nacionalinis teisinis reguliavimas, pagal kurį atmetama tiekėjo paraiška ar pasiūlymas, jei perkančioji organizacija turi kompetentingos institucijos informacijos, kad tiekėjas (susiję asmenys) turi interesų, galinčių kelti grėsmę nacionaliniam saugumui, kvalifikuotinas kaip tiekėjų pašalinimo pagrindas šios direktyvos 57 straipsnio taikymo prasme; ar kaip savarankiškas su nacionaliniu saugumu susijęs neleidimo (draudimo) dalyvauti viešojo pirkimo procedūroje pagrindas; taip pat ar tokiai nacionalinei nuostatai tiesiogiai ar pagal analogiją taikytini Direktyvos 2014/24 57 straipsnio nuostatose, įskaitant 57 straipsnio 7 dalį, įtvirtinti reikalavimai, kaip antai tiekėjų pašalinimo proporcingumo vertinimas, prašymas pateikti taisomąsias („apsivalymo“) priemones, ribotas pašalinimo terminas.
2. Nepriklausomai nuo to, kaip būtų atsakyta į pirmąjį klausimą, ar Direktyvos 2014/24 18 straipsnyje įtvirtinti vienodo požiūrio ir nediskriminavimo, skaidrumo ir proporcingumo principai, 56 ir 57 straipsniai turi būti suprantami ir aiškinami taip, kad draudžiama tokia nacionalinė nuostata, kaip antai įtvirtinta VPĮ 45 straipsnio 21 dalies 5 punkte, kurią taikant tiekėjas iš pirkimo procedūros pašalinamas automatiškai,

perkančiajai organizacijai savarankiškai nesprensdžiant dėl tiekėjo (susijusių asmenų) interesų, galinčių kelti grėsmę nacionaliniam saugumui, buvimo konkretaus pirkimo kontekste ir nevertinant taikomos priemonės (atmesti paraišką ar pasiūlymą) proporcingumo konkrečiu atveju.

3. Ar Direktyvos 2014/24 55 straipsnio 3 dalį, ypač šios dalies nuostatą dėl įstatymų vykdymo ar viešojo intereso užtikrinimo išlygos, Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies 4 pastraipos, 3 dalies nuostatas, kuriose įtvirtintos veiksmingos peržiūros procedūros, aiškinamas kartu su Europos Sąjungos teisės gero administravimo, Chartijos 47 straipsnyje įtvirtintais veiksmingos teisinės gynybos principais, reikia suprasti taip, kad perkančioji organizacija, atmesdama paraišką ar pasiūlymą VPĮ 45 straipsnio 21 dalies 5 punkto pagrindu, turėtų pateikti išsamius tokio savo sprendimo motyvus ar, siekdama suderinti veiksmingos teisinės gynybos ir su nacionaliniu saugumu susijusių duomenų apsaugos principus, ji galėtų pateikti tik dalį šių duomenų (santrauką, ištraukas, vien teisinį pagrindą ar pan.). Jeigu būtų pritarta pastarajai alternatyvai, kokiais kriterijais remiantis turėtų būti apibrėžiama tiekėjui nurodomų duomenų apimtis, kad, nepažeidžiant su nacionaliniu saugumu susijusių duomenų slaptumo, būtų užtikrintas ir veiksmingos tiekėjo pažeistų teisių gynybos principo įgyvendinimas.
4. Ar Direktyvos 89/665 tikslas, 1 straipsnio 1 dalies 4 pastraipa, 3 dalis, aiškinami kartu su Chartijos 47 straipsnyje įtvirtintais veiksmingos teisinės gynybos ir teisingo bylos nagrinėjimo principais, turi būti suprantami ir aiškinami taip, jog teismui, nagrinėjančiam ginčą dėl perkančiosios organizacijos sprendimo atmesti tiekėjo paraišką teisėtumo, draudžiama teisminę patikrą susiaurinti taip, kad dėl duomenų, kuriais grindžiamas ginčijamas perkančiosios organizacijos sprendimas, pobūdžio bei turinio ypatumų, susijusių su grėsmėmis nacionaliniam saugumui, nebūtų vertinamas šių duomenų turinys ir teismo procesiniame sprendime nepasisakoma dėl to, ar iš kompetentingų institucijų gauti duomenys sudarė pakankamą ir pateisinamą pagrindą atmesti paraišką ar pasiūlymą.

Jeigu atsakymas į šį klausimą būtų teigiamas, ar Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies 4 pastraipoje, 3 dalyje, Chartijos 47 straipsnyje įtvirtinti veiksmingos teisinės gynybos ir teisingo bylos nagrinėjimo principai būtų užtikrinti tuo atveju, jeigu, perkančiajai organizacijai priimant sprendimą atmesti tiekėjo paraišką ar pasiūlymą VPĮ 45 straipsnio 21 dalies 5 punkto pagrindu nesirėmus įslaptintais duomenimis, su tokiais duomenimis susipažintų ir juos įvertintų tik ginčą dėl tokio perkančiosios organizacijos sprendimo teisėtumo nagrinėjantis ir teisę dirbti su įslaptinta informacija turintis teismas.

Dėl Europos Sąjungos viešųjų pirkimų direktyvų išaiškinimo atmetant tiekėjo paraišką dinaminėje pirkimų sistemoje dėl priešasčių, susijusių su galimomis grėsmėmis nacionaliniam saugumui

Civilinė byla Nr. [e3K-3-63-378/2025](#) (naujas bylos Nr. e3K-3-31-378/2026) (aktyvi nuoroda)

Nagrinėjamoje byloje kasaciniam teismui kilo klausimų, susijusių su Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo (toliau – ir Pirkimų įstatymas) 58 straipsnio 41 dalyje įtvirtinto paraiškos atmetimo pagrindo kvalifikavimu Europos Parlamento ir Tarybos 2014 m. vasario 26 d. direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB, (toliau – Direktyva 2014/24/ES) prasme, perkančiojo subjekto įgaliojimų apimtimi taikant Pirkimų įstatymo 58 straipsnio 41 dalies 4, 5 punktus, taip pat ar jie gali būti taikomi, jei nebuvo įtvirtinti pirkimo dokumentuose.

Byloje ginčijamas sprendimas buvo priimtas remiantis Vyriausybės nutarimais ir kompetentingų institucijų informacija apie tiekėjos galutinio naudos gavėjo ryšius su užsienio valstybių subjektais, potencialiai keliančiais grėsmę nacionaliniam saugumui (Pirkimų įstatymo 58 straipsnio 41 dalies 4, 5 punktai). Tiekėja argumentavo, kad šie paraiškos atmetimo pagrindai nebuvo įtvirtinti pirkimo dokumentuose ir negalėjo būti taikomi.

Kasaciniam teismui kilo abejonė, ar byloje taikytinos Pirkimo įstatymo nuostatos kvalifikuotinos kaip savarankiškas su nacionaliniu saugumu susijęs neleidimo (draudimo) dalyvauti viešojo pirkimo procedūrose pagrindas, ar kaip pašalinimo iš viešojo pirkimo pagrindas Direktyvos 2014/24 7 straipsnio prasme. Atsakymas į šį klausimą turėtų įtakos sprendžiant dėl tokios priemonės taikymo sąlygų, tiekėjai ir perkančiajam subjektui kylančių teisių bei pareigų, antai kaip vertinti proporcingumą, taikyti taisomąsias („apsivalymo“) priemones, ribotus pašalinimo terminus ir pan.

Dėl perkančiojo subjekto įgaliojimų apimties taikant aptariamą nuostatą kasaciniam teismui kilo klausimas, ar, vertinant tiekėjo ar susijusių asmenų atitiktį Pirkimų įstatymo 58 straipsnio 41 dalies 4 ar 5 punkte nustatytam reikalavimui, atsižvelgiant į jų ypatumus – esamos ar galimos grėsmės nacionaliniam saugumui vertinimą, tokiu atveju bendra taisyklė, pagal kurią tik perkančiajam subjektui yra patikėta teisė įvertinti, ar tiekėjas turi būti pašalintas iš viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūros, taikoma visa apimtimi, ar dėl informacijos surinkimo ir jos turinio ypatumų galimos išimtys, leidžiančios riboti perkančiųjų subjektų diskreciją šioje srityje.

Taip pat kasaciniam teismui kilo abejonių, ar siekis užtikrinti nacionalinį saugumą, kuriuo grindžiami Pirkimų įstatymo 58 straipsnio 41 dalies 4–5 punktuose įtvirtinti tiekėjo paraiškos ar pasiūlymo atmetimo pagrindai, gali pateisinti tokių pagrindų taikymą prieš tai jų neišviešinus (neįtvirtinus) pirkimo dokumentuose.

LAT nutarė sustabdyti civilinės bylos nagrinėjimą ir kreiptis į ESTT su prašymu priimti prejudicinį sprendimą šiais klausimais:

1. Ar Direktyvos 2014/25 36 straipsnyje įtvirtinti vienodo požiūrio ir nediskriminavimo, skaidrumo ir proporcingumo principai, šios direktyvos 80 straipsnis, siejamas su Direktyvos 2014/24 56 ir 57 straipsniais, turi būti suprantami ir aiškinami taip, kad nacionalinis teisinis reguliavimas, pagal kurį tiekėjo paraiška arba pasiūlymas atmetami, jeigu (i) Lietuvos Respublikos Vyriausybė yra priėmusi sprendimą, patvirtinantį, kad tiekėjas ar susiję asmenys ar su jais ketinamas sudaryti (sudarytas) sandoris neatitinka nacionalinio saugumo interesų, ir (arba) (ii) perkančioji organizacija turi kompetentingos institucijos informacijos, kad tiekėjas ar susiję asmenys turi interesų, galinčių kelti grėsmę nacionaliniam saugumui, kvalifikuotini kaip tiekėjų pašalinimo pagrindai Direktyvos 2014/24 57 straipsnio taikymo prasme; ar kaip savarankiški su nacionaliniu saugumu susiję neleidimo (draudimo) dalyvauti viešojo pirkimo procedūroje pagrindai; taip pat ar tokioms nacionalinėms nuostatoms tiesiogiai ar pagal analogiją taikytini Direktyvos 2014/24 57 straipsnio nuostatose, įskaitant 57 straipsnio 7 dalį, įtvirtinti reikalavimai, kaip antai tiekėjų pašalinimo proporcingumo vertinimas, prašymas pateikti taisomąsias („apsivalymo“) priemones, ribotas pašalinimo terminas.
2. Nepriklausomai nuo to, kaip būtų atsakyta į pirmąjį klausimą, ar Direktyvos 2014/25 36 straipsnyje įtvirtinti vienodo požiūrio ir nediskriminavimo, skaidrumo ir proporcingumo principai, šios direktyvos 80 straipsnis, siejamas su Direktyvos 2014/24 56 ir 57 straipsniais, turi būti suprantami ir aiškinami taip, kad draudžiama tokia nacionalinė nuostata, kaip antai įtvirtinta Pirkimų įstatymo 58 straipsnio 41 dalies

- 4 punkte, pagal kurią tiekėjo paraiška ar pasiūlymas atmetami vien dėl valstybės institucijos (Vyriausybės) nutarimo, priimto dėl to paties tiekėjo kitame pirkime, buvimo fakto, nenustačius termino, kiek laiko šis nutarimas išlieka aktualus, taip pat neapibrėžiant perkančiojo subjekto pareigos vertinti šiame nutarime nustatytų aplinkybių (be kita ko, jų aktualumo, pasikeitimo fakto) įtakos konkrečiam pirkimui.
3. Nepriklausomai nuo to, kaip būtų atsakyta į pirmąjį klausimą, ar Direktyvos 2014/25 36 straipsnyje įtvirtinti vienodo požiūrio ir nediskriminavimo, skaidrumo ir proporcingumo principai, šios direktyvos 80 straipsnis, siejamas su Direktyvos 2014/24 56 ir 57 straipsniais, turi būti suprantami ir aiškinami taip, kad draudžiama tokia nacionalinė nuostata, kaip antai įtvirtinta Pirkimų įstatymo 58 straipsnio 41 dalies 5 punkte, kurią taikant tiekėjas iš pirkimo procedūros pašalinamas automatiškai, perkančiajam subjektui savarankiškai nesprendžiant dėl tiekėjo ar susijusių asmenų interesų, galinčių kelti grėsmę nacionaliniam saugumui, buvimo konkretaus pirkimo kontekste ir nevertinant taikomos priemonės (atmesti paraišką ar pasiūlymą) proporcingumo konkrečiu atveju.
 4. Ar Direktyvos 2014/25 nuostatos ir vienodo požiūrio principas bei iš jo kylantis skaidrumo įpareigojimas draudžia taikyti nacionalinėje teisėje įtvirtintą tiekėjo paraiškos ar pasiūlymo atmetimo (neleidimo dalyvauti viešojo pirkimo procedūroje) pagrindą, tokį kaip įtvirtintas Pirkimų įstatymo 58 straipsnio 41 dalies 4 ar 5 punkte, prieš tai jo neįtvirtintus konkretaus pirkimo dokumentuose.

Dėl bedarbio asmens ir Užimtumo tarnybos sudarytos sutarties kvalifikavimo kaip vartojimo sutarties

Civilinė byla Nr. [e3K-3-112-469/2025](#) (naujas bylos Nr. e3K-3-33-469/2026) (aktyvi nuoroda)

Nurodytoje byloje nustatyta, kad ieškovė (Užimtumo tarnyba) su atsakovu, kuris tuo metu buvo bedarbis, sudarė dvišalę profesinio mokymo organizavimo paslaugų sutartį. Pagal šią sutartį atsakovas įsipareigojo mokytis pagal PHP programuotojo modulinę profesinio mokymo programą, o Užimtumo tarnyba – padengti užimtumo dalyvio mokymo išlaidas. Pagal sutarties 2.3.1 punktą, bedarbis turi atlyginti Užimtumo tarnybai visas patirtas išlaidas, susijusias su profesiniu mokymu, jeigu jis nevykdė sutartyje nustatytų įsipareigojimų. Atsakovas neįgijo jaunesniojo programuotojo kvalifikacijos, nes neišlaikė teorinio kompetencijų vertinimo egzaminų, todėl ieškovė nutraukė sutartį ir pareikalavo atlyginti jos išlaidas – 2282,81 Eur už mokymo paslaugas bei 1834,90 Eur dydžio atsakovui išmokėtą stipendiją.

Nagrinėjant bylą kasacine tvarka, LAT kilo klausimas, ar šalių sudaryta sutartis turi būti kvalifikuojama kaip vartojimo sutartis ir atitinkamai ar šiai sutarčiai taikoma nesąžiningų vartojimo sutarties sąlygų kontrolė.

Kasacinis teismas pažymėjo, kad ESTT 2025 m. kovo 20 d. sprendime byloje C-365/23 išaiškino, jog asmuo, kuris, sudarydamas sutartį dėl sportininko ugdymo ir paramos paslaugų, jam siekiant karjeros, teikimo, nevykdė tam tikros sporto veiklos profesionaliai, nepraranda vartotojo statuso dėl to, kad vykdant sutartį tapo profesionaliu sportininku. Atsižvelgiant į minėtame sprendime pateiktus išaiškinimus, buvo iškeltas klausimas, ar šis išaiškinimas turėtų būti taikomas ir bedarbiui asmeniui, kuris, jei sutartis būtų buvusi tinkamai įvykdyta, būtų įgijęs atitinkamą profesinę kvalifikaciją, leidžiančią jam užsiimti profesine veikla.

Kasacinis teismas pažymėjo, kad, remiantis ESTT praktika, 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos Direktyvos 93/13 dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (toliau – Direktyva 93/13) 2 straipsnio c punkte apibrėžta pardavėjo ar tiekėjo sąvoka turi būti aiškinama plačiai. Bet kuris fizinis ar juridinis asmuo yra pardavėjas ar tiekėjas, kai sutartis susijusi su jų profesine veikla, nesvarbu, ar tokia veikla siekiama privataus ar viešojo intereso užduočių, ar jos subjektams suteikiamas viešosios teisės statusas. Be to, kadangi visuomeninio pobūdžio ir bendrojo intereso užduotys neretai vykdomos nesiekiant pelno, tai, ar subjektas siekia pelno, apibrėžiant sąvoką „pardavėjas ar tiekėjas“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, nėra svarbu. Teismas pažymėjo, kad nagrinėjamu atveju Užimtumo tarnyba vykdė valstybės pavestą bendrojo intereso užduotį didinti bedarbių asmenų užimtumą. Kasacinio teismo vertinimu, atsižvelgiant į pacituotą ESTT praktiką, Užimtumo tarnyba galėtų būti kvalifikuojama kaip verslininkė vartojimo sutarčių sąlygų sąžiningumo kontrolės tikslais, kadangi ji sudarė sutartį, kuri yra susijusi su jos vykdoma veikla, o teisinės reikšmės neturi tokie aspektai kaip pelno siekimas, viešosios įstaigos statusas ar ta aplinkybė, kad nagrinėjamu atveju buvo įgyvendinama valstybės socialinės apsaugos politika. Kadangi ESTT jurisprudencijoje nebuvo vertintas identiškas nagrinėjamam atvejis, kilo poreikis išaiškinti Direktyvos 93/13 2 straipsnio c punkte įtvirtintą pardavėjo ir tiekėjo sąvoką.

LAT nutarė sustabdyti civilinės bylos nagrinėjimą ir kreiptis į ESTT su prašymu priimti prejudicinį sprendimą šiais klausimais:

1. Ar Direktyvos 93/13 2 straipsnio b punktas turi būti aiškinamas taip, kad fizinis asmuo, kuris sudaro sutartį su Užimtumo tarnyba dėl profesinio mokymo organizavimo paslaugų teikimo (ir finansavimo), yra laikomas vartotoju taip, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 93/13 2 straipsnio b punktą.
2. Ar Direktyvos 93/13 2 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad Užimtumo tarnyba, sudaranti sutartį su bedarbiu asmeniu dėl jo profesinio mokymo organizavimo, įskaitant ir šio mokymo finansavimą, laikoma pardavėja ar tiekėja taip, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 93/13 2 straipsnio c punktą.

ESTT pateikus išaiškinimą, bus galima tinkamai kvalifikuoti šalių sudarytą sutartį ir nuspręsti, ar byloje šalių sudarytos sutarties sąlygas teismas privalo pagal pareigas (lot. *ex officio*) įvertinti sąžiningumo aspektu.

Dėl 1956 m. Tarptautinio krovinių vežimo keliais sutarties konvencijos (toliau – CMR konvencija) ir Europos Parlamento ir Tarybos 2012 m. gruodžio 12 d. reglamento Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – Reglamentas 1215/2012) nuostatų santykio

Civilinė byla Nr. [e3K-3-149-381/2025](#) (naujas bylos Nr. e3K-3-34-381/2026) (aktyvi nuoroda)

Nagrinėjamu atveju ieškovė kreipėsi į Lietuvos teismą ieškiniu, prašydama solidariai atlyginti žalą, dviem atsakovėms – Lietuvoje registruotai įmonei (vežėjai) ir Lenkijos Respublikoje registruotai įmonei (pardavėjai). Nurodė, kad jurisdikcija pardavėjos atžvilgiu grindžiama Reglamento 1215/2012 8 straipsnio 1 punktu (kaip nagrinėjant solidarųjį, glaudžiai susijusį reikalavimą pagal pirmosios atsakovės buveinę). Ieškovė savo reikalavimą vežėjai – Lietuvoje registruotai įmonei – kildina iš vežėjo pareigų, kurias reglamentuoja specialios CMR konvencijos normos, pažeidimų (praradus dalį krovinių).

Atsižvelgiant į tai, LAT kilo klausimų dėl CMR konvencijos 31 straipsnio 1 dalies a punkto santykio su Reglamente 1215/2012 8 straipsnio 1 punktu.

Kasacinis teismas pažymėjo, kad kyla abejonių, ar tais atvejais, kai valstybės narės teisme ieškovas pareiškia solidarųjį reikalavimą keliems bendraatsakovams dėl žalos atlyginimo pagal vieno iš atsakovų (šiuo atveju vežėjo) nuolatinės buveinės vietos kriterijų, kai ginčas patenka tiek į Reglamento 1215/2012, tiek į CMR konvencijos taikymo sritį, ir jurisdikcija šio atsakovo atžvilgiu nustatyta pagal CMR konvencijos 31 straipsnio 1 dalies a punkte įtvirtintą nuolatinės buveinės vietos kriterijų, jurisdikcija kito bendraatsakovo atžvilgiu gali būti nustatyta pagal Reglamento 1215/2012 8 straipsnio 1 punkte įtvirtintą specialiąją jurisdikcijos taisyklę, atsižvelgiant į tai, kad tiek Reglamento 1215/2012 4 straipsnio 1 dalyje, tiek CMR konvencijos 31 straipsnio 1 dalies a punkte įtvirtintos jurisdikcijos taisyklės būtų taikomos vadovaujantis tuo pačiu, t. y. nuolatinės buveinės vietos, kriterijumi.

LAT nuomone, Reglamento 1215/2012 8 straipsnio 1 punkte įtvirtinta specialioji jurisdikcijos taisyklė esant atsakovų daugumai gali būti remiamasi tik tuomet, kai jurisdikcija pagrindinio atsakovo (šiuo atveju krovinio vežėjo) atžvilgiu nustatyta remiantis Reglamento 1215/2012 4 straipsnio 1 dalimi, o ne specialios CMR konvencijos 31 straipsnio 1 dalies a punktu, neatsižvelgiant į tai, jog jurisdikcijos nustatymo kriterijus yra tas pats – atsakovo nuolatinė buveinė vieta.

Jeigu atsakymas į pastarąjį klausimą būtų teigiamas, kasaciniam teismui taip pat kilo klausimas, ar, nustatydamas jurisdikciją, valstybės narės teismas turi atsižvelgti į tai, kad CMR konvencijoje nėra specialiųjų jurisdikcijos taisyklių, skirtų jurisdikcijos nustatymui reglamentuoti esant atsakovų daugumai tais atvejais, kai ieškovas pareiškia solidarųjį reikalavimą keliems bendraatsakovams (vežėjui ir pardavėjui) vieno iš atsakovų (vežėjo) nuolatinės buveinės vietos teisme, ir dėl to jurisdikciją šio atsakovo (vežėjo) atžvilgiu nustatyti ne pagal specialios CMR konvencijos 31 straipsnio 1 dalies a punktą, o pagal Reglamento 1215/2012 4 straipsnio 1 dalį ir atitinkamai taikyti šio reglamento 8 straipsnio 1 punktą, jeigu šiuos bylose pareikštus reikalavimus keliems atsakovams nagrinėjant atskirai gali kilti nesuderinamų sprendimų rizika ir grėsmė gero teisingumo vykdymo bei maksimalios rizikos, kad vienu metu skirtingų valstybių narių teismuose vyks teismo procesai dėl to paties ginčo, sumažinimo principų, kuriais Sąjungoje grindžiamas valstybių narių teismų bendradarbiavimas civilinėse ir komercinėse bylose, įgyvendinimui.

ESTT savo jurisprudencijoje nėra nusprendęs dėl Reglamento 1215/2012 8 straipsnio 1 punkte nustatytos jurisdikcijos taisyklės taikymo tuo atveju, kai pagrindinio atsakovo jurisdikcija grindžiama ne Reglamento 1215/2012 4 straipsnyje įtvirtinta bendrąja jurisdikcijos taisykle, o specialios konvencijos, šiuo atveju CMR konvencijos, 31 straipsnio 1 dalies a punkte įtvirtinta jurisdikcijos taisykle, kuri taip pat grindžiama buveinės vietos kriterijumi. Taip pat ESTT nėra sprendęs klausimo, ar vien aplinkybė, kad CMR konvencijoje nėra specialiųjų jurisdikcijos taisyklių atsakovų daugumo atveju, gali pateisinti Reglamento 1215/2012 taikymą pagrindinio atsakovo (vežėjo) atžvilgiu, jeigu reikalavimai keliems bendraatsakovams yra taip glaudžiai susiję, kad yra tikslinga juos nagrinėti ir spręsti kartu, siekiant išvengti teismo sprendimų nesuderinamumo rizikos.

LAT nutarė sustabdyti civilinės bylos nagrinėjimą ir kreiptis į ESTT su prašymu priimti prejudicinį sprendimą šiais klausimais:

1. Ar Reglamento 1215/2012 8 straipsnio 1 punktą turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį neleidžiama ieškovui pareikšti ieškinio vienam iš solidarųjį bendraatsakovių (šiuo atveju pardavėjui), kurio buveinė vieta yra kitoje valstybėje, pagrindinio atsakovo (šiuo atveju krovinio vežėjo) nuolatinės buveinės vietos teisme, kai jurisdikcija pagrindinio atsakovo (šiuo atveju krovinio vežėjo) atžvilgiu nustatyta ne pagal šio reglamento 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą bendrąją jurisdikcijos taisyklę, bet, kaip nagrinėjamoje

byloje, pagal specialios CMR konvencijos 31 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytą jurisdikcijos taisyklę, kurioje, kaip ir Reglamento 4 straipsnio 1 dalyje, įtvirtintas tas pats jurisdikcijos nustatymo kriterijus – atsakovo nuolatinės buveinės vieta.

2. Jeigu atsakymas į pirmą klausimą būtų teigiamas, atsižvelgiant į tai, kad CMR konvencijoje nėra specialiųjų jurisdikcijos taisyklių atsakovų daugeto atveju, ar valstybės narės teismas, sprenddamas tarptautinės jurisdikcijos klausimą ir parinkdamas tarptautinės teisės aktą (CMR konvenciją ar Reglamentą 1215/2012), pagal kurį turi būti nustatyta jurisdikcija pagrindinio atsakovo (krovinio vežėjo) atžvilgiu, kai ginčas patenka tiek į CMR konvencijos, tiek į Reglamento 1215/2012 taikymo sritis, pagrindinio atsakovo (krovinio vežėjo) atžvilgiu turi taikyti ne specialios CMR konvencijos 31 straipsnio 1 dalies a punktą, o Reglamento 1215/2012 4 straipsnio 1 dalį ir atitinkamai kito bendraatsakovo atžvilgiu Reglamento 1215/2012 8 straipsnio 1 punktą, jeigu keliems atsakovams pareikšti reikalavimai taip glaudžiai susiję, kad yra tikslinga juos nagrinėti ir spręsti kartu, siekiant išvengti teismo sprendimų nesuderinamumo rizikos.

ESTT pateikus atsakymus į iškeltus klausimus, nagrinėjamoje byloje bus galima tinkamai nustatyti tarp šalių kilusio ginčo jurisdikciją ir išvengti Reglamento 1215/2012 ir CMR konvencijos nuostatų kolizijos.

1-2-96-873/2015

1-2-96-873/2015

PK-116
52
10/11/12

11-2-1
52
11/11/12

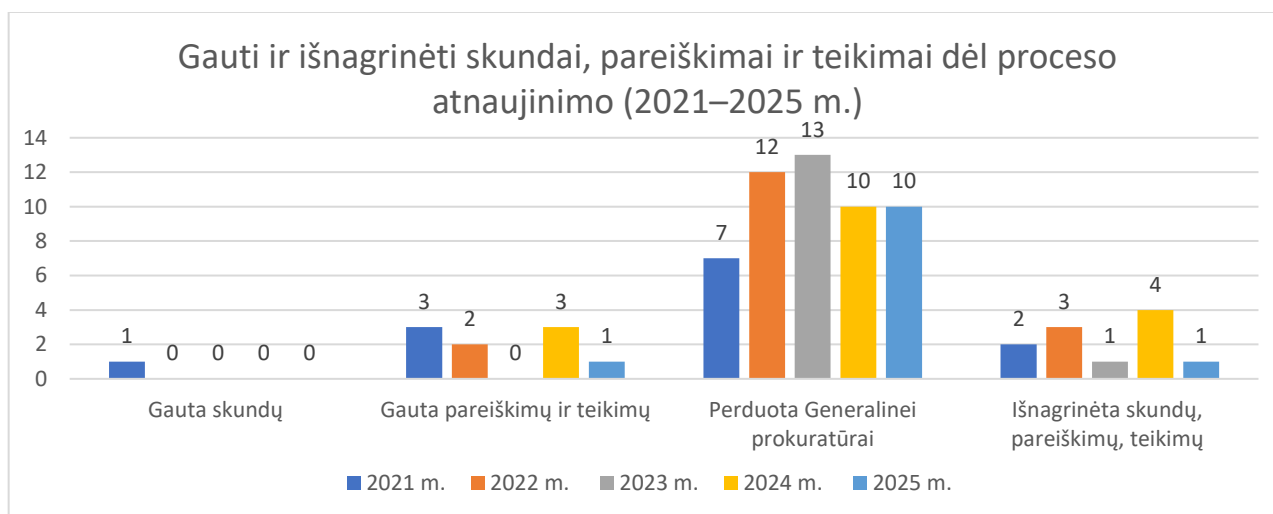
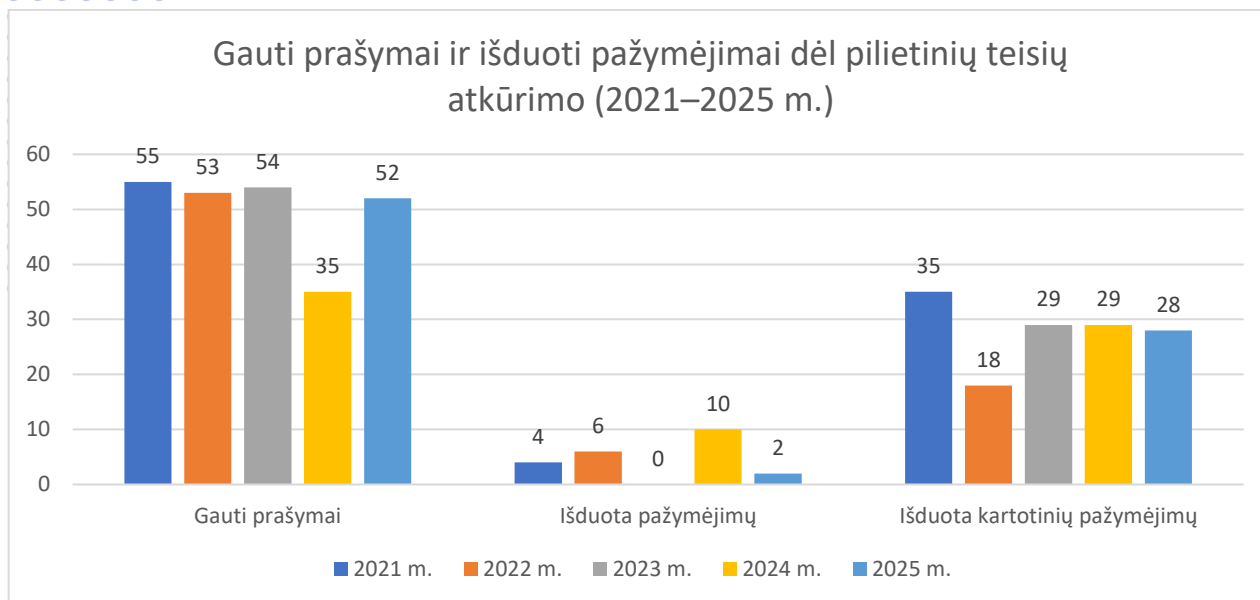
1-2-96-873/2015

H

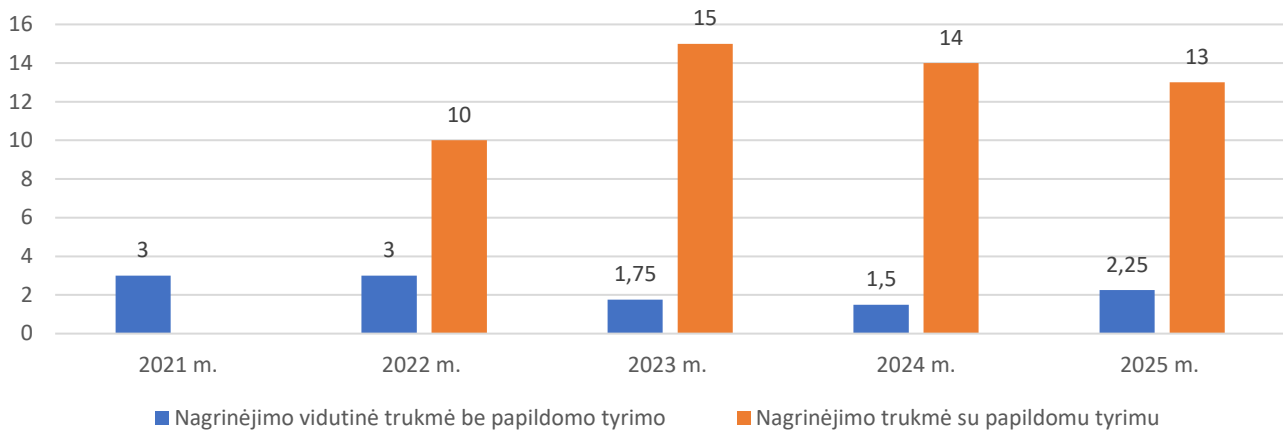
2

STATISTIKA

PILIETINIŲ TEISIŲ ATKŪRIMO KLAUSIMŲ STATISTIKA

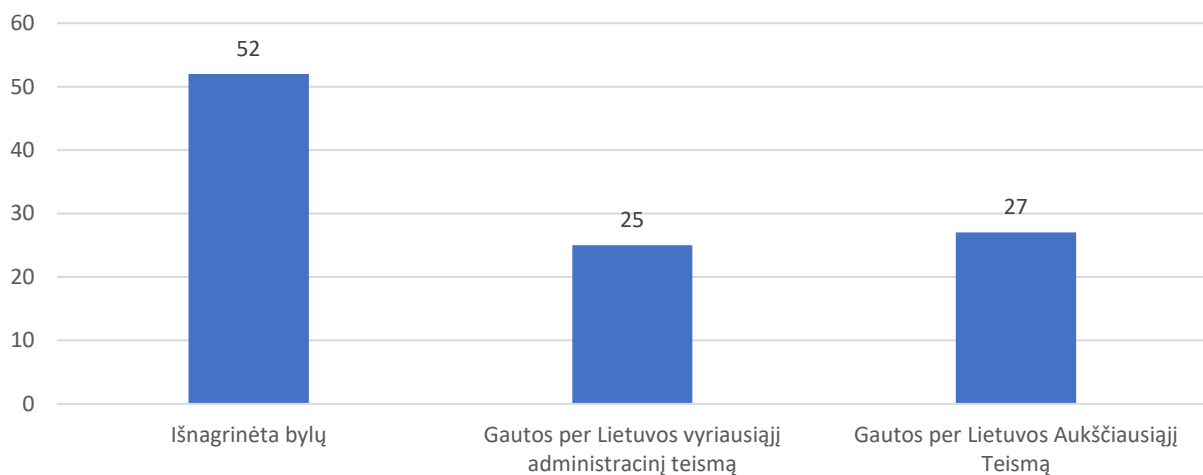

Skundo pareiškimo (teikimo) dėl pilietinių teisių atkūrimo nagrinėjimo terminai mėnesiais(2021–2025 m.)

SPECIALIOJI TEISĖJŲ KOLEGIJA

Išnagrinėtos bylos dėl rūšinio teisingumo tarp administracinių ir bendrosios kompetencijos teismų atribojimo (2025 m.)

CIVILINIŲ BYLŲ SKYRIAUS TEISĖJAI

Dr. Artūras Driukas / 1999–2003 m.,
2021 m. / skyriaus pirmininkas
nuo 2023 m.

Dr. Goda Ambrasaitė-Balynienė /
nuo 2019 m.

Dr. Danguolė Bublienė / nuo 2017 m.,
Teismo pirmininkė nuo 2023 m.

Gražina Davidonienė / nuo 2008 m.

Virgilijus Grabinskas / 1993–1994 m.,
nuo 1999 m.

Andžej Maciejewski / nuo 2014 m.

Sigita Rudėnaitė / nuo 2008 m.

Antanas Simniškis / 1993–1994 m.,
nuo 1995 m. iki 2025-08-15
(pasibaigus įgaliojimų laikui)

Donatas Šernas / nuo 2014 m.

Irmantas Šulcas / nuo 2025 m.

Dr. Algirdas Taminskas / 2007-2008 m.,
nuo 2017 m.

Dr. Egidija Tamošiūnienė / nuo 2021 m.

Dr. Agnė Tikniūtė / nuo 2022 m.

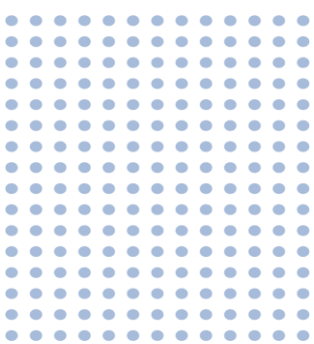
Jūratė Varanauskaitė / nuo 2021 m.

Dr. Dalia Vasarienė / nuo 2013 m.

Dr. Eglė Zemlytė / nuo 2025 m.

BAUDŽIAMŲJŲ BYLŲ SKYRIAUS TEISĖJAI

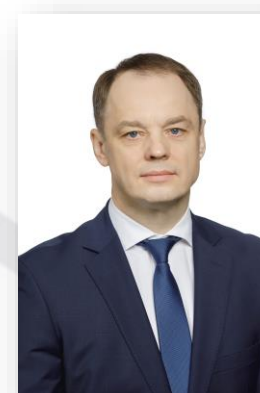
Dr. Gabrielė Juodkaitė-Granskienė /
nuo 2017 m. / skyriaus pirmininkė
nuo 2022 m.

Albinas Antanaitis / nuo 2022 m.

Dr. Rima Ažubalytė / nuo 2014 m.

Arūnas Budrys / nuo 2025 m.

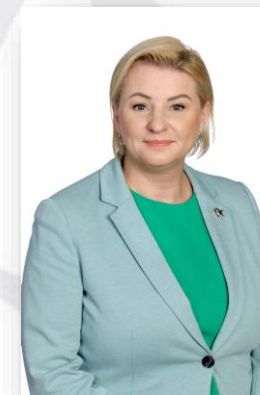
Dr. Olegas Fedosiukas / nuo 2007 m.

Eligijus Gladutis / nuo 2014 m.

Dr. Danutė Jočienė / nuo 2023 m.
2025-06-15 (paskyrus ES Bendrojo
Teismo teisėja)

Sigita Jokimaitė / nuo 2017 m.

Darius Kantaravičius / nuo 2024 m.

Artūras Pažarskis / nuo 2014 m.

Alenas Piesliakas / nuo 2022 m.

Alvydas Pikelis / nuo 1999 m.

Daiva Pranytė-Zalickienė / nuo 2019 m.

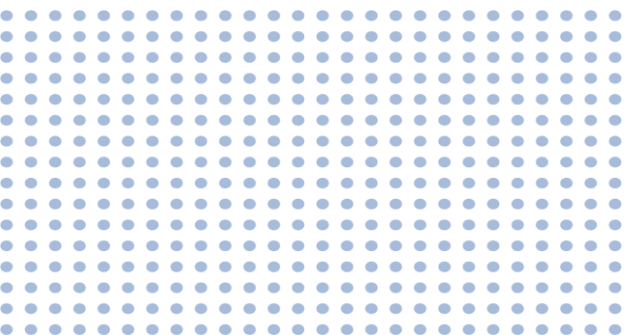
Artūras Ridikas / nuo 2017 m.

Tomas Šeškauskas / nuo 2008 m.

Algimantas Valantinas / nuo 2021 m.

LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO PASTATO ATNAUJINIMO PROJEKTAS

Aukščiausiojo Teismo rūmai – tai vieta, kur architektūra susilieja su vertybėmis, o erdvė tampa tylia teisingumo liudininke. Čia gimsta sprendimai, kurie formuoja teisingumo sampratą ir stiprina pasitikėjimą valstybe. Aukščiausiojo Teismo rūmai turėtų atspindėti institucijos, vykdančios aukščiausiąjį teisingumą valstybėje, misiją, orumą ir autoritetą. Negana to, šiuolaikinis teismas, kuriam keliami platūs teisinio švietimo tikslai, reikalauja išlaikyti ir galimybę plėtoti visuomenei atviras kultūrinės bei edukacines iniciatyvas. Nėra jokių abejonių, kad šio pastato atnaujinimas – tai ne tik žingsnis gerinant darbo sąlygas, bet ir svarbus simbolinis aktas, stiprinantis Lietuvos teismų sistemos įvaizdį tiek Lietuvoje, tiek tarptautinėje erdvėje. Džiaugiamės, kad po ilgo laukimo šis procesas pajudėjo – tai viltingas ženklas visai teismų bendruomenei ir visuomenei. Tikime, kad atnaujinti rūmai taps modernios, atviros ir stiprios teisinės valstybės simboliu, kuriame darniai susilieja pagarba istorijai ir žvilgsnis į ateitį.

Šiuo metu Teismo rūmai įsikūrę šešis dešimtmečius skaičiuojančiame beveik 4 tūkst. kv. m ploto administracinės paskirties pastate, kuris yra sostinės centre, kultūros paveldo teritorijoje. Pastate dirba apie 140 darbuotojų.

Teismo pastato atnaujinimui dar 2024 m. pabaigoje pritarė Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2025 m. spalio 29 d. paskelbtas atviras architektūrinio projekto konkursas, jo dalyviai kviečiami teikti savo architektūrines idėjas ir siūlyti sprendimus, labiausiai tinkančius aukščiausios šalies teisinės institucijos būstinei.

Konkurso metu siekiama išrinkti aukštos architektūrinės kokybės, tvarius ir į aplinką įsiliejančius

sprendimus, kurie atitiktų Teismo rūmų poreikius ir užtikrintų modernią, ergonomišką bei energiška efektyvią darbo aplinką. Konkursas apima pastato atnaujinimo projektavimą, techninio darbo projekto parengimą ir projekto vykdymo priežiūros paslaugas.

Numatyta projekto vertė – 15 mln. eurų. Pastato atnaujinimą planuojama baigti iki 2031 metų.

DALYVAVIMAS TEISMŲ SAVIVALDOJE IR KITOJE VEIKLOJE

Teisėjų taryba

Danguolė Bublienė, pirmininkė (nuo 2024-10),
narė (*ex officio*) (nuo 2023-03)

Gabrielė Juodkaitė-Granskienė, narė
(nuo 2024-10)

Andžej Maciejewski, narys (nuo 2024-10)

Artūras Ridikas, narys (nuo 2020-11)

Teisėjų garbės teismas

Goda Ambrasaitė-Balynienė, pirmininkė
(nuo 2025-01)

Teisėjų etikos ir drausmės komisija

Jūratė Varanauskaitė, narė (nuo 2025-01)

Pretendentų į teisėjus egzamino komisija

Daiva Pranytė-Zalieckienė, pirmininkė
(nuo 2023-12)

Pretendentų į teisėjus atrankos komisija

Artūras Pažarskis, pirmininkas (nuo 2023-09)

Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija

Darius Kantaravičius, pirmininkas (nuo 2024-10),
narys (nuo 2020-11)

Teismų sistemos apdovanojimų komisija

Tomas Šeškauskas, narys (nuo 2021-01)

Edita Kisielienė, narė (nuo 2024-11)

Teisminė mediacija

Dalia Vasarienė, Teisminės mediacijos komisijos
pirmininkė (nuo 2024-11), teismo mediatorė

Irmantas Šulcas, Teisminės mediacijos komisijos
narys, teismo mediatorius

Artūras Driukas, teismo mediatorius

Virgilijus Grabinskas, teismo mediatorius

Jūratė Varanauskaitė, teismo mediatorė

Andžej Maciejewski, teismo mediatorius

DALYVAVIMAS KITOSE VEIKLOSE

Malonės komisija

Danguolė Bublienė, narė (nuo 2023-03)

Teisėjų asociacija

Sigita Jokimaitė, pirmininkė (nuo 2024-06)

Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso priežiūros komitetas

Arūnas Budrys, narys

Algimantas Valantinas, narys

Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso priežiūros komitetas

Rima Ažubalytė, narė

Mindaugas Girdauskas, narys

Teismų procesinių sprendimų kokybės standartams atnaujinimo darbo grupė

Arūnas Budrys, pirmininkas

Eglė Zemlytė, narė

Edita Kisielienė, narė

Živilė Kvaracijienė, narė

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso priežiūros komitetas

Danguolė Bublienė, narė

Sigita Rudėnaitė, narė

Algirdas Taminskas, narys

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso priežiūros komitetas

Goda Ambrasaitė-Balynienė, narė

Artūras Driukas, narys

Egidija Tamošiūnienė, narė

Prokurorų atestacijos komisija

Mindaugas Girdauskas, narys (nuo 2021-02)

Pretendentų atrankos į Lietuvos nacionalinio nario Eurojuste pareigas komisija

Gabrielė Juodkaitė-Granskienė (nuo 2026-02-20)

Antstolių atestavimo komisija

Renata Viduto-Errard, narė (nuo 2022-03)

Antstolio kvalifikacinio egzamino komisija

Andžej Maciejewski, narys (nuo 2024-06)

Antstolių viešo konkurso komisija

Renata Viduto-Errard, narė (nuo 2022-03)

Tarptautinis Hagos teisėjų tinklas

Egidija Tamošiūnienė, narė (nuo 2024-05)

Nuolatinis arbitražo teismas

Goda Ambrasaitė-Balynienė, narė (nuo 2023-08)

Aukštesniųjų teismų tinklas prie Europos Žmogaus Teisių Teismo (SCN)

Edita Kisielienė, narė (nuo 2025-10)

Ekspertų taryba prie Ukrainos Aukštosios teisėjų kvalifikacijos komisijos administracinių teismų teisėjų atrankai

Sigita Rudėnaitė, narė (nuo 2025-09-15)

Ukrainos visuomeninė tarptautinių ekspertų taryba prie Aukštosios kvalifikacinės komisijos antikorupcinio teismo teisėjų atrankai

Gabrielė Juodkaitė-Granskienė, ekspertė (nuo 2024-04)

Europos teismų tarybų tinklas (ENCJ)

Dalia Vasarienė, valdybos narė (iki 2025-02)

Gabrielė Juodkaitė-Granskienė, valdybos narė (nuo 2025-02)

ENCJ projektas „Teminio dialogo grupė: teismai ir žiniasklaida“

Danguolė Bublienė, narė (nuo 2024-08)

ENCJ projektas „Teminio dialogo dėl drausmės standartų grupė“

Artūras Ridikas, narys (nuo 2026-01)

Europos Komisija efektyvesniam teisingumui (CEPEJ)

Danguolė Bublienė, narė

(nuo 2023-03-27 iki 2026-12-31)

GEMME (Europos teismo mediatorių grupė) tinklas

Dalia Vasarienė, GEMME Lietuva pirmininkė (nuo 2018)

Europos patentų tarnybos išplėstinė apeliacinė kolegija

Goda Ambrasaitė-Balynienė, išorinė narė (nuo 2018-01)

Bendro patentų teismo Patariamasis komitetas

Sigita Rudėnaitė, narė (nuo 2023-09)

BENDRADARBIAVIMAS

Aukščiausiajam Teismui, kaip aukščiausiajam nacionalinės teismų sistemos teismui, tenka ypatinga atsakomybė tiek užtikrinti darnią Lietuvos vidaus teisės sistemą, jos dermę su viršnacionaline teise, tiek prisidėti prie Europos teisės, pagrįstos bendromis vertybėmis, kūrimo – būti aktyviam stiprinant teisėjų dialogą, kuris skatina koordinuotai reaguoti į bendrus Europos teisėjų iššūkius.

NACIONALINIŲ LYGMENIU

Teismo vadovybė ir teisėjai aktyviai dalyvauja bendruose teismų renginiuose ir konferencijose, dalijasi savo žiniomis ir patirtimi teismams rūpimais teisės klausimais.

Teisme vyko Teisėjų tarybos ir visų Lietuvos teismų pirmininkų susitikimas. Jo metu buvo aptarti 2024 metų teismų veiklos rezultatai, Teisėjų tarybos strateginės veiklos kryptys 2025–2028 m. laikotarpiui, 2025 m. sausio 1 d. įvykdytos apylinkių teismų reformos rezultatai ir bylų skirstymo pokyčiai apygardų teismuose. Susitikime Lietuvos Respublikos Prezidento patarėjas nacionalinio saugumo klausimais Marius Česnulevičius pasidalijo įžvalgomis dėl saugumo situacijos regione.

Teisme apsilankė ir su Teismo pirmininke Danguole Bublione susitiko visų teismų kancleriai. Susitikimo metu aptarti strategiškai visai teismų sistemai svarbūs klausimai, apimantys ir nepakankamo teismų finansavimo bei saugumo teismuose užtikrinimo problemas.

Minint mediacijos savaitę ir švenčiant mediacijos Lietuvoje dvidešimtmetį, Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkė Gabrielė Juodkaitė-Granskienė, Teisminės mediacijos komisijos pirmininkė, teisėja Dalia Vasarienė ir Civilinių bylų skyriaus pirmininkas Artūras Driukas dalyvavo šia proga organizuotoje konferencijoje „Dialogo architektūra: 20 metų teisminės mediacijos kelias“.

Teismo pirmininkė D. Bublienė dalyvavo tarptautinėje konferencijoje, skirtoje Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 25-osioms veiklos metinėms paminėti. Šis renginys subūrė šalies politikus, aukščiausių Europos ir nacionalinių teismų vadovus, teisėjus bei akademinės bendruomenės narius.

Teismo pirmininkė D. Bublienė kartu su Teismo teisėja, Lietuvos Respublikos teisėjų asociacijos pirmininke Sigita Jokimaite dalyvavo Teisėjų tarybos organizuotoje konferencijoje „Teisėjų etika kaip vertybė šiuolaikiniame pasaulyje“. Abiejų Teismo atstovių nuomone, pasitikėjimas teismais yra tiesiogiai susijęs su kiekvieno teisėjo požiūriu į profesinę etiką, jos principų laikymusi ir pagarba savo profesijai.

KONSTITUCINIAI IR INSTITUCINIAI PARTNERIAI

Teismas nuosekliai palaiko konstruktyvų dialogą su įstatymų leidžiamąja ir vykdomąja valdžia, bendradarbiauja su kitomis valstybės institucijomis ir susitinka su atsakingais pareigūnais aptarti aktualiausių klausimų.

Teismo vadovybė tradiciškai kelis kartus per metus susitinka su Lietuvos advokatūros Advokatų tarybos pirmininku Mindaugu Kukaičiu. Susitikimuose aptarti aktualiausi klausimai, pasidalyta advokatūros ir Teismo įžvalgomis dėmesio reikalaujančiose srityse, diskutuota saugumo teismuose užtikrinimo klausimais, numatyti bendradarbiavimo planai.

Teismo vadovybė susitiko su Lietuvos Respublikos teisingumo ministru Rimantu Mockumi ir viceministru Rychiu Jokubausku. Susitikimo metu aptartos baudžiamojo proceso tobulinimo iniciatyvos, teismų saugumo užtikrinimo pažanga, bendradarbiavimą stiprinančios platformos ir kiti klausimai.

Lietuvos Respublikos Seime vyko tarptautinė konferencija „Teismų praktikos vienodinimas: formos ir iššūkiai“. Renginį organizavo Teismas ir Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, bendradarbiaudami su Lietuvos Respublikos Seimu, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija ir Baltijos-Amerikos laisvės fondu (BAFF). Konferencija skirta kelioms svarbioms sukaktims paminėti: 35-osioms Lietuvos nepriklausomos valstybės atkūrimo metinėms, reformuotos teismų sistemos bei LAT kasacinės kompetencijos trisdešimtmečiui.

Teismo pirmininkė D. Bublienė dalyvavo Lietuvos Respublikos Prezidentūros organizuotoje konferencijoje „Konstitucija ir teisingumas“, skirtoje Konstitucijos dienai. Skaitydama pranešimą D. Bublienė aptarė teismų biudžeto sudarymo procedūros ir biudžeto nustatymo kriterijų ydingumą ir pabrėžė, kad teismų nepriklausomumas yra konstitucinė būtinybė.

Teismo pirmininkė D. Bublienė ir Civilinių bylų skyriaus pirmininkas A. Driukas dalyvavo Seime vykusioje konferencijoje „Mediacijai Lietuvoje 20 metų: nuo bandomojo teisminės mediacijos projekto iki mediatorių profesinės savivaldos“.

Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkė Gabrielė Juodkaitė-Granskienė dalyvavo tarptautinėje konferencijoje „Aktualios perspektyvos: įžvalgos apie vaikų žalingą seksualinį elgesį ir vaiko interesus atitinkančio teisingumo pokyčius“. Renginį vedė Teismo teisėja Rima Ažubalytė, jo metu buvo aptarti naujausi tyrimai ir praktikos, susijusios su žalingu vaikų seksualiniu elgesiu ir vaiko interesus atitinkančio teisingumo užtikrinimu.

AKADEMINĖ BENDRUOMENĖ

Teismas turi ilgalaikes bendradarbiavimo tradicijas su akademinėmis Vilniaus universiteto, Mykolo Romerio universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto bendruomenėmis bei kitomis įstaigomis.

[Teisme 10-ąjį kartą apdovanoti geriausių teisės magistro darbų autoriai.](#) Šių metų teisės magistro darbų konkurse vertinti buvo pateikta keturiolika baigiamųjų darbų.

Konkurso dalyviai apdovanoti diplomais, padėkomis ir atminimo dovanėlėmis. Pirmąją vietą laimėjo Mykolo Romerio universiteto absolventė Ingrida Žuraitė, parašiusi darbą tema „Mediacijos taikymo ypatumai vaiko grobimo bylose“. Įžanginį renginio žodį tarė ir apie savo profesinį kelią kalbėjo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininko padėjėja, 2017 metų konkurso laimėtoja Agnė Selvestravičiūtė-Borowiec.

Šiais metais geriausių magistro darbu pripažintas Ingridos Žuraitės iš Mykolo Romerio universiteto darbas tema „Mediacijos taikymo ypatumai vaiko grobimo bylose“, o kūrybingiausiai savo darbą pristatė Danielė Razgutė iš Vilniaus universiteto, parašiusi magistro darbą tema „Teisinės privilegijos civiliniame procese“.

Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkė G. Juodkaitė-Granskienė dalyvavo tarptautiniame kriminalistikos ir teismo ekspertologijos kongrese, jame skaitė pranešimą tema „Pagrindinės pornografinio turinio identifikavimo ir inkriminavimo problemos“.

Teismo pirmininkė D. Bublienė ir Civilinių bylų skyriaus pirmininkas A. Driukas priėmė Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Alumni draugijos narius. Svečiams pristatyti praėjusių metų Teismo veiklos pagrindiniai akcentai, Teismo aktualijos ir įžvalgos, kaip geriau studentams bei teisininkams pristatyti profesines galimybes teismuose, plačiau kalbant apie teisėjų padėjėjų, konsultantų darbą teismuose.

TARPTAUTINIŲ LYGMENIU

Teismas aktyviai dalyvauja įvairių organizacijų, kurių narys yra, veikloje:

2016 m. Teismas prisijungė prie EŽTT inicijuoto Aukštesniųjų teismų tinklo (SCN), kurio tikslas – užtikrinti abipusį keitimąsi teismų praktika ir informacija, susijusia su Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos taikymu.

Nuo 2018 m. Teismas dalyvauja tais pačiais metais pradėjusiame veikti EŽTT suburtame Europos Sąjungos teisminiame tinkle (JNEU), skirtame valstybių narių teisminiam ir teisiniam bendradarbiavimui palengvinti.

Nuo 2004 m., kai buvo įsteigtas Europos Sąjungos aukščiausiųjų teismų pirmininkų tinklas (Tinklas), Teismo pirmininkas yra šio tinklo narys. 2025 m. susitikimo metu vykusiame Tinklo generalinėje asamblėjoje į naująją Tinklo valdybą išrinkta Teismo pirmininkė dr. D. Bublienė.

Teismo pirmininkė D. Bublienė dalyvavo Tinklo narių ir ESTT teisėjų susitikime Liuksemburge. Jame diskutuota tema „Teismų nepriklausomumas Europos Sąjungoje: pasidalyta atsakomybė“ ir „BDAR priežiūra teismui asmens duomenų tvarkymui“.

Teismo pirmininkė D. Bublienė taip pat dalyvavo Europos Sąjungos aukščiausiųjų teismų pirmininkų tinklo kolokviume Hagoje, Nyderlanduose. Tradiciškai šiame kasmetiniame renginyje 35 aukščiausiųjų teismų pirmininkai dalijasi savo patirtimi ir

diskutuoja bendrojo intereso klausimais. Šių metų kolokviume diskutuota temomis „Nacionaliniai teismai ir tarptautiniai nusikaltimai“ ir „Socialinė žiniasklaida: jos poveikis teismų komunikacijai ir įtaka teismų nepriklausomumui“. Abiem klausimais Teismas teikė savo poziciją. Be to, susitikime su Hagos teisėjų klubu pasikeista nuomonėmis dėl tarptautinių ir nacionalinių teismų bei tribunolų indėlio į teisinę valstybę. Šiame susitikime dalyvavo ir Tarptautinio baudžiamojo teismo bei Tarptautinio Teisingumo Teismo atstovai.

Tinklo nariai taip pat suteikė informaciją apie savo valstybių teismų praktiką dėl baudžiamosios atsakomybės už individualios ūkinės, komercinės, finansinės ar profesinės veiklos vykdymą jos neįregistravus ar neįgijus verslo liudijimų ir konfiskuotino turto. Šios medžiagos pagrindu parengta lyginamoji analizė. Prancūzijos Kasacinio Teismo prašymu Tinklui pateikta informacija apie LAT komunikacijos strategiją.

2025 m. dalyvaudamos Europos Sąjungos aukščiausiųjų teismų pirmininkų tinklo Teisėjų mainų programoje, LAT teisėja Rima Ažubalytė lankėsi Slovėnijos Aukščiausiajame Teisme, o teisėja Daiva Pranytė-Zalieckienė – Portugalijos Aukščiausiajame Teisme.

LAT ir kituose Lietuvos teismuose bei kitose teisingumo vykdymui svarbiose institucijose lankėsi Estijos Aukščiausiojo Teismo teisėja Heili Sepp. Jos vizitą Lietuvoje kuravo Teismo atstovai.

Nuo 2011 m. Teismas dalyvauja Vidurio ir Rytų Europos aukščiausiųjų teismų konferencijoje (CEELI), skirtoje regiono aukščiausiųjų teismų bendro intereso klausimams, susijusiems su teisinės valstybės principų plėtra, puoselėjimu ir teismų administravimu.

Teismo pirmininkė D. Bublienė dalyvavo penkioliktoje Vidurio ir Rytų Europos aukščiausiųjų teismų pirmininkų konferencijoje, vykusioje Albanijoje. Joje, remdamasi Lietuvos bei kitų valstybių patirtimi, D. Bublienė skaitė pranešimą „Iššūkiai Aukščiausiajam Teismui užtikrinant vienodą teisės aiškinimą ir

taikymą“. Konferenciją organizavo Albanijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas, bendradarbiaudamas su Centrinės ir Rytų Europos teisės iniciatyvos institutu („CEELI Institute“).

Turėdamas tikslą plėsti akiratį ir puoselėti bendrus interesus, Teismas siekia kuo didesnės bendrystės su mokslo ir mokymo instituciniais partneriais užsienyje:

Teismas bendradarbiauja su Europos teisės akademija (ERA) – reguliarių mokymų ir diskusijų forumu, kurio tikslas – supažindinti su ES teisinio reguliavimo naujovėmis. Joje Teismo teisėjai ne tik nuolat dalyvauja tęstiniuose mokymuose, bet ir turi svarią dėstyto patirtį. Teismo teisėjai ir darbuotojai dalyvauja šios akademijos organizuojamuose kvalifikacijos kėlimo mokymuose.

Teismas ir toliau dalyvauja Europos teismo tinklo (EJTN) – pagrindinės Europos teismų mokymo ir keitimosi žiniomis platformos – veikloje. Kartu su šiuo tinklu Teismo teisėjai puoselėja bendrą Europos teisinę ir teisminę kultūrą ir dalijasi savo patirtimi, dalyvaudami ES, civilinės, baudžiamosios ir komercinės teisės, taip pat lingvistikos ir socialinių mokymų programose, mokymų mainuose. Teismo teisėjai ir darbuotojai dalyvauja EJTN organizuojamuose mokymuose ne tik kaip klausytojai, bet ir kaip dėstytojai.

Nuo 2010 m. Teismas yra Europos teisės instituto (ELI) – nepriklausomos, demokratinės organizacijos, vienijančios daugiau kaip 1600 individualių ir daugiau kaip 140 institucinių dalyvių, – narys. ELI įsteigta moksliniams tyrimams inicijuoti, vykdyti ir palengvinti, rekomendacijoms ir praktinėms gairėms Europos teisinės plėtros srityje teikti, siekiant stiprinti Europos teisinę integraciją.

Pagal EJTN programą Teisme lankėsi teisėjų iš Suomijos, Graikijos, Rumunijos, Lenkijos, Vokietijos, Prancūzijos delegacija, taip pat teisėjų padėjėjų iš Graikijos, Italijos, Rumunijos ir Suomijos delegacija. Pagal šią programą jos dalyviai susipažįsta su skirtingų šalių teismų sistemomis, pasidalija gerąja teismų darbo organizavimo praktika, užmezga profesinius ryšius.

Teismo pirmininkė D. Bublienė dalyvavo ELI kasmetinėje konferencijoje Vienoje, Austrijoje. Konferencija organizuota tema „Pagrindinės teisės ir aplinka“. Jos metu nagrinėtas vienas aktualiausių mūsų laikų iššūkių – aplinkos ir pagrindinių teisių apsauga vykstant dideliems ekologiniams, ekonominiams, politiniams ir technologiniams pokyčiams. Pagrindinėse sesijose ir ekspertų grupėse buvo nagrinėjama, kaip teismai, įstatymų leidėjai ir pramonė reaguoja į dvejopą aplinkos apsaugos ir žmogaus teisių imperatyvą, pradedant besikeičiančiu teismų vaidmeniu per klimato ir biologinės įvairovės

krizes, baigiant veiksmingų sistemų kūrimu: žaliojo finansavimo, įmonių tvarumo ir galimybės kreiptis į teismą dėl pažeistos aplinkosaugos srities teisės.

Konferencijoje taip pat pristatyti ELI vykdytų tvaresnės ir atsparesnės ateities projektų rezultatai ir nagrinėtos problemos, išskylančios sprendžiant dėl įmonių baudžiamosios atsakomybės, žaliųjų investicijų, bylinėjimosi dėl klimato kaitos, paveldimo skaitmeninio turto. LAT pirmininkė D. Bublienė dalyvavo diskusijoje tema „Skaitmeninio turto, duomenų ir kito skaitmeninio palikimo paveldėjimas“. Jos metu praktikai ir ekspertai dalijosi įžvalgomis, kaip teisinėje sistemoje derinti mirusiųjų privatumą ir įpėdinių teises, taip pat siūlė sprendimus, padėsiančius užtikrinti paveldėjimo proceso aiškumą ir teisingumą kintančioje skaitmeninėje aplinkoje.

Lietuvos, Latvijos ir Estijos aukščiausiųjų teismų susitikimai kasmet vis kitoje Baltijos šalyje vyksta nuo 1993 m., kai tuomečiai šių teismų pirmininkai pasirašė bendradarbiavimo sutartį. Šiomet Latvijos ir Estijos aukščiausiųjų teismų atstovus priėmė Lietuva. Baltijos šalių aukščiausiųjų teismų susitikimai – tai platforma apsikeisti gera praktika, pasidalyti sprendimais, priimtais susidūrus su įvairiais iššūkiais, taip pat ateities planais.

Bendradarbiaujant su Baltijos valstybių aukščiausiaisiais teismais, dalyvauta tarptautinėje konferencijoje „Teisė į teisingą teismą: Europos žmogaus teisių konvencija nacionalinių teismų ir Europos Žmogaus Teisių Teismo dialoge“, vykusioje Rygoje, Latvijoje. Konferencijoje Teismo pirmininkė D. Bublienė skaitė pranešimą „Teismo procesų viešumas, privatumas ir žiniasklaida – interesų derinimo menas“. Šią tarptautinę konferenciją organizavo Latvijos Aukščiausiasis Teismas kartu su EŽTT.

Helsinkyje, Suomijoje, vyko pirmasis Šiaurės ir Baltijos šalių aukščiausiosios kompetencijos teismų susitikimas. Jame svarstyti klausimai: „Teisėjų ir teismų nepriklausomumas: vidaus ir išorės aspektai“ bei „Teisinis tikrumas ir teismų praktikos vienodumas“. Šiame Suomijos Aukščiausiajame Teisme vykusiame susitikime dalyvavo Danijos, Islandijos, Norvegijos, Švedijos, Suomijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos aukščiausiųjų teismų, taip pat Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, Suomijos, Švedijos, aukščiausiųjų administracinių teismų atstovai.

KITA TARPTAUTINĖ VEIKLA

Teismas ir Teismo teisėjai aktyviai bendrauja su kitų šalių teisėjais, lankosi jų teismuose ir priima svečius čia, Aukščiausiajame Teisme. Teisėjai taip pat įsitraukia į įvairias tarptautines programas ir projektus.

Teismo pirmininkė D. Bublienė ir Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkė G. Juodkaitė-Granskienė dalyvavo Europos teismų tarybų tinklo (ENCJ) Žiniasklaidos ir teismų darbo grupės posėdyje Briuselyje. Šio susitikimo metu darbo grupės nariai pasidalijo patirtimi, susijusia su socialiniuose tinkluose skelbiama informacija, žiniasklaidos laisve, visuomenės teise į informaciją, nukentėjusiųjų ir

liudytojų privatumo aspektais, taip pat diskutavo kitomis temomis.

Teisme įvyko pirmasis Baltijos šalių aukščiausiųjų teismų patarėjų, teisėjų padėjėjų ir konsultantų susitikimas. Svečiai iš Latvijos, Estijos ir Lietuvos kolegos diskutavo, kaip tobulinti teisėjo padėjėjo darbo organizavimą nuo kasacinio skundo priėmimo stadijos iki teisėjų kolegijos sprendimo paskelbimo, taip pat kaip efektyviai pasitelkti skaitmeninius įrankius kasdienėje teismų veikloje.

Teisme vyko Europos teismų tarybų tinklo valdybos susitikimas. Jame dalyvavo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkė, Teisėjų tarybos narė G. Juodkaitė-Granskienė. Susitikimo metu valdybos nariai paskirstė koordinuojamus projektus atsakingiems asmenims, patvirtino pagrindinių 2025–2026 metų veiklų kalendorių, aptarė kitais metais Paryžiuje vyksiančios Generalinės asamblėjos temas.

Teismo teisėja Sigita Rudėnaitė buvo išrinkta Ukrainos ekspertų tarybos administracinių teismų teisėjų atrankoms nare. Iš viso Ukrainos aukštosios teisėjų kvalifikacijos komisijos sesijoje buvo išrinkti šeši Ekspertų tarybos nariai, kurie padės kvalifikacinei komisijai kandidatų į naujai steigiamų specializuotų administracinių teismų, nagrinėsiančių bylas, susijusias su nacionalinio lygmens valstybės institucijomis, teisėjus atrankose. Ši administracinių teismų reforma – vienas iš Ukrainos žingsnių siekiant narystės Europos Sąjungoje.

Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkė G. Juodkaitė-Granskienė dalyvavo kasmetiniame Europos teisiųjų profesijų forume Briuselyje. Šių metų pagrindinė tema – „Teisiųjų profesijų nepriklausomumas“. Diskusijose analizuoti teisininkų profesijos nepriklausomumui kylantys

pavojai, įvairios spaudimo formos, teismų sistemos išteklių, svarstyta, kokių veiksmų gali imtis skirtingų sričių teisininkai.

Vokietijos Federalinis Aukščiausiasis Teismas ir Federalinė prokuratūra minėjo 75-ąsias veiklos metines. Šia reikšminga proga Karlsruheje buvo surengta iškilminga ceremonija, o į ją buvo suburti Europos teismų bendruomenės atstovai. Ceremonijoje dalyvavo Vokietijos federalinis prezidentas Frankas-Walteris Steinmeieris, taip pat aukščiausiųjų teismų vadovai iš įvairių Europos šalių, tarp jų – ir Teismo pirmininkė D. Bublienė.

Edukacinė veikla

Teismas nuosekliai vykde įvairias edukacines iniciatyvas, kuriomis buvo siekiama supažindinti vaikus, studentus ir kitas visuomenės grupes su Teismo veikla ir teisėjo profesija.

Išskirtiniu edukaciniu renginiu tapo beveik visą gruodžio mėnesį Teisme veikusi paroda, skirta pirmiesiems Teismo veiklos dešimtmečiams atkūrus Nepriklausomybę, ir Europos teismų teisėjų mantijų ekspozicija. Šis renginys sulaukė didelio lankytojų susidomėjimo, parodą aplankė apie 500 lankytojų, tarp jų ir nemažai Trečiojo amžiaus universiteto klausytojų. Ekskursijas Teisme vedė Teismo darbuotojai, o Teismo vadovybė šią parodą išsamiai pristatė tiek televizijoje, [tiek ir spaudoje](#).

Teismas tradiciškai dalyvavo festivalyje „Kultūros naktis“. Vilniečiai ir miesto svečiai klausėsi Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkės G. Juodkaitės-Granskienės ir Civilinių bylų skyriaus pirmininko A. Driuko paskaitos tema „Teisingumo meno paslaptys: žvilgsnis į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo kasdienybę“, dalyvavo ekskursijose ir protmūšiuose.

Šio festivalio metu lankytojai taip pat galėjo apžiūrėti Lietuvos, Latvijos ir Estijos Aukščiausiųjų Teismų teisėjų bei Lietuvos advokato ir prokuroro mantijas.

Teisme nuolat organizuojamos edukacinės ekskursijos įvairaus amžiaus mokiniams. Jų metu moksleiviai supažindinami su Teismo funkcijomis, su susidomėjimu dalyvauja teismo posėdžio inscenizacijoje, bendrauja su teisėju ir užduoda jiems rūpimus klausimus, aplanko kitas Teismo erdves, tarp kurių – ir Teisme esančios laikinojo sulaikymo patalpos.

Teismą šiais metais aplankė ir Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Alumni draugijos nariai. Teismo vadovybė svečiams pristatė aktualiausias veiklos klausimus, pokyčius, supažindino ir su Teisėjų tarybos veikla. Su Alumni draugijos nariais taip pat pasidalinta įžvalgomis, kaip geriau studentams ir teisininkams pristatyti profesines galimybes teismuose, supažindinant su teisėjų padėjėjų, konsultantų darbu teismuose.

Parodos

Teismas turi ilgametę tradiciją savo patalpose organizuoti menininkų parodas. 2025 metais Teisme tokių buvo šešios. Parodose eksponuoti menininkų mėgėjų ir profesionalų, taip pat moksleivių kūriniai.

Prasidėjus naujiems metams, Teisme atverta [Vaido Pračkailos paroda „Laiko taku“](#). Ekspozicijoje pristatyti didelio formato paveikslai, kuriuose dominavo gamtos motyvai.

[Vasario mėnesį Teisme atvertos trys ekspozicijos.](#)

Fotokorespondentas Darius Pavalkis pristatė fotografijų iš paukščio skrydžio parodą „Septyniolika kilometrų Nemunu...“, kurioje įamžinta 17 kilometrų Nemuno pakrantė.

Tuo pačiu metu tautodailininkės Birutės Jadvygos Mickevičienės parodoje eksponuoti delmonai (Klaipėdos krašto tautinių drabužių dalis – krepšeliai) bei skiautiniai, įkvėpti dailininko Gustavo Klimto kūrybos. Taip pat pristatyta menininkės Elytės Krasauskaitės paveikslų paroda.

2005 metais ji atrado Lietuvoje dar nematytą ir unikalų mišrios technikos būdą, kuris leidžia liesti paveikslus rankomis ir reikalauja specialiai paruošto rankų darbo popieriaus.

Birželio mėnesį Teismas kvietė pasižvalgyti į tautodailininkės B. J. Mickevičienės autorinius kūrybinius darbus japonių moterų gyvenimo tema [„Japonijos siužetai“](#).

Spalio mėnesį vykusioje parodoje nenutolo nuo Japonijos temos. Teisme atidaryta Panevėžio apylinkės teismo psichologės [Dovilės Gecevičės grafikos darbų paroda „Simboliai tarp pasaulių: Kokeshi lėlės ir baltųjų kultūros ženklai“](#). Šios parodos idėja autorei kilo po jos kelionės į Japoniją – susižavėjusi japonų kultūra, vertybėmis ir tradicijomis, D. Gecevičė ėmė ieškoti jos sąsajų su lietuviška kultūra.

Teismo erdves lapkričio mėn. puošė Kauno Juozo Grušo meno gimnazijos mokinių kūrybinių darbų paroda „[M. K. Čiurlionis ir Lietuva](#)“, kuria buvo siekiama paminėti iškilaus Lietuvos menininko, kompozitoriaus ir dailininko Mikalojaus Konstantino Čiurlionio atminimą bei reikšmę mūsų kultūrai. Ekspozicijoje pristatyti II–IV klasių mokinių darbai, įkvėpti M. K. Čiurlionio kūrybos, pasaulėjautos ir meilės Lietuvai.

Vienoje parodoje 2025 m. dalyvavo ir pats Teismas – [Latvijos Aukščiausiajame Teisme](#) vyko Europos aukščiausiųjų teismų teisėjų mantijų paroda, kurioje pristatyta ir Lietuvos teismų teisėjų mantija. Ją parodai suteikė LAT.

Iniciatyva „Žvilgsnis plačiai“

Iniciatyva „Žvilgsnis plačiai“ – renginys, kurio metu Teismo bendruomenė susitinka su skirtingos gyvenimo patirties, profesijų, didelių pasiekimų savo srityje turinčiais asmenimis. Taip siekiama prisidėti prie Teismo atvirumo visuomenės nariams ir vidinės organizacinės kultūros bei bendrystės stiprinimo.

2025 metais įvyko net keturi iniciatyvos „Žvilgsnis plačiai“ susitikimai ir jie pritraukė didelę dalį Teismo bendruomenės.

[Pirmajame susitikime](#) Lietuvos krašto apsaugos savanorių pajėgų kariai savanoriai kalbėjo rezistencijos tema. Teismo bendruomenė susipažino su rezistencijos fazėmis ir rezistencinio judėjimo elementais, jų specifika, buvo pristatyti neginkluoto pasipriešinimo būdai, kitų šalių rezistencijos modeliai. Taip pat diskutuota apie pagalbininkų, turinčių unikalių gebėjimų ir specifinių įgūdžių, svarbą ir poreikį, apie teisininkų įsitraukimą į rezistencinį judėjimą.

[Antrajame metų susitikime](#) dalyvavo Teisme eksponuojamų darbų autorės – tautodailininkė B. J. Mickevičienė ir menininkė E. Krasauskaitė. Jos Teismo teisėjams ir darbuotojams pristatė savo kūrybos kelią, plačiau papasakojo apie Teismą pasiekusius kūrinius.

[Į trečiąjį iniciatyvos „Žvilgsnis plačiai“ susitikimą](#) sugrįžo kariai savanoriai. Jame ir toliau kalbėta apie rezistenciją. Šį kartą Teismo bendruomenė supažindinta su ekipuotės priemonėmis, ginklais ir taktine medicina, jai buvo pademonstruota, kaip suteikiama pirmoji pagalba taktinėje aplinkoje.

Paskutiniame metų susitikime [lankėsi aktyvus visuomenės veikėjas Algirdas Kaušpėdas](#). Jis susirinkusiesiems pristatė Vilniaus Aukštutinės pilies atkūrimo viziją bei naująjį savo autofikcinį romaną „Koplyčia“.

Kita

Atvira, nuosekli, laiku vykdoma ir aiški komunikacija – Teismo prioritetas. Siekdamas didinti pasitikėjimą teismais, informuoti apie Teisme priimamus sprendimus ir suprantamai atskleisti jų motyvus, Teismas 2025 metais apie bylose priimtus sprendimus išplatino 155 pranešimus žiniasklaidai. Visuomenė taip pat nuolat informuojama apie Teismo vadovybės susitikimus ar vizitus, juose diskutuotus klausimus bei poziciją, kitas Teismo iniciatyvas ar veiklas.

Sausio mėn. Teismas [pradėjo naudoti dirbtinio intelekto įrankį „TeDIA“](#). Naudojant šį įrankį parengiama pirminė pranešimo žiniasklaidai versija, kuri vėliau gali būti koreguojama. Galutinė pranešimo versija visada yra peržiūrima atsakingo Teismo darbuotojo ir užbaigiama rengti rankiniu būdu.

Balandžio mėn. Teismas [perdavė Lietuvos valstybės naujam archyvui nuolat saugoti 5495 bylas](#). Tarp jų – 1990–1994 m. kaip pirmosios instancijos LAT išnagrinėtos 206 civilinės bylos ir 2430 baudžiamųjų bylų. Nuolat saugoti taip pat perduotos kasacinių baudžiamųjų ir civilinių bylų nutarčių nuorašų bylos (1990–2022 m.) bei reabilituotų (nereabilituotų) asmenų bylos (1996–2024 m.), Teismo veiklos dokumentų bylos (1990–2022 m.), kiti dokumentai. Perduodamos bylos buvo specialiai parengtos: patikrinta jų numeracija, sudaryti bylų apyrašai, sutvarkymo istorijų aprašai, surašyti perdavimo aktai ir kt. LAT bylos valstybiniam archyvui perduotos pirmą kartą. Su jomis visuomenė gali susipažinti archyvo nustatyta tvarka.

2025 metais Teismo kolektyvas ir toliau pratęsė daugiau nei penkerius metus trunkančią pavasarinę miškasodžio tradiciją. Bendradarbiaujant su Valstybine miškų urėdija, Pirčiupių girininkijoje buvo pasodinta apie 2400 eglaičių. Kartu dalyvavę miškininkai ne tik dalinosi praktiniais patarimais apie sodinukų sodinimą, bet ir supažindino su miškų atkūrimo procesu.

METŲ ĮVYKIAI TRUMPAI

SAUSIS

14 d.

Dr. Eglė Zemlytė pradėjo eiti Teismo teisėjo pareigas

25 d.

Teismo vadovybė susitiko su Lietuvos advokatūros Advokatų tarybos pirmininku Mindaugu Kukaičiu.

28 d.

Arūnas Budrys ir Irmantas Šulcas pradėjo eiti Teismo teisėjo pareigas.

VASARIS

-

KOVAS

19 d.

Teisme pristatytas 2024 m. Teismo metinis pranešimas.

19 d.

Civilinių bylų skyriaus vyriausiasis patarėjas Mykolas Kirkutis Mykolo Romerio universitete apgynė socialinių mokslų (teisės) daktaro disertaciją „Viešosios tvarkos pažeidimas kaip teismo sprendimo nepripažinimo pagrindas pagal reglamentą „Briuselis Ia“.

24 d.

Teismo vadovybė susitiko su Teisingumo ministru Rimantu Mockumi ir viceministru Ryčiu Jokubausku.

27 d.

Teisėja dr. Danutė Jočienė paskirta Europos Sąjungos Bendrojo Teismo teisėja.

28 d.

Teisėjas dr. Olegas Fedosiukas

dalyvavo Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijoje vykusios konferencijos „Konfiskavimo perspektyvos Lietuvoje ir Europoje“ diskusijoje.

BALANDIS

8 d.

Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė dalyvavo jungtiniame Europos Sąjungos aukščiausiųjų teismų pirmininkų tinklo ir ESTT susitikime.

28 d.

Teisme vyko Teisėjų tarybos ir teismų pirmininkų susitikimas.

29 d.

Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkė dr. Gabrielė Juodkaitė-Granskienė dalyvavo Europos teismų tarybų tinklo (ENCJ) valdybos posėdyje.

30 d.

Teismo vadovybė susitiko su Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Alumni draugijos nariais.

GEGUŽĖ

6 d.

Teismo teisėjai mediatoriai – Civilinių bylų skyriaus pirmininkas dr. Artūras Driukas ir teisėjai dr. Dalia Vasarienė bei Andžejus Maciejewski – priėmė svečius iš Ukrainos diskusijai apie teismo mediacijos reikšmę teisinėje sistemoje, jos taikymo praktiką bei teisėjo vaidmenį

skatinant taikius ginčų sprendimo būdus.

8–10 d.

Teismo teisėja, Lietuvos Respublikos teisėjų asociacijos pirmininkė Sigita Jokimaitė dalyvavo Europos teisėjų asociacijos narių suvažiavime Jerevane, Armėnijoje.

12 d.

Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė ir Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkė dr. Gabrielė Juodkaitė-Granskienė dalyvavo Europos teismų tarybų tinklo (ENCJ) Žiniasklaidos ir teismų darbo grupės posėdyje Briuselyje.

BIRŽELIS

8 d.

Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė dalyvavo Europos aukščiausiųjų teismų pirmininkų konferencijoje Albanijoje, kurioje skaitė pranešimą tema „Iššūkių aukščiausiajam teismui užtikrinant vienodą teisės aiškinimą ir taikymą“.

20 d.

Teisme vyko Baltijos šalių aukščiausiųjų teismų patarėjų, teisėjų padėjėjų ir konsultantų susitikimas.

LIEPA

4 d.

Teisme vyko Europos teismų tarybų tinklo (ENCJ) valdybos susitikimas.

15 d.

Teismo vadovybė susitiko su Lietuvos advokatūros Advokatų tarybos pirmininku Mindaugu Kukaičiu.

RUGPJŪTIS

15 d.

Kadenciją baigė teisėjas Antanas Simniškis.

25 d.

Darbą pradėjo Nacionalinės teismų administracijos direktorė Jurga Greičienė. Konkurso į šias pareigas komisiją sudarė ir Teismo deleguotos atstovės: Turto valdymo skyriaus vedėja, atliekanti Teismo kanclerio funkcijas, Erika Klėgerė, Teismo pirmininko tarnybos Teismo pirmininko patarėja Dalia Asta Mikelėnienė ir Teisės tyrimų grupės vyriausioji patarėja Edita Kisielienė.

RUGSĖJIS

2 d.

Teisme dešimtąjį kartą vyko jubiliejiniai geriausių teisės magistro darbų apdovanojimai, kurių metu apdovanoti metų geriausių teisės magistro darbų autoriai iš Vilniaus universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto, Mykolo Romerio universiteto.

3 d.

Teisme pristatytas recenzuojamų mokslinių straipsnių rinkinys „Pirmieji Lietuvos Aukščiausiojo Teismo veiklos dešimtmečiai atkūrus Nepriklausomybę“. Leidinį pristatė Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė, o diskusijoje dalyvavo esami ir buvę Teismo teisėjai: teisėja Sigita Rudėnaitė ir buvę teisėjai Janina Stripeikienė bei prof. dr. Jonas Prapiestis.

3 d.

Teismo pirmininko padėjėja Agnė Selvestravičiūtė-Borowiec Vilniaus universiteto Teisės fakultete

apgynė socialinių mokslų (teisės) daktaro disertaciją „Įstatyminės ir komercinės daikto kokybės garantijos vartojimo santykiuose teorinės ir praktinės problemos“.

4–5 d.

Teismas ir Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, bendradarbiaudami su Lietuvos Respublikos Seimu, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija bei Baltijos-Amerikos laisvės fondu, organizavo tarptautinę konferenciją „Teismų praktikos vienodinimas: formos ir iššūkiai“. Konferencijoje Teismo pirmininkė sakė sveikinimo kalbą ir moderavo vieną iš diskusijų, kurioje dalyvavo ir Civilinių bylų skyriaus pirmininkas dr. Artūras Driukas.

15 d.

Teisėja Sigita Rudėnaitė išrinkta Ukrainos ekspertų tarybos administracinių teismų teisėjų atrankoms nare.

19 d.

Teisme lankėsi Europos teismo mokymo tinklo (EJTN) mainų programos dalyviai teisėjai.

20 d.

Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkė dr. Gabrielė Juodkaitė-Granskienė dalyvavo tarptautiniame kriminalistikos ir teismo ekspertologijos kongrese, kur skaitė pranešimą tema „Pagrindinės pornografinio turinio identifikavimo ir inkriminavimo problemos“.

24 d.

Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė dalyvavo kasmetėje Europos teisės instituto konferencijoje, kur dalyvavo diskusijoje tema

„Skaitmeninio turto, duomenų ir kito skaitmeninio palikimo paveldėjimas“.

26 d.

LAT lankėsi Europos teismo mokymo tinklo (EJTN) programos dalyviai.

29 d.

Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė dalyvavo pirmajame Šiaurės ir Baltijos šalių aukščiausiųjų teismų pirmininkų susitikime, kur skaitė pranešimą apie teismų praktikos vienodinimą.

SPALIS

9 d.

Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė dalyvavo Latvijos Aukščiausiojo Teismo organizuotoje tarptautinėje konferencijoje „Teisė į teisingą teismą: Europos žmogaus teisių konvencija nacionalinių teismų ir Europos Žmogaus Teisių Teismo dialoge“, kurioje skaitė pranešimą tema „Teisė į teisingą teismą: Europos žmogaus teisių konvencija nacionalinių teismų ir Europos Žmogaus Teisių Teismo dialoge“. Konferencijoje taip pat dalyvavo Teismo teisėjai dr. Eglė Zemlytė ir Arūnas Budrys.

12–17 d.

Teismo teisėja, Lietuvos Respublikos teisėjų asociacijos (LRTA) pirmininkė S. Jokimaitė dalyvavo Tarptautiniame teisėjų asociacijų suvažiavime bei konferencijoje Baku, Azerbaidžane.

14 d.

Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkė dr. Gabrielė Juodkaitė-Granskienė dalyvavo Europos teismų tarybų tinklo (ENCJ) projekto dėl teismų nepriklausomumo ir

teisingumo kokybės susitikime.

16 d.

Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė, Civilinių bylų skyriaus pirmininkas dr. Artūras Driukas ir Teismo teisėja dr. Dalia Vasarienė dalyvavo Seime vykusioje konferencijoje „Mediacijai Lietuvoje 20 metų: nuo bandomojo teisminės mediacijos projekto iki mediatorių profesinės savivaldos“.

17 d.

Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė susitiko su Lietuvos teismų kancleriais.

17 d.

Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkė dr. Gabrielė Juodkaitė-Granskienė, Civilinių bylų skyriaus pirmininkas dr. Artūras Driukas ir Teismo teisėja dr. Dalia Vasarienė dalyvavo konferencijoje „Dialogo architektūra: 20 metų teisminės mediacijos kelias“.

20 d.

Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė dalyvavo tarptautinėje konferencijoje, skirtoje paminėti Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 25-osioms veiklos metinėms.

21 d.

Lietuvos Respublikos Seimas pritarė Civilinių bylų skyriaus pirmininko dr. Artūro Driuko paskyrimui į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėjus.

27 d.

Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė dalyvavo Lietuvos Respublikos Prezidentūros organizuotoje konferencijoje „Konstitucija ir teisingumas“, skirtoje Konstitucijos dienai,

joje skaitė pranešimą „Teismų finansavimas: tarp politikos ir Konstitucijos“.

LAPKRITIS

6 d.

Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė dalyvavo Vokietijos Federalinio Aukščiausiojo Teismo ir Federalinės prokuratūros 75-ųjų veiklos metų renginyje Karlsrūhėje, Vokietijoje.

11 d.

Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė dalyvavo Latvijos universiteto Teisės fakulteto tarptautinėje konferencijoje „Nacionalinės teisinės sistemos ir ES teisė: dabarties ir ateities iššūkiai lyginamojoje perspektyvoje“, kurioje skaitė pranešimą kolektyvinių interesų gynimo tema.

14 d.

Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkė dr. Gabrielė Juodkaitė-Granskienė dalyvavo kasmetiniame Europos teisinių profesijų forume „Teisinių profesijų nepriklausomumas“ Briuselyje.

19 d.

Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė Europos Sąjungos aukščiausiųjų teismų pirmininkų tinklo susitikime išrinkta į naująją Tinklo valdybą.

19 d.

Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė Prezidentūroje pasveikino septynis naujus prisiekusius teisėjus. Teismo teisėjo vyresnysis padėjėjas Giedrius Purvys paskirtas Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėju.

24 d.

Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė ir

Teismo teisėja, LRTA pirmininkė Sigita Jokimaitė dalyvavo konferencijoje „Teisėjų etika kaip vertybė šiuolaikiniame pasaulyje“.

25 d.

Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkė dr. Gabrielė Juodkaitė-Granskienė ir teisėja dr. Rima Ažubalytė dalyvavo tarptautinėje konferencijoje „Aktualios perspektyvos: įžvalgos apie vaikų žalingą seksualinį elgesį ir vaiko interesus atitinkančio teisingumo pokyčius“, joje dr. Gabrielė Juodkaitė-Granskienė skaitė pranešimą apie vaiko interesus atitinkantį teisingumą.

28 d.

Teismo teisėja Sigita Rudėnaitė dalyvavo konferencijoje „VP PRO Vilnius'2026“ ir savo pranešime pristatė naujausią Teismo praktiką, aptarė aktualius tiekėjų teisinio suinteresuotumo klausimus viešųjų pirkimų ginčiuose.

GRUODIS

2 d.

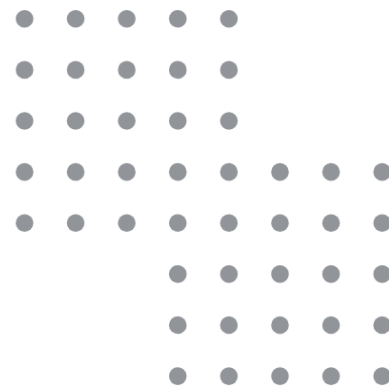
Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė ir Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkė dr. Gabrielė Juodkaitė-Granskienė dalyvavo Europos teismų tarybos tinklo (ENCJ) darbo grupės „Žiniasklaida ir teismai“ susitikime Vilniuje.

15 d.

Teisme paminėta Teismų diena, pristatant Teisme vykstančią Europos šalių teisėjų mantijų parodą bei ekspoziciją, skirtą Teismo istorijai.

18 d.

Teisme lankėsi Estijos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėja Heili Sepp.

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

METINIS PRANEŠIMAS

GYNĖJŲ G. 6, 01109 VILNIUS
TEL. +370 5 2 616 466
EL.P. LAT@TEISMAS.LT